

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRAN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2017

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2. Tuloksellisuus	5
1.3. Vaikuttavuus	7
1.3.1. Toiminnan vaikuttavuus	7
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	22
1.4. Toiminnallinen tehokkuus	23
1.4.1. Toiminnan tuottavuus.....	25
1.4.2. Toiminnan taloudellisuus	26
1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	27
1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	29
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta	30
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	30
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	31
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	32
1.7. Tilinpäätösanalyysi	34
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	38
1.7.4. Tase.....	38
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	39
1.9. Arviointien tulokset	40
1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	40
2. Talousarvion toteutumalaskelma	41
3. Tuotto- ja kululaskelma	45
4. Tase	46
5. Liitetiedot	48
6. Allekirjoitus	56

TOIMINTAKERTOMUSTA TÄYDENTÄVÄT LIITTEET

- 1.1. Tunnusluvut
- 1.2. Toiminnan tuotot, kustannukset ja htv:t toiminnoittain
- 1.3. Maksullisen toiminnan lisätiedot
- 1.4. Yhteenveto henkilöstömääristä, -rakenteesta, -kuluista sekä osaamisesta ja työhyvinvoinnista
- 1.5. Tietojärjestelmähankkeiden yhteenveto

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja strategisten päämääriensä saavuttamiseksi Evira on kehittänyt ja modernisoinut toimintaansa laajasti toiminnan johtamisen ja elintarvikeketjun ohjauksen eri osa-alueilla. Toimintavuoden alussa käynnistetyn prosessiorganisaation toiminta vakiinnutettiin. Toimenpiteissä painotettiin johdon ja henkilöstön valmennusta, prosessien kehittämistä ja asiakkuuksien johtamista. Toiminnan johtamisen ja suunnittelun tueksi jatkettiin kokonaisarkkitehtuurityötä ja tavoitteiden toteutumisen mittaamista sekä otettiin käyttöön johdon tietojärjestelmä ja IMS-toiminnanohjausjärjestelmä.

Asiakastyötä vahvistettiin ottamalla käyttöön yhä uusia vuorovaikutuksen ja yhdessä tekemisen tapoja. Samalla vahvistettiin vuorovaikutteista ja valmentavaa otetta toiminnassa ja sen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Toimintatavoissa painottuivat ennakointi, asioiden avoin valmistelu, osaamisen vaihto sekä keskinäisen luottamuksen ja vuorovaikutuksen lisääminen. Asiakastyö on vakiintunut päivittäiseksi osaksi prosessien työtä. Palautteen saamiseksi toteutettiin kohdennettu sidosryhmäkysely sekä järjestettiin laajalle asiakaskunnalle hyvää palautetta saanut Ruokaketjun tulevaisuustyöpaja. Toiminnan yksinkertaistamista ja jatkuvaa parantamista Lean-menetelmän mukaisesti jatkettiin ja tietojärjestelmätyötä tehostettiin. Laboratoriopalvelut täyttivät palveluluokuksensa. Laboratoriotutkimusten läpimenoajoille asetetut tavoitteet ylittyivät.

Eviran taloudellinen tulos oli erittäin hyvä ja seuraavalle toimintavuodelle siirtyvä erä kasvoi. Tämä mahdollistaa panostamisen tärkeisiin investointeihin ja toiminnan kehittämiseen. Henkilöstöstrategian suunnitelmallista toimeenpanoa jatkettiin ja syksyllä toteutetun VMBaron henkilöstötyytyväisyyskyselyn tulokset pysyivät hyvällä tasolla. Kiitokset hyvästä tuloksesta ja toiminnan sopeuttamisesta muutoksiin kuuluvat koko henkilöstölle.

Toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi osallistuttiin ministeriön johdolla hallinnonalan toimintaympäristön strategisten muutostekijöiden kartoittamiseen ja toimittiin pilottina tulosohjaukseen liittyvien tunnuslukujen uudistamista ja analysoimista koskevassa hankkeessa. Valtakunnallinen monivuotinen valvontasuunnitelma (VASU) toimi edelleen koko Eviran vastuulla olevan elintarvikeketjun valvonnan suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana. Valvontaketjun toimivuuden varmistamiseksi jatkettiin riippumatonta ketjuauditointia ja selvitettiin järjestelmän uudistamistarpeita.

Uuden Ruokaviraston suunnitteluun ja työryhmävalmisteluun osallistuttiin aktiivisesti painottaen asiakasohjautuvuutta ja synergioiden toteutumista uudistuksessa. Yhteistyötä Maaseutuviraston ja Maanmittauslaitoksen kanssa tiivistettiin kaikissa toiminnoissa. Tärkeänä koko ruokajärjestelmää koskevana asiana osallistuttiin laaja-alaiseen maakuntauudistuksen valmisteluun, painopisteinä maakuntien elinvoimaisuus, yrittäjyyden vahvistuminen ja asiakasohjautuvuuden edistäminen. Euroopan elintarvikeeturvallisuusvirastojen johtajien Heads of Food Safety Agencies -kokouksissa käsiteltiin yhteistyössä komission kanssa uudistettavan EU-lainsäädännön toimeenpanon kysymyksiä liittyen mm. virallisen valvonnan suunnitteluun, lihantarkastukseen, vientimenettelyihin ja elintarvikepetoksiin. HoA-työryhmässä kehitetään laatujärjestelmien hyödyntämistä virallisessa valvonnassa kansainvälisenä yhteistyönä Global Food Safety Initiativen ja Codexin kanssa.

Viikin toimitilahankkeet etenivät toteutusvaiheeseen ja monitilahankkeeseen liittyvä rakentaminen aloitettiin. Suunnittelussa Senaatin kanssa huomioidaan Ruokavirastohankkeesta johtuva lisätilojen tarve. Laboratorihankkeessa edettiin Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kanssa hankesuunnitteluun ja tilasuunnitelmat ovat pitkällä. Uutta Viikin toimitiloja koskevaa vuokrasopimusta ei kuitenkaan vielä allekirjoitettu.

Sääntelyn ja hallinnollisen taakan vähentämistä sekä säädösten tulkintojen ja ohjeistuksen läpikäymistä ja valmistelua yhdessä asiakkaiden kanssa jatkettiin. Tässä painotetaan hallinnollisen taakan vähentämistä sekä viranomaisten ja asiakkaiden valmiutta toimintatapojensa ja asenteidensa muuttamiseen. Eri tahoilta tullessiin esityksiin ja kysymyksiin vastattiin ripeästi. Ruokaketjun toimijoiden byrokratian purkamista koskeviin hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistuttiin aktiivisesti.

Elintarviketurvallisuus on Suomessa edelleen hyvällä tasolla. Kansainväliset kriisit haastavat turvallisuustilannetta myös Suomen elintarvikemarkkinoilla. Evira kehitti viranomaistoimijoita varten riskien valvonta ja hallintamenetelmiä, kuten valvontaverkostot. Riskit koskevat elintarvikkeiden tuotanto-, valmistus- ja jakeluketjujen kansainvälistymistä, kotimaisten elintarvikeyritysten ketjuuntumista, myynnin ja markkinoinnin monikanavaisuutta sekä kuluttajien kiinnostuksen ja tarpeiden monimuotoistumista. Evira edisti ansiokkaasti elintarvikevientiä yhdessä yritysten kanssa sekä kehitti elintarvikealan pk-yritysten neuvontaan uudenlaisia toimintamalleja. Evira laati ennätysajassa ohjeet hyönteisten elintarviketuotannolle ja käytölle, mikä edisti merkittävästi liiketoiminnan kehittymistä tällä sektorilla. Alkuperämaamerkinnot herättivät laajaa keskustelua ja edellyttivät Eviralta laajaa ohjeistusta ja neuvontaa.

Eläinten terveyden korkea taso säilyi kasvaneista uhkista huolimatta. Afrikkalainen sikarutto onnistuttiin torjumaan, eikä lintuinfluenssa tarttunut luonnonvaraisista linnuista siipikarjaan. Tuotantoeläimissä todettiin helposti leviävää IHN-kalatautia neljässä pitopaikassa; taudin torjunta jatkuu vuonna 2018. Pelastettavien koirien tuonti ja sisämarkkinakauppa jatkoivat kasvuaan lisäten zoonoosiriskejä, jotka eivät kuitenkaan päässeet realisoitumaan. Eläinten hyvinvointia saatiin parannettua runsaalla sidosryhmäyhteistyöllä, ketjun ohjauksella ja valvonnalla. Valvontatulokset selviävät keväällä 2018. Kokonaiskuva eläinten hyvinvointitilanteesta täsmentyy Eläinten hyvinvointikeskuksen selvityksessä, joka valmistuu vuonna 2018. Täydentävien ehtojen takautuvat kansalliset muutokset työllistivät, mutta tilanteesta selvittiin. Tietojärjestelmien kehittämisessä käynnistyi intensiivinen vaihe, jossa panostettiin etenkin koordinaatioon. Evira osallistui aktiivisesti mikrobilääke-resistenssin kansallisen torjuntaohjelman ja toimenpidesuunnitelman valmisteluun. Lääketukun toimitusvaikeudet hankaloittivat eläinten lääkintää, mutta pahimmat uhkat saatiin torjuttua laajassa yhteistyössä.

Kasvintuotannossa Evira varmisti toiminnallaan hyvälaatuisten lisäysaineistojen riittävän saatavuuden, ravinteiden turvallisen käytön, kasvien terveyden sekä kotimaisen viljan käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden. Kasvinterveyden tilanne säilyi edelleen kokonaisuutena hyvänä eikä uusia vaarallisia kasvintuhoojia asettunut maahan pysyvästi. Kylvösiementen laatu kärsi myöhäiseksi venyneestä ja sateiseksi muodostuneesta puintikaudesta, joskin alueelliset erot olivat suuria. Viljasadon laatua heikensi edellisvuoden tapaan tavallista korkeammat hometoksiinipitoisuudet, jotka olivat pääosin seurausta homekasvustojen kasvulle ja toksiinien muodostumiselle suotuisista kasvuolosuhteista. Yleisesti voidaan arvioida, että Evira mahdollisti kotimaisen maa- ja puutarhatalouden perustana olevan turvallisen ja kilpailukykyisen tuotannon, edisti kiertotalouden vahvistumista ja loi edellytyksiä suomalaisen viljan viennille.

Laboratoriopalveluissa panostettiin erityisesti asiakaspalveluun ja asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen. Eri asiakasryhmiä tavattiin aktiivisesti ja palvelutarjontaa kehitettiin. Eläintautidiagnostiikan osalta julkaistiin laboratoriokäsikirja, joka sisältää kaiken oleellisen tiedon tarjottavasta diagnostiikasta. Analyysi- ja diagnostiikkapalveluja kehitettiin edelleen mm. ottamalla käyttöön kokogenomi-analytiikkaa, elintarvikevirusten tunnistusmenetelmiä, kemiallisia monijäämämenetelmiä ja laaja-alainen kasvivirusien tunnistusmenetelmä. Mansikoiden alkuperää tutkivassa hankkeessa käytettiin ensimmäisen kerran isotooppitutkimuksia. Kalojen IHN-virustutkimukset sekä viljan ja siementen laadun tutkimukset aiheuttivat erityisen paljon töitä vuonna 2017, johtuen IHN-tautipurkauksesta ja normaalia heikommasta viljan satovuodesta. Kiertotalouteen liittyvien näytteiden määrä kasvoi ilahduttavasti, mikä huomioitiin myös analytiikassa. Eviran sisäistä toimintaa kehitettiin tekemällä valvontaosastojen kanssa palvelusopimukset, joissa yhdessä määritettiin valvonnalle annetut palvelut. Eviran laboratorioiden laatu todettiin jälleen korkeatasoiseksi ja laboratoriot saivat uuden 4-vuotisen

laboratorion akkreditoinnin. Vuoden 2017 aikana laboratoriopalvelut tarjosivat korkeatasoisia analyysi- ja diagnostiikkapalveluja riittävässä määrin.

Tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointia toteutettiin Eviran kaikilla toimialoilla. Elintarvikkeiden turvallisuutta varmistavassa ja arvioivassa tutkimuksessa korostuivat toimintavuonna mikrobilääkeresistenssi, elintarvikeparanteet ja menetelmäkehitys. Eläinten terveyteen liittyvä tutkimus kytkeytyi pääasiassa virustauteihin, tautien torjuntaan ja eläinten terveydenhuoltoon. Kasvintuotannon alalla keskityttiin suomalaista kasvintuotantoa uhkaaviin tuhoeläimiin ja kasvitauteihin. Hankkeet toteutettiin sekä Eviran että ulkopuolisen rahoituksen avulla.

Evira oli alkuvuodesta mukana toteuttamassa Suomen Kansainvälisen terveysturvasäännöstön (IHR-2005) terveysturvallisuusvalmiuden itsearviointia ja osallistui aktiivisesti arviointiprosessin päättäneeseen ulkoisen asiantuntijaryhmän poikkihallinnollisen arviointiin.

1.2. Tuloksellisuus

Maa- ja metsätalousministeriön ja Eviran välisessä tulossopimuksessa vuosille 2017–2021 asetetut monivuotiset tavoitteet saavutettiin vuonna 2017 seuraavasti:

Tulostavoitteiden toteutuminen	%-osuus 2015	%-osuus 2016	%-osuus 2017	Kpl
Tavoite on ylitetty	0 %	0 %	0	0
Tavoite on saavutettu	94 %	54 %	80	30
Tavoite on toteutunut osittain	6 %	46 %	20	6
Tavoite ei ole toteutunut	0 %	0 %	0	0
Tavoitteesta on luovuttu	0 %	0 %	0	0
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	36

Elintarviketurvallisuuden tulostavoitteista pääosa saavutettiin. Elintarviketurvallisuus on Suomessa edelleen hyvällä tasolla. Kotimaisten elintarvikkeiden mikrobiologiset ja kemialliset riskit ovat hyvin hallinnassa. Elintarvikevälikkeiden ruokamyrkytys-epidemioiden määrä ja niissä sairastuneiden ihmisten määrä arvioidaan edellisvuotta alhaisemmaksi. Salmonellan esiintyvyys rehuissa ja lihantuotantoketjussa säilyi edelleen alle yhden prosentin.

Toimijoiden vastuullisuus on käytettävissä olevaan aineistoon, keskusteluihin ja niistä tehtyihin asiantuntija-arvioihin perustuen pääosin hyvä. Samalla kuitenkin tarkoituksellista vaatimustenvastaista toimintaa ja epäilyjä taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi tehdystä petoksellisesta toiminnasta tulee ilmi yhä useammin. Elintarvikeala on itse aktiivisesti kehittämässä omia vastuullisuutta osoittavia tuotantotapoja, joihin liittyvien markkinointiväittämien käyttämisessä Evira antoi ohjeita. Elintarvikealan toimintojen kansainvälistyessä elintarvikkeiden arvo- ja toimitusketjut haaroittuvat ja jakelu muuttuu yhä monikanavaisemmaksi. Muun muassa edellä mainitut asiat asettavat paineita ja nopeitakin muutostarpeita viranomaisvalvonnalle. Myös kuluttajien erilaiset tarpeet ja uskomukset haastavat perinteiseen valvontakohdekeskeiseen elintarviketurvallisuusvalvontaan perustuneen viranomais- ja asiantuntijatiedon asemaa informaatiotulvassa. Elintarvikeviennin edistämiseen panostettiin, mikä näkyi merkittävinä uusina markkinoillepääsyinä. Elintarvikealan pk-yritysten neuvontaan kehitettiin uusia toimintamalleja, joiden odotetaan helpottavan alan yritysten perustamista ja toimijoiden vaatimustenmukaista toimintaa. Elintarvikevalvonnan tietoja julkistetaan Oiva-tuloksina. Tulokset osoittavat toimijoiden parantaneen vaatimusten noudattamista. Oiva-järjestelmään alussa liittyneet pelot toimijoiden taholta ovat vaihtuneet kiitoksiksi ja valvonnan koetaan olevan ennakoitavampaa ja yhtenäisempää. Valvonnan kattavuuden varmistaminen on edelleen haasteena. Hyönteisten elintarvikekäyttöön laadittiin ennätysajassa ohjeet yhdessä alan yritysten kanssa ja kotimainen tuotanto ja tuotteiden markkinointi alkoi nopeasti.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin tulostavoitteet toteutuivat pääosin, vaikka eläintautitilanne heikkeni ja uhkat kasvoivat. Lintuinfluenssaepidemia jatkui luonnonvaraisissa linnuissa kesään saakka, ja lepakossa havaittiin uudenlaista raivotaudin sukulaisvirusta. Näiden tautien leviäminen ihmiseen tai tuotantoeläimiin saatiin torjuttua. Loppuvuodesta todettiin ensi kertaa kalojen IHN-tautia, jonka johdosta ryhdyttiin nopeasti toimeen sidosryhmäyhteistyössä. Pelättyä afrikkalaista sikaruttoa tai muita helposti leviäviä tai vaarallisia eläintauteja ei esiintynyt. Eläintautivalmiutta ja eläintauteja koskevaa viestintää edistettiin yhteistyössä elinkeinon kanssa, ja Eviran tautivalmiusresursseja lisättiin hieman. Evira osallistui mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen ohjelman ja toimenpidesuunnitelman laatimiseen; tavoitteena on parantaa heikentyneen eläinten mikrobilääkeresistenssitilanteen hallintaa. Eläinten terveyden hallinnan, mukaan lukien lääkitsemistietojen keruun, tietoprosessien kehittämisestä laadittiin esiselvitys ja haettiin hankerahoitusta. Toiminnassa korostui vahva painostus asiakkaiden ja sidosryhmien ohjaamiseen, neuvontaan ja yhdessä tekemiseen yhteisten päämäärien edistämiseksi.

Eläinten hyvinvointia edistettiin tiiviillä yhteistyöllä sidosryhmien kanssa muun muassa koulutuksin ja tapaamisin. Elinkeinoon vastuuta eläinten hyvinvointitilanteen analysoinnista sekä toimenpiteistä hyvinvoinnin kehittämiseksi tähdennettiin, ja toimijoita kannustettiin eläinten hyvinvoinnin laatu järjestelmien ja hyvän käytännön oppaiden käyttöönottoon. Eläinsuojeluvalvonnasta saatavan tiedon kattavuutta ja käyttöä valvonnan kohdentamisessa kehitettiin muun muassa aloittamalla otantavalvonnassa eläinlajikohtainen vuosipainotus. Vuoden 2017 painopisteinä olivat naudat. Eläinten hyvinvoinnin kokonaiskuvan selvitys Eläinten hyvinvointikeskuksessa ei edennyt.

Eläinrekistereiden sisällön oikeellisuutta ja ajantasaisuutta parannettiin, Eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisterin sähköinen asiointi (EPR), Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä (Elvi) sekä Nautarekisterin uudistaminen -hankkeita jatkettiin. Eläinvalvontakokonaisuuden (mukaan lukien ID-valvontasovellus) kehittäminen käynnistettiin Maaseutuviraston kanssa yhteisellä esiselvitysprojektilla. Rajoittavien määräysten sovelluksen uudistaminen aloitettiin esiselvityksellä. Eläintietojärjestelmä hankkeiden koordinoitua ja resursoitua parannettiin. Meta II-siirto ja muut ylläpitotehtävät veivät kehitysresursseja, ja Maanmittauslaitoksen rekrytointihaasteet hidastivat kehitystyötä.

Kasvintuotannossa toiminnalla edistettiin Eviran strategisten päämäärien toteutumista ja vaikuttavuudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Toiminnassa vahvistui perinteisen valvonnan lisäksi myös entistä valmennuksellisempi ote, jonka avulla pyrittiin tukemaan yritysten onnistumista. Kasvinterveyden ja maatalouden tuotantopanosten valvonnalle ja laboratoriotoiminnalle tulosopimuksissa sovitut toimenpiteet toteutuivat ja asetetut tavoitteet saavutettiin. Myös valvonnan perusteena olevien säädösten tavoitteet toteutuivat. Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus oli siementuotannossa 95 % (tavoite yli 95 %) ja lannoitteissa 78 % (tavoite yli 70 %). Yritysten tuotannon, tuotteiden ja markkinoinnin valvonnassa havaittuihin poikkeamiin ja rikkomuksiin puututtiin tarvittaessa pakkokeinojen avulla, eikä niistä aiheutunut vaaraa tuotannolle tai ympäristölle. Kasvinterveystilanne säilyi kokonaisuudessaan varsin hyvänä. Kasvinterveyden riskinarviointitutkimukset etenivät erittäin tuloksellisesti, ja niiden avulla tuotettiin sovellettavaa tietoa riskinhallinnan tarpeisiin. Eviran tietoon tulleen epäilyn perusteella testattiin taimituotannosta oranssit petunialajikkeet, joista useimmat osoittautuivat geenimuuntelulla aikaansaaduiksi. Lajikkeet vedettiin pois markkinoilta ja tuotannosta geenitekniikkalain tarkoittamina luvattomina tuotteina. Tieto Suomen löydöksistä ja toimenpiteistä aiheutti vastaavia tutkimuksia ja toimenpiteitä ympäri maailman. Viljasektorilla kasvanut vientiaktiivisuus näkyi tarkastustoiminnan vilkastumisena. Kauran ja kevätvehnän hometoksiinipitoisuudet muodostuivat kasvukaudella jälleen tavanomaista suuremmiksi. Tavoitteellisella asiakas- ja sidosryhmäyhteistyöllä lisättiin toimijoiden osaamista ja vastuunkantovalmiuksia, edistettiin tutkimus- ja analyysipalvelujen saatavuutta sekä lisättiin valvontakumppaneiden osaamista. Asiakkaiden kiinnostus Eviran järjestämään valmennukseen mm. kasvianalytiikan menetelmissä lisääntyi.

Laboratoriopalvelut saavutti kaikki sille vuodelle 2017 asetetut tulostavoitteet. Vaatimustenmukaisia analyysi- ja diagnostiikkapalveluja oli saatavilla riittävässä määrin, ja näitä palveluja kehitettiin edelleen asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Laboratorioiden laitekantaa digitalisoitiin ja uudistettiin. Valtaosa ulkopuolisille asiakkaille tehdyistä tutkimuksista tehtiin luvatussa ajassa.

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Toiminnan vaikuttavuus

Elintarvike turvallisuusvirasto tukee toiminnallaan maa- ja metsätalousministeriön (MMM) toimialan ja hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuuden tavoitteita alla olevien tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Tavoitteet:	Arvosana	Tulosanalyysi
A1. Maaseutu on elinvoimainen paikka yrittää ja asua.		
A11. Säädösohjaus ja viranomaiskäytännöt edistävät yrittäjyyttä.	4	Evira osallistui aktiivisesti hallituksen norminpurkua koskevaan kärkihankkeeseen. Sääntelyn ja hallinnollisen taakan vähentämistä sekä säädösten tulkintojen ja ohjeistuksen läpikäymistä ja valmistelua yhdessä asiakkaiden kanssa jatkettiin painottaen viranomaisten ja asiakkaiden valmiutta toimintatapojensa ja asenteidensa muuttamiseen. Eri tahoilta tullessiin esityksiin ja kysymyksiin vastattiin ripeästi ja ruokaketjun toimijoiden byrokratian purkamista koskeviin hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistuttiin aktiivisesti.
A2. Edellytykset biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyiselle kasvulle ovat hyvät.		
A21. Elintarvikeketjun kilpailukyky vahvistuu nykyistä vahvemmallalla asiakaslähtöisyydellä viranomaistoiminnassa.	4	Evira modernisoi organisaatiotaan ja toimintatapojaan tavoitteenaan asiakasnäkökulman vahvistaminen, tarpeettoman byrokratian poistaminen ja elinkeinon kilpailukykyyn lisääminen. Yhdessä tekeminen asiakkaiden kanssa Vahvisti on asiaan liittyviä yhteisiä tavoitteita, yhteistä ymmärrystä ja keskinäistä luottamusta, ja siitä saatiin hyvää palautetta asiakailta, kumppaneilta ja elinkeinolta. Elintarvikevalvonnassa asiakaslähtöisyyttä parannettiin muun muassa perustamalla asiakaspalvelutiimit ja asiakaspalvelusähköpostilaatitot. Viennissä tavoitteet ja tekemiset priorisoidaan ja suunnitellaan yhdessä asiakkaiden kanssa. Hyönteisten elintarvike- ja rehukäyttö sallittiin ja Evira ohjeisti yrityksiä ja valvojia ennätysajassa. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja elinkeinon kilpailukykyyn vahvistamiseksi työskenneltiin arjen asiakasyhteistyön lisäksi kymmenissä kokouksissa ja työpajoissa. Evira osallistui Ruoka-fakta-sivuston laatimiseen.
A22. Uusia elintarvikkeiden vientimarkkinoita on avattu ja uusia markkinoillepääsyhankkeita on käynnistetty.	4	Vuoden aikana jatkettiin edellisenä vuonna käynnistettyjen hankkeiden edistämistä ja käynnistettiin useita uusia hankkeita. Merkittävät Japanin siipikarjanlihaa sekä Hongkongin naudanlihaa ja kananmunia koskevat hankkeet saatettiin vuoden 2017 aikana maaliin ja sianlihan vienti Kiinaan käynnistyi. Etelä-Afrikan maitotuotteiden, kalastustuotteiden ja sikaperäisen PAP:n vientilupa saatiin 2017, samoin vientilupa Sambiaan kalastustuotteille, lihatuotteille ja maitotuotteille. Venäjän laitosten vientihyväksyntöjen ylläpidon kannalta merkittävät maitotuotteita, siipikarjanlihaa, märehitijöistä saatavia lihatuotteita ja kalastustuotteita koskevat selvitykset ja vientihyväksytyt laitokset koskevat selvitykset palautettiin Venäjän viranomaisille, ainoana EU-maana, määräajassa. Aivan vuoden lopulla HKScanin Forssan laitokselle saatiin hyväksyntä viedä sianlihaa Kiinaan. Lakisääteisen valvonnan ja vientivalvonnan yhdenmukaistaminen edistyi.

A23. Pk-yritysten osaamista elintarvikelain-säädännön soveltamisessa lisätään neu-vonnan ja koulutuksen avulla.	4	<p>Pk-neuvontahanke etenee suunnitelman mukaisesti. Uudet verkkosivut (evira.fi/pk neuvonta) avattiin ja sivustolla on jul-kaistu neuvontamateriaalia elintarvikeyrityksen perustami-sesta. Käytännön neuvontaa annettiin pääasiassa sähköpos-titse ja koulutuspäivillä, joilla kuulijoina on ollut yritysten edustajia, valvontaviranomaisia ja neuvontajärjestöjä. Yhteis-työtä erilaisten neuvontaa antavien tahojen kanssa kehitettiin esimerkiksi sopimalla yhteistyössä järjestettävistä koulutus-kierroksista ja perustamalla käytännön kysymyksiin vastaava yhteistyöryhmä.</p> <p>Pk-vientihanke etenee suunnitelman mukaisesti. Vientineu-vontakonseptia on kehitetty ja neuvontaa annettiin yrityksille, valvontaviranomaisille ja neuvontajärjestöille. Lisäksi pk-vien-tihankkeessa järjestettiin koulutusta (vientivalmennuspäivä 24.3. sekä 15 muuta esitystä viennin viranomaisvaatimuk-sista eri tilaisuuksissa), perustettiin säännöllisesti ilmestyvä Ajankohtaista viennistä -uutiskirje sekä kehitettiin viranomais- ja hankeyhteistyötä eri vientitahojen välillä.</p>
A24. Säädösohjaus ja viranomaiskäytännöt edistävät yrittäjyyttä.	4	Ks. edellä kohta A11.
A3. Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi samalla sovittaen yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tar-peet.		
A31. Vesien ja maaperän suojelun, luon-non monimuotoisuuden, ilmastonmuutok-sen torjunnan ja siihen sopeutumisen vaati-mukset on huomioitu ruokaketjun toimin-nassa.	4	Evira varmisti maataloudessa käytettävien tuotantopanosten turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta. Lisäksi varmistettiin hyvän kasvinterveyden tilanteen säilyminen, mikä edesauttaa ympäristöön kohdistuvan kuorman pienentämistä. Ilmaston-muutoksen aiheuttamaan eläntautiriskien kasvuun varaudut-tiin pienellä lisäresursoinnilla. Ruokajärjestelmän aiheutta-man ympäristökuormituksen lieventämiseksi Evira varmisti tuotantopanosten vaatimustenmukaisuutta suojellen siten maaperän ja vesistöjen puhtautta. Hyvä kasvinterveystilanne vähensi kasvinsuojeluaineiden käyttötarvetta ja siten niistä aiheutuvia riskejä ihmisille, eläimille ja ympäristölle.
A32. Resurssien käyttö ja ravinteiden kier-rätys tehostuvat ja luovat uutta liiketoimin-taa.	4	Evira osallistui aktiivisesti kiertotalouden ja ravinteiden kierrä-tyksen suunnitteluun, mikä mahdollisti liiketoiminnan kehitty-mistä varmistaen samalla toimintaan liittyvien riskien hallin-taa. Evira edisti aktiivisesti kiertotalouden ja ravinteiden kier-rätysten kasvumahdollisuuksia osallistumalla asiantuntijana niitä koskevan valtakunnallisen sääntelyn kehittämiseen. Asi-antuntijat välittivät tietoa vaatimuksista toimijoille sunna-tuissa alan seminaareissa ja hankkeissa.
A4. Ihmisten, eläinten ja kasvien ter-veys, hyvinvointi ja turvallisuus on var-mistettu vastuullisella toiminnalla.		
A39. Vaarallisia tai helposti leviäviä eläin-tauteja ei esiinny eikä uusia vaarallisia kas-vintuhoojia asetu maahan pysyvästi.	3 (eläin) 4 (kasvi)	Luonnonvaraisissa linnuissa todettiin seitsemän tapausta korkeapatogeenista lintuinfluenssaa, muutoin maaeläinten eläntautitilanne säilyi hyvänä. Neljällä kirjolohilaitoksella to-dettiin IHN-virustartunta. Uusia pysyviä vaarallisten kasvintu-hoojien esiintymiä ei todettu.
A40. Eläinten hyvinvointi on korkealla ta-solla.	4	Vahvaa sidosryhmäyhteistyötä eläinten hyvinvoinnin varmis-tamisessa ja edistämässä jatkettiin ja vahvistettiin edelleen muun muassa teurastamotoimijoiden ja ProFurin kanssa. Toimijoiden ja viranomaisketjun osaamista ja toiminnan laa-tua parannettiin lisäksi ohjaamalla, ohjeistamalla ja koulutta-malla. Elinkeinoja kannustettiin laatujärjestelmien ja hyvän käytännön oppaiden laatimiseen ja käyttöönottoon. Valvon-nan vaikuttavuuden varmistamiseksi eläinsuojeluvalvontaa suunnattiin tehokkaammin muun muassa painottamalla en-simmäistä kertaa suunniteltua valvontaa tiettyihin eläinlajeihin. Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmän (ELVI) uudista-mista jatkettiin, tavoitteena myös valvonnasta saatavan tie-don kattavuuden kehittäminen sekä tehokkaampi analysointi

		ja käyttö valvonnan painopisteiden valinnassa. Maatilavalvonnoissa satunnaisotannan ja painotetun otannan tulosten analysointi on mahdollista vuodesta 2017 lähtien. Eläinten hyvinvointikeskuksen vetovastuulla oleva hanke eläinsuojeluvälön vaikuttavuuden selvittämiseksi ja eläinten hyvinvoinnin kokonaistilanteen arvioinnissa ei ole edennyt.
A41. Elintarvikeketjun vastuulliset toimintatavat ovat käytössä ja niitä on kehitetty yhdessä elinkeinon kanssa.	4	Elintarviketulosten julkistamisjärjestelmä Oivan tulokset osoittavat, että elintarvikeyritykset kantavat vastuunsa pääosin hyvin. Mahdollisuutta hyödyntää yksityisiä laatuja järjestelmiä viranomaisvalvonnan tukena selvitettiin. Elintarvikeyritykset ovat lähteneet aktiivisesti kehittämään omia vastuullisuus-/laatuohjelmia, joilla markkinoitaisiin lakisääteisen tason ylittäviä tuotantotapoja. Evira on ohjeistanut markkinointiväitämien käytön ehdoista. Eläintautivalmiutta ja eläinten terveydenhuoltoa edistettiin yhdessä ETT:n ja muiden elinkeinon toimijoiden kanssa. Eläinten hyvinvoinnin osalta ks. edellisen kohdan teksti.
A42. Viranomaisvalvonta on tehokasta, yhtenäistä, riskiperusteista ja vaikuttavaa.	4	Oiva-järjestelmä on yhtenäistänyt elintarvikevalvontaa. Elintarvikevalvonnan riskiperusteisuutta parannettiin uuden riskiluokituksen myötä. Hyvinvointivalvonnessa siirryttiin osittaiseen eläinlajipainotukseen aiempien valvontatulosten perusteella. Elintarvike-, luomu- ja rehuvalvonta pohjautuvat valtakunnallisiin ohjeisiin ja riskiluokitukseen. Kasvinterveyden edistämiseksi hyödynnettiin ja sovellettiin aktiivisesti riskinarviointitutkimuksen tuloksia mm. valvonnan kohdentamisessa. Valvonnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden seurantaan on vahvistettu mittareita, joiden tuloksia analysoidaan ja seurataan järjestelmällisesti. Evira järjestää valvontaketjun kumppaneille säännöllistä koulutusta, mikä varmistaa uusimman osaamisen ja yhtenäiset tarkastus- ja valvontakäytännöt. Toteutettavana olevilla Vati- ja Elvi-järjestelmillä tullaan ohjaamaan paikallisen elintarvike- ja eläinten hyvinvointivalvonnan yhtenäisyyttä.
A43. Vaatimustenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluita on saatavilla riittävästi.	4	Vaatimustenmukaista diagnostiikkaa ja analytiikkaa on ollut tarjolla riittävässä määrin. Eläintautidiagnostiikan puolella kehitettiin diagnostiikan tutkimuspaketteja niin, että ne ovat laajempia ja vastaavat paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Kasvianalyysien osalta lisättiin omavalvontaan tarvittavien tutkimuspakettien tarjontaa. Kemian osalta lisättiin toksisiteettitutkimusten valikoimaa.
A44. Mikrobilääkeresistenssi eläimissä ja elintarvikkeissa on hallinnassa.	3	Mikrobilääkkeiden käyttö tuotantoeläimille on hyvin hallinnassa eikä sillä ole suurta merkitystä zoonoottisen resistenssin synnylle Suomessa. Sen sijaan zoonoottisen resistenssin (erityisesti MRSA sioissa ja ESBL siipikarjassa) leviämisen ehkäisyyn eläintuotantoketjussa on tarpeen kiinnittää lisää huomiota. Kuluttajariskit hallitaan toistaiseksi noudattamalla yleisiä elintarvikkeiden käsittelyyn liittyviä riskinhallintatoimia, joista on välitetty tietoa kuluttajille. Eläinten kanssa työskentelevien työturvallisuusriskien hallintaan sekä lemmikkieläinten (ml. tuontieläimet) resistenssitilanteeseen on myös kiinnitettävä huomiota. Eläinlajikohtaisten mikrobilääkkeiden käytötietojen keruu on suunnitteilla (ELKE).
A45. Kuluttajat saavat elintarvikkeista oikeaa ja riittävästi tietoa.	4	Kuluttajaviestinnässä panostettiin tutkittuun tietoon perustuvan tiedon välittämiseen eri kanavien kautta. Harhaanjohtavaan markkinointiin puututtiin (lääkkeelliset väitteet, ravitsemus- ja terveysväitteet).

Raportti elintarvikeketjun kansallisen valvontasuunnitelman (VASU) toteutumisesta vuodelta 2017 valmistuu kesäkuussa. Raportissa arvioidaan koko ketjun osalta vaikuttavuustavoitteiden toteutumista kun taas tilinpäätöksessä keskitytään Eviran oman onnistumisen arviointiin.

VASUa päivitetään raportoinnin tulosten ja toimintaympäristön muutosten perusteella.

Elintarviketurvallisuus

Elintarviketurvallisuuden vaikuttavuustavoitteet saavutettiin pääosin. Brasilialaiseen lihaan ja lihalaitoksiin liittyvä kohu sekä Keski-Euroopan maissa tuotettujen kananmunien fiproniilijäämät aiheuttivat myös Suomessa merkittäviä toimia viranomaistoiminnassa.

Ruokamyrkytykset

Elintarviketähteiden epidemioiden määrä arvioidaan edellisvuotta alhaisemmaksi vastaten vuoden 2015 tasoa. Epidemioissa sairastuneiden määrä vaikuttaa jäävän alhaiseksi. Yleisin tunnistettu elintarviketähteiden epidemioiden aiheuttaja oli viime vuosien tapaan norovirus, mutta noin kolmasosassa aiheuttaja jäi tuntemattomaksi. Eviraa työllistivät erityisesti listeriasta johtuvat epidemiaselvitykset.

Mikrobiologinen elintarvike- ja rehuturvallisuus

Ruokamyrkytyksiä aiheuttavien bakteerien (kuten salmonellan, kampylobakteerin ja EHEC:n) sekä mikrobilääkeresistenssin seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti. Salmonellan esiintyvyys kotimaisessa lihan tuotantoketjussa ja rehuissa oli edelleen alhainen. Salmonellaa todettiin edelleen rehuaineiden sisämarkkina- ja maahantuontierissä noin 8 %:ssa tuoduista eristä. Salmonellaa sisältävien rehuerien määrä säilyi vuoden 2016 tasolla. Rehuperäisiä eläinten salmonellatartuntoja tai elintarvikkeiden saastumisia ei todettu. Mikrobilääkeresistenssiseurannassa Evira ei todennut ESBL- bakteereja sian- tai naudanlihanäytteistä. MRSA-kartoitukset toteutettiin suunnitelman mukaisesti ja välituloksista tiedotettiin keväällä 2016. MRSA:n esiintymistä kartoitettiin teurastetuissa sioissa ja sianlihassa. MRSA:ta todettiin yleisesti teurastamolla sioista otetuissa näytteissä, mutta vähän tuoreessa vähittäismyydyssä sianlihassa. Evira viesti edelleen siitä, että myös suomalaisilla tiloilla asuvat, työskentelevät ja vierailevat henkilöt voivat altistua MRSA-tartunnalle. INNUENDO -tutkimushankkeessa kehitettiin ohjelmistoalustaa, analyysityökaluja ja kommunikaatioprotokollaa elintarvikepatogeenien kokogenomisekvensointiin (WGS) perustuvaan tyyppitykseen ja vertailuun epidemianselvityksissä ja seurannassa. Evira osallistui alustan testaukseen hankkeen puitteissa järjestetyssä kansallisessa epidemianselvityssimulaatiossa.

Täydentävien ehtojen elintarvikehygieniavalvonta kasvin- ja lihan tuotantotiloilla käynnistyi.

Hyönteisten rehu- ja elintarvikekäyttö

Hyönteisten elintarvikekäyttö sallittiin ja Evira laati tätä varten ohjeistuksen alan yrittäjille yhdessä heidän kanssaan. Hyönteisten rehukäytöstä laadittiin tiedote heinäkuussa, kun hyönteisistä valmistetun käsittelyn eläinvalkuaisen käyttö sallittiin EU:ssa vesiviljelyeläinten ruokinnassa. Lisäksi osallistuttiin lukuisiin hyönteisseminaareihin ja –työpajoihin, joissa toimijoita ja tutkimuslaitoksia ohjeistettiin hyönteisiin liittyvissä rehu-, sivutuote- ja TSE-lainsäädännön asioissa. Lisäksi vastattiin runsaasti median hyönteisiin liittyviin kysymyksiin.

Alkuperämaamerkinnot

Maa- ja metsätalousministeriön asetus (218/2017) lihan ja maidon alkuperämaamerkinnoista astui voimaan 1.6.2017. Asetus herätti toimijoiden piirissä lukuisia kysymyksiä, mistä syystä Evira järjesti koulutus- ja keskustelutilaisuuden elintarvikealan toimijoille ja valvojille. Koulutuspäivä oli onnistunut lopettaen kysymystulvan Eviraan asetuksen (218/2017) soveltamisesta. Lihan ja maidon alkuperämaamerkinnoista luennoitiin ympäristöterveydenhuollon alueellisilla koulutuspäivillä Oulussa ja Turussa. Oiva-arviointiohje laadittiin lihan ja maidon alkuperämaamerkinnoista. Evira toteutti kasvien alkuperämaa -valvontahankkeen 2017. Elintarvikkeiden alkuperämaamerkinnot olivat myös esillä Eviran pk-hankkeessa.

Jäljitettävyys

Jäljitettävyuden valvonnan ohjauksessa kehitystoimenpiteet tähtäsivät paikallisen valvonnan osaamisen parantamiseen. Tavoitteena on kaksivuotisen projektivuotuisen työn päätteeksi kehittää jäljitettävyuden valvonnan osaamista perusvalvonnassa niin, että jäljitettävyuden valvonta

tehostuu. Työtä on tehty ja jatketaan myös hallituksen kärkihankkeen pk-yritysten neuvonnan parantamisen piirissä.

Elintarvikepetokset

Evira jatkoi viranomaisyhteistyön kehittämistoimia monella saralla. Elintarvikepetosaiheisia viranomaisyhteistyöseminaareja pidettiin kuudella poliisiasemalla. Päivän mittaisiin tilaisuuksiin kutsuttiin paikallisia talousrikospoliisin, päivittäistutkinnan poliisin, syyttäjien, verohallinnon, tullin, ulosoton ja elintarvikevalvontaviranomaisten edustajia ja seminaaripäivien ansiosta eri puolille Suomea muodostui uudenlaisia yhteistyöverkostoja elintarvikeketjun petosten torjuntatyössä hyödynnettäväksi. Elintarvikepetosaiheista koulutusta annettiin ja uudensuolaan yhteistyöverkostoihin liitettiin myös monilla muilla viranomaisyhteistyöfoorumeilla. Eviran tietoon tulleiden elintarvikepetosepäilyjen määrä jatkoi kasvuaan. Toimintavuonna Evira oli mukana noin kahdenkymmenen petostapauksen alkuselvittelyissä ja laati itse muutamia tutkintapyyntöjä poliisille. Valvontayksiköiden välinen yhteistyö ja tiedonvaihto petosepäilytapauksissa lisääntyi entisestään. Valvonta-asetuksen mukaisen hallinnollisen avunannon järjestelmän kautta Suomelle tuli yksi petosepäilytapaus selvitettäväksi ja viisi muissa jäsenvaltioissa havaittua petosepäilytapauksista tiedoksi. Suomelle tiedoksi tulleissa tapauksissa oli kyse kielletyistä väriaineista viineissä, varastetusta lohierästä, väärennetyistä tonnikalasta ja ravintolisän lääkkeellisistä väitteistä.

Kasvien alkuperän valvontahanke

Hankkeeseen osallistui 38 valvontayksikköä (61 % valvontayksiköistä) viiden eri aluehallintoviraston toimialueelta. Valvontahankkeessa tehtiin yhteensä 283 tarkastusta. Liikkuvia huoneistoja ja torimyyntikohteita tarkastettiin ylivoimaisesti eniten (81 %). Tarkastetuista toimijoista 10 % ei ollut tehnyt toiminnastaan ilmoitusta elintarvikevalvontaviranomaiselle. Eniten tarkastettiin mansikkaeriä (36 %), seuraavaksi eniten herne- (17 %) ja varhaisperunaeriä (16 %). Tarkastustulosten perusteella havaittiin, että tuorekasvisalan toimijoiden tietämystä erätunnisteen käytöstä sekä vaatimustenmukaisista merkinnöistä ja jäljitettävyyden toteutumisesta täytyy vahvistaa kaikilla tasoilla alkutuottajista vähittäismyymiin. Valvontayksiköt ottivat käytännönläheisen hankkeen hyvin vastaan. Aikaisin aloitettu hankkeen markkinointi, koulutukset ja laaja hankemateriaali madalsivat kynnystä lähteä mukaan hankkeeseen. Yhteinen hanke selkeästi edisti valvontayksiköiden välistä tietojenvaihtoa ja yhteydenpitoa. Näiltä osin hankkeen tavoitteet saavutettiin hyvin.

Etämyynnin valvonnan kehittäminen

Evira on jatkanut etämyynnin valvontaosaamisen kehittämistä. Evira osallistui ensimmäiseen komission koordinoimaan elintarvikkeiden etämyynnin valvontahankkeeseen (CCPeFOOD). Valvontahankkeessa etsittiin hyväksymättömien uuselintarvikkeiden (agmatiinisulfaatti, *Acacia rigidula*-, *Epimedium grandiflorum* ja *Hoodia gordonii*- kasvit) myymistä sekä luustoon ja niveliin liittyvien lääkkeellisten väitteiden esittämistä suomalaisille kuluttajille suunnatuissa verkkokaupoissa. Hankkeessa tarkastettiin yhteensä 92 verkkosivustoa. Hyväksymättömiä uuselintarvikkeita löydettiin myynnistä 25 verkkokaupasta ja lääkkeellisiä väitteitä esitettiin 54 verkkokaupasta, jossa myytiin elintarvikkeita. Jos verkkosivun rekisteröijän tunnistettiin olevan kotimaasta, määrästenvastaisista löydöksistä tehtiin valvontapyyntö rekisteröijän kotikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle. Jos vastuullisen tahon havaittiin olevan toisesta EU-jäsenmaasta, valvonta-apua pyydettiin RASFF -hälytysjärjestelmän (uuselintarvikkeet) tai AAC-AA-avunantojärjestelmän (lääkkeelliset väitteet) kautta. Komissiolle lähetettiin tiedoksi ne verkkokaupat, joissa vastuullisen tahon arvioitiin sijoittuvan EU:n ulkopuolelle.

Evira osallistui lisäksi komission internetissä myytävien elintarvikkeiden valvonnan kehittämistä käsittelevän työryhmän kokouksiin ja toimi isäntämaana Euroopan elintarvikevalvontaviranomaisten verkoston (FLEP) alaisen etämyynnin valvontaan keskittyvän yhteistyöryhmän tapaamisessa.

Kemiallinen elintarviketurvallisuus

Kotimaisten elintarvikkeiden kemiallisten aineiden valvonta- ja seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti ja osoittivat, että vierasaineiden ja kasvinsuojeluaine- ja eläinlääkkeijäämien esiintyvyys

on vähäinen. Öljysiementen kartoitus- ja valvontahankkeessa todettiin, että siemenet ovat ravitsemuksellisesti suositeltava osa monipuolista, vaihtelevaa ja kohtuullista ruokavaliota. Niihin kertyvien raskasmetallien vuoksi jo aikaisemmin annetut turvallisen käytön ohjeet öljysiementen käytöstä ovat kuitenkin edelleen tarpeen. Myös elintarvikealan toimijoita ohjeistettiin riskinhallinnallisista toimenpiteistä kemiallisen elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi. Ravitsemusturvallisuus huomioitiin uusissa kansallisissa varhaisravitsemuksen ruokailusuosituksissa. Evira julkaisi selvityksen D-vitamiinoitujen elintarvikkeiden markkinoille tulosta Suomessa (Ilmoitusrekisteri).

Luonnonmukainen tuotanto

Luonnonmukaisen tuotannon valvonta toteutui suunnitellusti ja samalla saavutettiin valvonnan vaikuttavuustavoite, jonka mukaan kuluttaja voi luottaa luomumerkintöihin. Yli 98 prosenttia toimijoista noudatti tuotantoon liittyviä ehtoja. Luomuvalvonnan näytteenotto ja tuotteiden analysointi vahvistivat, että torjunta-ainejäämien riski luomumaataloustuotteissa ja -elintarvikkeissa on pieni. Luomutuotanto kiinnostaa sekä tuottajia että kuluttajia, minkä vuoksi luomutoimijoiden määrä on kasvanut ja sen odotetaan edelleen kasvavan. Tämä tuo edelleen haasteita valvonnan suorituskyvylle ja kannustaa Eviraa kehittämään valvontamenetelmiä ja vähentämään sekä toimijoiden että hallinnon kokemaa hallinnollista taakkaa.

Elintarvikkeiden ja rehujen vienti

Evira valmisteli ja toimitti vastaukset mm. seuraaviin kolmansien maiden edellyttämiin vientiselvityksiin uuden viennin mahdollistamiseksi; maitotuotteet Indonesiaan, maitotuotteet Etelä-Afrikkaan, BSE-selvitys Japaniin, siipikarjanliha, siitosmunat, untuvikot ja kananmunat Etelä-Koreaan, kananmunat ja naudanliha Hongkongiin ja siipikarjanliha Singaporeen. Vienti mahdollistui Eviran pidemmän selvitystyön tuloksena siipikarjanlihan osalta Japaniin, kananmunien ja naudanlihan osalta Hongkongiin sekä maitotuotteiden osalta Etelä-Afrikkaan. Lisäksi valmistui useita eläinlääkintötodistuksia joilla vienti mahdollistui useaan maahan. Vienninedistämismatkoja vientihyväksynnän saamisen edistämiseksi tehtiin yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, ulkoministeriön ja Finpron kanssa Japaniin, Etelä-Koreaan, Etelä-Afrikkaan, Hongkongiin, Kiinaan, Namibiaan ja Botswanaan.

Kalastustuotteiden hyväksyntää Kiinaan edistettiin edelleen vastaamalla Kiinan edellyttämiin lisäselvityksiin. Evira edisti sianlihanvientihyväksyntää Kiinaan ja hyväksyntä HKScan Oy:n laitokselle saatiin vuoden 2017 lopussa. Hyväksynnän edellytyksenä olevan Kiinan vientivalvontajärjestelmän kehittämistä jatkettiin. Kiinan, Euraasian talousliiton ja USA:n vientivalvontajärjestelmien puitteissa suoritettiin tarkastuskäyntejä ja valvonnan auditointeja sekä järjestettiin koulutusta valvojille ja toimijoille. Kiinan valvontajärjestelmän puitteissa Evira perusti ja kehitti eControlnimisen sähköisen järjestelmän valvonta- ja omavalvontatietojen toimittamiseksi välittömästi Kiinan viranomaisille. USA:n FSIS teki alkuvuodesta 2017 auditoinnin jonka kohteena olivat Eviran vientitoiminnot sekä yritykset jotka vievät sianlihaa Suomesta Yhdysvaltoihin. Auditoinnin tulosten perusteella suomalaiset yritykset saavat jatkaa vientitoimintaansa keskeytyksettä. Evira toimitti USA:n vientivalvontajärjestelmässä edellytetyt valvontatiedot USA:n sekä sianlihan viennissä edellytetyt vierasainevalvontatulokset Etelä-Korean viranomaisille.

Sähköisen eläinlääkintötodistusjärjestelmän (eCert) kehittämistä jatkettiin, ja Evirassa valmistettiin useita viennissä edellytettäviä eläinlääkintötodistusmalleja.

Evira käynnisti rehujen vientitoimintojen työryhmän, samalla mallilla kuin on vuodesta 2015 toiminut elintarvikealan vientitoimintojen työryhmä. Tavoitteena on saada synergiaa rehualan toimijoiden vientiponnisteluihin ja sovittua yhteisesti prioriteetit edistettäväksi markkinoillepääsyhankkeiksi. Vastaava elintarvikealan työryhmä on jatkanut toimintaansa onnistuneesti.

Elintarvikevalvontatietojen julkistaminen – Oiva

Elintarvikevalvontatietojen julkistamisjärjestelmä Oivan piiriin kuuluvat kaikki suunnitelmallisessa valvonnassa tehdyt tarkastukset laitoksiin ja ilmoitettuihin elintarvikehuoneistoihin lukuun ottamatta ruoka-aputoimijoita ja kotona sijaitsevia elintarvikehuoneistoja. Oiva-tulosten perusteella puutteita esiintyy useimmiten ilmoitetuissa elintarvikehuoneisossa omavalvontasuunnitelmassa,

elintarvikkeiden lämpötilahallinnassa, elintarvikkeiden myynti- ja säilyvyysajan hallinnassa, ja elintarvikkeista annettavissa tiedoissa. Laitoksissa puutteita esiintyy eniten elintarvikkeista annettavissa tiedoissa, näytteenotossa ja tilojen kunnossapidossa. Oiva-järjestelmä on kokonaisuutena yhtenäistännyt elintarvikevalvontaa sekä tehostanut valvonnan reaaliaikaista tiedonkeruuta ja valvontatiedon hyödyntämistä toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Oivaohjeita päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa ja kaikki Oiva-ohjeet käännettiin vuonna 2017 myös englanniksi.

Videoavusteinen ante mortem -tarkastus naudalla

Maa- ja metsätalousministeriön rahoittaman projektin tavoitteena oli tutkia videoavusteisen ante mortem -tarkastuksen soveltuvuutta naudalle ja saada se hyväksytyä osana ante mortem -tarkastusta. Projektin taustalla on naudantuottajien toive saada loukkaantuneet (hätäteurastettavat) naudat yleiseen kulutukseen nykyistä tehokkaammin. Projektissa oli mukana 11 tilaa ja 29 eläintä, joista neljä hätäteurastettua ja 25 ns. normaaliteurasta. Projektiin osallistui kuusi pien-teurastamo, kaksi ”isoa” teurastamo ja 13 virkaeläinlääkäriä.

Lihantarkastuksen muu kehittäminen- teurastamovalvonnan toimenpideohjelma

Aloitettiin lihantarkastuksen yhtenäistämisen kolmivuotinen projekti käymällä läpi lihantarkastuskoodit ja koodien käytön perusteet. Lisäksi kartoitettiin mahdollisuuksia selkeyttää teurastamo-kohtaisesti viranomaisen ja yrityksen välistä lihantarkastuksen tehtäväjakoa tämänhetkisen sekä muuttuvan EU-lainsäädännön valossa. Tehtävääjakoselvityksen avulla on tarkoitus hillitä lihantarkastuskustannusten nousua.

Elintarvikevalvonnan riskiperusteisuus, tehokkuus ja vaikuttavuus

Evira täsmensi riskiluokitusohjetta käytännön kokemusten perusteella muun muassa keventämällä erittäin vähäriskiseksi katsottavien kohteiden tarkastussuosituksia. Myös muita kevennyksiä valvontaan ja toimijoita koskeviin vaatimuksiin valmisteltiin hallinnollisen taakan vähentämisen hengessä.

Evira aloitti yhdessä elinkeinon kanssa pilottihankkeen, jonka tarkoituksen on selvittää yksityisen standardin käyttöä viranomaisvalvonnan tukena liha-alan laitoksissa. Evira osallistui EU:n elintarvikevirastojen työryhmään, jossa haettiin yleisesti yhteistä näkemystä yksityisten standardien hyödyntämisestä viranomaisvalvonnassa.

Evira aloitti järjestelmällisen elintarvikehygieniaan liittyvien tietojen käsittelyn. Käsittelyssä huomioidaan Oiva-tulokset ja muista valvonnallisista toimenpiteistä saatu palaute niin, että tarvittavaa ohjeistusta ja tulevia valvonnallisia toimenpiteitä voidaan kohdentaa tehokkaammin.

Tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän (VATI) toteutus eteni hyvin. Haasteita ovat tuoneet tiedonsiirto kuntajärjestelmistä, sähköinen asiointi, raportointityökälun valinta ja maakuntauudistuksen viivästyminen. Elintarvikevalvontatietojen keruujärjestelmä KUTI:n tietoja hyödynnettiin valvonnan kehittämisessä ja suunnittelussa. Valvontatuloksia julkaistiin Elintarviketurvallisuus Suomessa 2016 -julkaisussa. Elintarvikevalvonnan näytteiden laboratoriotutkimusten tietojen tallennus käynnistyi ja valtakunnalliset tiedot saadaan vuoden 2017 osalta KUTIsta. Keskitetyn mikrobiologisen datan seurantajärjestelmän (MIBS) esiselvitys aloitettiin. Sähköistä asiointia kehitettiin luomu- ja rehuvalvonnassa.

Euroopan komission auditoinnit

Euroopan komission Terveiden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (Directorate General for Health and Food Safety, DG SANTE) teki Suomeen tarkastusmatkan ja tiedonkeruumatkan. Tarkastusmatkan tarkoituksena oli arvioida muuntogeenisten organismien ja niiden tarkoituksellisen ympäristöön levittämisen virallista valvontaa. Tarkastusraportissa todetaan, että GMO:ien valvon-

tajärjestelmät ovat tarkoitukseensa sopivia ja tehokkaita. Näytteenottoon ja testaukseen suositeltiin parannuksia, jotka toteutettiin hyväksytysti. Tiedonkeruumatkalla selvitettiin sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden valmistuksen virallista valvontaa.

Eläinten terveys ja hyvinvointi

Eläintaudit ja niiden torjunta

Eläinten terveydelle asetetut vaikuttavuustavoitteet saavutettiin, vaikka neljällä vesiviljelylaitoksella todettiin kirjolohilla helposti leviävää IHN (infectious hematopoietic necrosis) -tartuntaa. Kevään ja alkukesän aikana todettiin korkeapatogeeninen H5N8-lintuinfluenssa seitsemällä luonnonvaraisella linnulla osana epidemiaa, joka alkoi jo loppusyksystä 2016. Yhdessä lepakossa todettiin uuden tyyppinen lepakkorabiesvirus.

Eläintautien ehkäisyä ja varautumista jatkettiin erityisesti afrikkalaisen sikaruton (ASF) varalta, jonka maahantuloriski säilyi merkittävänä. Tämän vuoksi oltiin yhteistyössä metsästäjien kanssa villisikänäytteiden saamiseksi, sekä viestittiin riskeistä tuottajille, metsästäjille, merimatustajille, eläinlääkäreille ja muille tahoille, jotka voivat toiminnallaan vaikuttaa tartunnan leviämisen ehkäisyyn ja varhaiseen havaitsemiseen. Helsingin Länsisatamassa käynnistettiin ASF:n vastainen viestintäkampanja matkustajien mukaan tuomien tuliaisten aiheuttaman riskin hallitsemiseksi. Myös Katajanokan terminaaliin laitettiin esille julisteita matkustajien informoimiseksi ASF-riskistä. Varautumisen ja eläintautiseurannan kehittämiseksi osallistuttiin kansainväliseen, erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön, jonka puitteissa järjestettiin kahdeksan maan yhteinen afrikkalaisen hevosruton (AHS) valmiusharjoitus. Loppuvuonna todettu IHN työllisti merkittävästi Eviraa. Toimenpiteet ja yhteistyö eri tahojen kanssa sujui hyvin.

Eläintautien seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti. Laboratoriotutkimuksia varten akkreditoitiin 14 uutta menetelmää, joista yksi oli menetelmän laajennus. Yhteensä Evirassa oli v. 2017 lopussa eläintauteihin 103 akkreditoitua menetelmää, joista 72 eläintautivirologiassa, 25 eläintautibakteriologiassa, neljä parasitologiassa ja kaksi patologiassa. Akkreditoitujen menetelmät kattavat seurantaohjelmien diagnostiikan. Akkreditointien lisäksi pystytettiin uusia menetelmiä sekä kehitettiin ja nykyaikaistettiin jo olemassa olleita. Toimintaa tehostettiin useiden LEAN-hankkeiden avulla. Hanke nautatautien seurantaohjelmien tehon arvioimiseksi jatkui.

Afrikkalaisen sikaruton (ASF) maahantuloreiteistä julkaistiin ajantasainen riskiprofiili, jonka mukaan taudin Suomeen leviämisen riski on selvästi lisääntynyt vuosikymmenen taitteesta sen leviyttyä Baltian maiden runsaaseen villisikakantaan. Erityisesti maittemme välisen vilkkaan liikenteen ja matkailun katsottiin lisäävän riskiä. Riskinarvioinnissa jatkettiin nautatautien seurantaohjelmien arviointia ja aloitettiin tuotantoeläintilojen mikrobilääkeresistenssin hallintaa ja ehkäisytapoja arvioiva tutkimus.

Rajatarkastuksen kautta tuotujen pieneläinerien määrä jatkoi kasvuaan. Suurin kasvu oli Venäjältä tuoduissa rescue-koirissa. Myös elintarvikkeiden ja sivutuotteiden tuonti lisääntyi. Eviran tietoon tulleet pieneläinten laittomat tuonnit kolmansista maista vähenivät hieman edellisvuodesta. Tuontien yhteydessä paljastuneiden väärennettyjen asiakirjojen määrä pysyi edellisvuoden tasolla. DG SANTE F vieraili uudestaan Suomessa tutustumassa rajatarkastukseen etenkin ASF-torjunnan näkökulmasta.

Zoonosistrategian toteutusta jatkettiin.

Sivutuotevalvonta

Sivutuotevalvonnassa laadittiin valvontasuunnitelma, toteutettiin sitä sekä koulutettiin valvontaketjua ja toimijoita. Suunnitelmassa ja valvojen koulutuksessa kiinnitettiin erityishuomiota valvonnan toteutumisen seurantaan ja raportointiin, jotka toimivat VASU-raportoinnin pohjana. Tarkastuksista raportoitui aktiivisesti, ja niissä kiinnitettiin huomiota puutteiden korjaamiseen.

Eläinten lääkitseminen

Kansallisten lääkitsemissäädösten toimeenpanoa jatkettiin kouluttamalla ja ohjaamalla sekä panemalla toimeen monivuotinen lääkitsemisen valvontaohjelma. Osana ohjelmaa Evira jatkoi eläinlääkäreiden lääkekäyttöä koskevia valvontaprojekteja. Keväällä 2015 alkanut laaja bentsyyliipenisilliinin ja korvaavien valmisteiden saantihäiriön jälkeistä tilannetta seurattiin edelleen koko vuoden ajan, koska maassa olevien penisilliinivalmisteiden määrä ei normalisoitunut. Evira osallistui aktiivisesti EU:n eläinlääkeasetusluonnoksen kommenttien sekä kansallisen mikrobilääkeresistenssin hallinnan toimenpideohjelman valmisteluun ja toimeenpanon suunnitteluun. Samoin Evira osallistui myös ESVACin eläinlajikohtaisen mikrobilääkkeiden tiedonkeruuta kehittävän asiantuntijatyöryhmän työhön. Syys-joulukuun kestänyt Suomen suurimman lääketukkukaupan lääkkeiden ja muiden tarvikkeiden jakelun häiriötilanteen johdosta Evira pyrki yhdessä Suomen eläinlääkäriliiton ja Fimean kanssa varmistamaan, että eläinlääkärit saavat välttämättömimmät lääkkeet ja erityisesti rokotteet.

Eläinten hyvinvointi, merkinnät ja rekisteröinnit sekä täydentävien ehtojen valvonta

Evira osallistui aktiivisesti eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien ja eläinten hyvinvointikeskuksen toimintaan. Eläinsuojeluvallonnasta saatavan tiedon kattavuutta, tiedon tehokkaampaa analysointia ja käyttöä valvonnan painopisteiden mietinnässä kehitettiin. Teurastamoiden eläinsuojeluvallonnassa kehittämistä jatkettiin. Myös teurastamotoimijoita koulutettiin aktiivisesti ja vakiinutettiin sidosryhmäyhteistyö pienteurastamoiden kanssa. Muiltakin osin jatkettiin runsasta yhteistyötä sidosryhmien kanssa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Edistettiin eläinten hyvinvointia parantavien ja kuluttajalle uskottavien laatujärjestelmien sekä hyvän käytännön oppaiden laatimista ja käyttöönottoa.

Eläinten tunnistamisprosessissa parannettiin eri tavoin eläinrekistereiden oikeellisuutta ja ajantasaisuutta. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) ja muiden eläinrekistereiden kirjausten puutteellisuutta käytiin läpi ja korjattiin erillisessä projektissa. Tiedotusta kunnan viranomaisille lisättiin ja toteutettiin nautarekisterin rajapintaan kaupallisille sovelluksille käyttöönotettavaksi ilmoitusvirheiden huomautusjärjestelmä, joka edistää osaltaan ilmoitusvirheiden korjausta. Myös EPR:n sähköisen asioinnin kehitysprojektin valmistuminen vuonna 2018 tulee osaltaan edesauttamaan rekistereiden ajantasaisuutta helpottamalla muutosten tekoa rekisteriin.

Valvontaohjeet päivitettiin ja muutoksista koulutettiin ja viestittiin. Useita sidosryhmätapaamisia järjestettiin. Lisäksi osallistuttiin aktiivisesti hallinnollisen taakan purkuun.

Eläinjalostustoimijoita koulutettiin uudistetun EU:n eläinjalostusasetuksen vaatimuksista ja sovitettiin toimenpiteistä, joilla uudet vaatimukset saadaan täytetyksi asetuksen soveltamiseen mennessä.

Täydentävien ehtojen valvonnan ohjauksessa aluehallintovirastoja ohjeistettiin keväällä keskeyttämään eläinten hyvinvointivalvontojen ja elintarvikehygieniavalvontojen laiminlyöntien arviointi, koska ministeriö alkoi valmistella valtioneuvoston asetuksen muutosta. Muutoksessa lievennettiin takautuvasti laiminlyöntien arviointia komissiosta saatujen uusien tietojen perusteella. Asetus tuli voimaan lokakuussa. Muutosten takia valvontaohjeistusta päivitettiin ja sovellukseen toteutettiin tarvittavat muutokset. Maaseutuviraston ja Maanmittauslaitoksen kanssa valmisteltiin eläinvalvonnan toimintaselvitystä, joka toimii perustana ID-valvonnan, Maaseutuviraston eläinpalkkiovalvontojen ja täydentävien ehtojen valvonnan sovellusuudistuksen suunnittelussa. Osallistuttiin MMM:n valvontaselvityksen valmisteluun ja sen jälkeen toimenpide-ehdotusten käsittelyyn. Laadunvalvontaa tehtiin yhden aluehallintoviraston valvonta-asiakirjoihin.

Tietojärjestelmien kehittäminen

Tietojärjestelmähankkeita jatkettiin Elvin, Eläintenpitäjärekisterin (EPR) sähköisen asioinnin sekä Nautarekisterin osalta. Nautarekisterin Elna-projekti alkoi syksyllä viranomaiskäyttöliittymän toteutuksen osalta. Elvi-projektissa kehitystiimi toteutti eläinten hyvinvoinnin maatilatantatarkas-

tusten ja eläinkuljetustarkastusten raportit sekä eläinlääkärirekisterin raportit. Kehitystiimi teki paljon projektin ulkopuolisia töitä, jotka liittyvät ylläpidon pakollisiin muutoksiin, Meta II -siirtoon sekä datasiirtojen korjaustoimenpiteisiin. Syksyllä päästiin aloittamaan myös eläinsuojelun epäilyyn perustuvien ja ilman epäilyä tehtävien tarkastusten toteutusta. EPR:n viranomaissovellusta ja sähköistä asiointipalvelua toteutettiin suunnitelmien mukaan, tosin sisältöä jouduttiin karsimaan ja tekemistä priorisoimaan. Projekti päättyy kesällä 2018, ja eläintenpitäjärekisterin sähköinen asiointipalvelu otetaan käyttöön elokuussa 2018. Vuonna 2017 tuotettiin myös Eläinten terveyden hallinta -hankkeen esiselvitys, joka sisälsi esiselvitysraportin, hankearvioinnin sekä hankesuunnitelman ja kustannus-hyötyanalyysin. Nämä toimitettiin valtiovarainministeriölle hankerahoituksen saamiseksi. Lisäksi käynnistettiin eläinvalvontakokonaisuuden kehittäminen yhteistyössä Maaseutuviraston kanssa. Sovellusten uudistustyö aloitettiin toiminnallisella selvitystyöllä. Toteutushankkeen tehtävät aloitetaan tammikuussa 2018. Eläinvalvonnan havaintojen tallennusten mobiilikäyttöliittymän arvioitu käyttöönotto on vuoden 2019 alussa. Hanke valmistunee kokonaisuudessaan vuoden 2020 loppuun mennessä.

Eläinlääkintähuollon määrärahat

Eläinlääkintähuollon määrärahoja käytetään eläintautitapausten hoitoon, ennaltaehkäisyyn ja seurantaan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään. Eläinlääkintähuoltomenojen määrä vaihtelee vuosittain todettujen tautitapausten ja tartuntatilojen eläinten määrän mukaan. Menot olivat vuonna 2017 suuremmat kuin aiempina vuosina. Nousua aiheutui mm. vuoden 2016 loppupuolella todetun lintuinfluenssaepidemian kuluista sekä lisäantyneestä eläintautien seurannasta ja viestinnästä (erityisesti afrikkalainen sikarutto). Vuoden 2017 lopulla todettiin uutena helposti leviävänä eläintautina kalojen IHN-virustartunta, jonka kustannukset tulevat pääosin vuodelle 2018. Eläinlääkintähuollon määrärahoja käytettiin vuonna 2017 yhteensä 0,43 milj. euroa. Tästä kului eläintautitapausten hoitoon 0,06 milj. euroa, eläintautien seurantaan 0,12 milj. euroa, luonnonvaraisten eläinten rabies-rokotuksiin 0,22 milj. euroa sekä koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään yhteensä 0,03 milj. euroa.

Eläinlääkärin ammatinharjoittaminen

Prosessin tavoitteena on turvata osaltaan eläinten ja ihmisten terveyttä varmistamalla eläinlääkäreiden pätevyys laillistusprosessissa sekä puuttamalla valvonnassa ilmi tulleisiin tapauksiin hallinnollisen ohjauksen ja tarvittaessa hallinnollisten turvaustoimenpiteiden avulla. Evira laillisti vuonna 2017 yhteensä 108 eläinlääkärinä, joista suurin osa oli valmistunut Suomessa tai Virossa. Lisäksi Evira myönsi satunnaisia ja väliaikaisia oikeuksia, joita vuoden 2017 lopussa oli voimassa yhteensä 104. Kolmansista maista valmistuneiden eläinlääkäreiden osalta Evira aloitti lisäopintoihin kuuluvien kliinisten harjoittelujen ohjaamisen sekä uusien päätösmallien tekemisen ja kehittämisen. Eläinlääkärirekisterin sähköisen asiointin käyttö aloitettiin vuoden 2016 lopulla ja 16 % eläinlääkäreistä on päivittänyt tietonsa eläinlääkärirekisteriin tämän jälkeen. Sähköisen asiointin käyttöä ja eläinlääkärirekisterin tietojen oikeellisuutta pyritään lisäämään vuonna 2018 laajemmalla viestinnällä.

Eläinlääkäreiden ammatinharjoittamisen valvonnan puolella uusia kantelu- ja valvonta-asioita tuli vireille 34 eli lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2016. Vuonna 2017 Evira ratkaisi yhteensä 51 kantelu- ja valvonta-asiaa keskimääräisen käsittelyajan ollessa 12,5 kuukautta. Eläinlääkärin ammatinharjoittamisen valvonnan prosessi saatiin vakiinnutettua Evirassa ja Eviran sisäinen eläinlääkäriapu organisoitua. Yhteistyötä muiden prosessien välillä tiivistettiin ja prosessin vaikuttavuutta pyrittiin lisäämään ulkoisen viestinnän keinoin. Vuonna 2017 aloitettiin viestintä ulkoisilla verkkosivuilla niistä Eviran ratkaisemista kantelu- ja valvonta-asioista, joilla arvioidaan olevan yleisempää ohjaavaa merkitystä. Kumppaneiden kanssa aloitettiin yhteistyö myös valvonnan puolella esiin nousseiden kysymysten ratkaisemisessa.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta on Eviran yhteydessä toimiva puolueeton asiantuntijaelin. Lautakunta antaa pyynnöstä lausuntoja siitä, onko eläinlääkärin eläimelle suorittaman toimenpiteen tai muun eläimen hoitoon liittyvän toimen yhteydessä tapahtunut hoitovirhe, joka perustaa vahingonkorvausvastuun.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta käsitteli vuonna 2017 kokouksissaan 24 lausuntopyyntöä. Lautakunta arvioi eläinlääkärin tehneen eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnasta annetun lain 1 §:n mukaisen vahingonkorvausvastuun perustavan hoitovirheen kuudessa (6) tapauksessa. Lausuntopyynnot jakaantuivat siten, että 17 tapausta koski lemmikkieläimiä ja seitsemän (7) tapausta tuotantoeläimiä.

Lausuntopyynnöissä useimmiten pyydettiin arvioimaan eläinlääkärin antaman diagnoosin oikeellisuutta ja tämän suorittamien hoitotoimenpiteiden virheettömyyttä, oikea-aikaisuutta ja riittävyttä sekä hoidosta aiheutuneiden komplikaatioiden vältettävyyttä toisin toimien, lääkityksen määräämistä ja jatkohoitoa koskevien ohjeiden oikeellisuutta ja riittävyttä.

Lausuntopyyntöjen käsittelyaika on ollut vuonna 2017 noin 3,5 – 8,5 kuukautta. Käsittelyaikojen pituus on keskimäärin 6-8 kuukautta.

Lautakunta on edellä mainittujen lausuntojen lisäksi antanut yhden ratkaisun, joka liittyi lausuntoasian uudelleen käsittelypyyntöön.

Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys

Kasvinterveys ja taimiaineistot

Kasvinterveyden valvonnassa tehtiin yhteensä 125 maahantuontikielto-, markkinointikielto- ja torjuntapäätöstä. Vaarallisia kasvintuhoojia havaittiin 50 tuotantopaikalla. Uusia vaarallisia kasvintuhoojia ei löydetty. Tehtyjen päätösten lukumäärä oli samalla tasolla kuin aiempina vuosina.

Evira tiedotti muun muassa mäntyankeroisen (*Bursaphelenchus xylophilus*) aasianrunkojäärän (*Anoplophora glabripennis*), tulipolteen (*Erwinia amylovora*) ja koloradonkuoriaisen (*Leptinotarsa decemlineata*) leviämiskätkistä. Kansalaisilta tulikin näistä paljon havaintoilmoituksia, mistä aiheutui runsaasti lisätarkastuksia. Vuonna 2014 Suomesta ensimmäisen kerran havaittua kasvitautia, tulipoltetta (*Erwinia amylovora*) ja vuonna 2015 ensimmäisen kerran havaittua tuholaista aasianrunkojäärrä (*Anoplophora glabripennis*), ei todettu saastuneilla alueilla tehdyissä tarkastuksissa lainkaan.

Uusia valkoperuna-ankeroisen (*Gloptodera pallida*) esiintymiä todettiin yksi ja keltaperuna-ankeroisen esiintymiä (*Globodera rostochiensis*) kuusi. Etelänjauhiaisia löydettiin 40 kasvihuoneviljelmältä, jotka tuottivat kesäkukkiä ja joulutähtiä. Versopoltetta (*Phytophthora ramorum*) todettiin alppiruusuissa kolmella taimitarhalla.

Kasvinterveyden valvonta toteutti yhteistyössä hajukoirien kouluttajan ja kasvintuhoojalaboratorion kanssa hankkeen, jonka tuloksena hajukoirien aasianrunkojäärän tunnistus varmentui edellytetylle tasolle.

Siemen, lajike ja hukkakaura

Siementuotanto oli laajuudeltaan edellisten vuosien tasoa. Kasvukauden ja erityisesti puintiajan hankalat sääolosuhteet heikensivät monin paikoin siementen laatua. Sähköinen asiointi edistyi ja yhä useampi toimija tulosti itse vakuustodistukset etätulostuksena. Sähköisen näytteenottopöytäkirjan käyttö yleistyi, mikä samalla pienensi virheellisten ja/tai puutteellisten pöytäkirjojen määrää ja samalla myös lisäselvityksiin tarvittavaa työmäärää merkittävästi. Sähkösiemenhanke

eteni, joskin hieman aikataulusta jäljessä. Valmistuessaan järjestelmä mahdollistaa tutkimustulos- ja päätöstietojen sähköisen siirtämisen ja sähköisen toimijarekisteröinnin yhdessä lannoite- ja rehusektoreiden kanssa. Tiedottamiseen ja kouluttamiseen panostettiin.

Puutarhakasvien taimiaineiston kasvilajikeluetteloon hyväksyttiin 55 marjakasvilajiketta ja nämä lajikkeet ilmoitettiin komission FRUMATIS-tietokantaan. Lisäksi 165 hedelmälaajikkeelle hyväksyttiin virallisesti tunnustettu kuvaus ja nämä lajikkeet lisättiin suomen kansalliseen puutarhakasvien taimiaineiston kasvilajikeluetteloon kansalliset vaatimukset täyttävinä lajikkeina. Evira myönsi uusia kasvilajikesuojauksia 14 kpl ja kansalliseen kasvilajikeluetteloon hyväksyttiin 32 uutta lajiketta, joista yksi oli alkuperäiskasvilajike.

Lannoitevalmisteet

Kiertotalouspolitiikan vaikutukset näkyivät selvästi toimijoiden aktivoitumisena ja neuvontatyön lisääntymisenä. Ravinteiden kierrättämiseen liittyvät hankkeet ja uusiin teknologioihin, raaka-aineisiin ja tuotteisiin liittyvä toiminta lisääntyivät edelleen. Tähän muutokseen vastattiin valmentavalla ja ennakoivalla tiedottamisella sekä osallistumalla kiertotaloushankkeiden ja toimijaorganisaatioiden tilaisuuksiin. Eviran lannoitevalvonta osallistui muun muassa ravinteiden kierrätyksen ohjauksena käsittelevän selvityksen laadintaan sekä hevosenlannan ja puhdistamolietteiden käyttöön ja hyönteistuotantoon liittyviin hankkeisiin. Valvontaa myös kohdennettiin kierrätysravinteita valmistaviin toimijoihin ja kierrätysravintetuotteisiin. Neuvonta- ja valvontatyössä korostettiin lannoitevalmisteiden laadun ja turvallisuuden vaatimuksia.

Viljan käyttökelpoisuus ja turvallisuus

Viljan vientiprosessiin liittyviä tarkastuksia hiottiin edelleen yhteistyössä toimijoiden kanssa. Vientitoiminta jatkui vilkkaana vuoden aikana. Viljasadon laatu seurannan mukaan DON-hometoksiinit heikensivät kaura- ja vehnäsadon laatua. Pääasiallinen syy korkeisiin toksiinipitoisuuksiin oli myöhäinen kasvukausi ja sateiset sääolosuhteet puintiaikana. Tutkituista kauranäytteistä noin kolmannes ylitti DON-toksiinipitoisuuden elintarvikeraja-arvon. Riski ylittää rehusuositusarvo oli kymmenesosalla näytteistä. Alueellista vaihtelua esiintyi. Myöhään jatkuneet puinit laskivat viljojen hehtopainoja sekä kevätvehnän ja rukiin sakolukuja.

Laboratoriopalvelut

Eviran laboratoriopalvelut tarjosivat kattavasti korkeatasoista diagnostiikka- ja analyysipalveluita, erityisesti erityisanalytiikan osalla. Analyysi- ja diagnostiikkapalveluja kehitettiin edelleen.

Kokogenomisekvensointianalytiikkaa käytettiin ruokamyrkytys- ja zoonoosibakteerien tunnistamisessa hyvässä yhteistyössä Terveystieteiden ja hyvinvointilaitoksen (THL) laboratorion kanssa. Tämän analytiikkavalmiuden parantamiseksi Eviraan hankittiin vuoden aikana oma kokogenomisekvenssaattorilaitte, joka on yhteensopiva THL:n laitteen kanssa. Kokogenomisekvensointimenetelmää ollaan ottamassa käyttöön myös Eviran eläin- ja kasvitautidiagnostiikassa ja siihen liittyvässä tieteellisessä tutkimuksessa.

Virologian asiantuntemusta ja diagnoosivalmiutta laajennettiin koskemaan elintarvikevirusten tunnistusta. Tähän liittyen pystytettiin ensimmäisen kerran Evirassa elintarvikevirusten tunnistusmenetelmät elintarvikeperäisille norovirusille ja hepatiittivirusille. Lisäksi virologiassa pantiin pystyyn Euroopassa leviävän Lumpy skin disease -taudin diagnostiikkavalmiudet. Vuoden aikana tapahtuneet lintuinfluenssa- ja kalojen IHN-tautiesiintymät toivat virologian ja patologian laboratoriolle paljon työtä ja näytteitä, mutta näytteiden logistiikka, käsittely ja diagnostiikka saatiin toimimaan hyvin. Syksyllä virologian laboratorio löysi lepakosta uuden rabies-sukuun kuuluvan Lyssa-virustyyppin ensimmäisenä maailmassa, mikä on hyvä osoitus laboratorion tasosta ja toimintavalmiudesta.

Eläintautidiagnostiikan tutkimuspaketteja kehitettiin asiakkaiden toiveiden mukaisesti sekä patologiian, bakteriologian että virologian osalta. Asiakaspalvelua paransi erityisesti Eviran nettisivuilla julkaistu laboratoriokäsikirja, joka sisältää kaiken oleellisen tiedon tarjottavasta eläintautidiagnostiikasta.

Ruokamyrkytyskriisivalmiutta parannettiin STEC-bakteerien erikoisanalytiikkaa kehittämällä ja laajentamalla analytiikkaa EPEC-bakteereihin. Rehunäytteiden salmonella-analytiikkaa muutettiin niin, että tulokset saadaan nopeammin ja pystytään käsittelemään suurempia näytemääriä. Antibioottiresistenssitulosten raportointia kehitettiin ja vuoden aikana kerrottiin mm. ESBL-bakteerien lisääntyvästä esiintymisestä. MRSA-bakteerien viljelymenetelmiä parannettiin entisestään.

Kemian analytiikassa otettiin käyttöön monijäämämenetelmiä ja kokeiltiin uusia pikasirumenetelmiä. EU kalat III- ja öljynsiementen valvontahankkeissa tuotettiin analyysituloksia näiden tuotteiden ravitsemuksellisesta koostumuksesta ja haita-ainesta luotettavan tiedon tarjoamiseksi kuluttajille, valvonnalle ja elintarvikealan toimijoille. Erityisesti panostettiin elintarvikeväärennysten tunnistusmenetelmien ja alkuperäanalyysien käyttöön ottoon. Esimerkiksi LUKE:n kanssa yhdessä tehdyssä tutkimushankkeessa käytettiin ensimmäisen kerran moderneja isotooppitutkimuksia mansikoiden alkuperän tunnistamiseen. Kiertotalouteen liittyvien näytteiden määrä kasvoi ja tämä pystyttiin onnistuneesti ottamaan huomioon analytiikassa ja asiakaspalvelussa. Kiertotalouteen liittyen tehtiin myös esiselvitys Legionella-bakteerien esiintyvyydestä kiertotaloustuotteissa.

Kasvianalytiikassa tehtiin laaja perunan rengasmätätäudin kartoitus, jossa tautia ei todettu. Peruna-analyseja kehitettiin asiakkaiden toivomuksesta edelleen ottamalla käyttöön laaja-alainen kasvivirusien tunnistusmenetelmä. Kasvianalytiikan tarjontaa yksityisille asiakkaille lisättiin ja siitä tiedotettiin mahdollisille asiakkaille. Viljan ja siementen laadun tutkimukset aiheuttivat erityisen paljon töitä vuonna 2017. Tämä johtui normaalia heikommasta viljan satovuodesta, josta johtuen viljan laatu oli normaalia huonompi ja myös homemyrkyjen esiintyminen runsasta.

Vuoden aikana laboratoriopalveluissa keskityttiin erityisesti asiakaspalveluun ja asiakkaiden tarpeiden tunnistamiseen. Eri asiakasryhmiä tavattiin kaikilla sektoreilla aktiivisesti ja palvelutarjontaa kehitettiin toivomusten mukaisesti. Yksityisille asiakkaille tehdyistä laboratoriotutkimuksista 87,8 % tehtiin luvatussa läpimenoajassa.

Eviran sisäistä palvelua toimintaa parannettiin tekemällä valvontaosastojen kanssa palvelusopimukset, joissa yhdessä määritettiin valvonnalle tehdyt analyysit ja annettu asiantuntijapalvelu. Tämän puitteissa laboratorion asiantuntijat tekivät hedelmällistä yhteistyötä tärkeimmän asiakkaansa, Eviran valvontaosastojen, kanssa.

Laboratorioiden tuottaman tiedon analysointia ja visualisointia kehitettiin Qlik-työkalun avulla. Tässä pilottihankkeina ovat luonnonvaraisten eläinten tautiseuranta ja vierasainevalvonta.

Laboratorioprosessien toiminnan tehokkuuden parantamista jatkettiin Lean-periaatteiden mukaisesti ja kaikki laboratorion jaostot toteuttivat oman Lean-hankeensa. Työn sujuvuuden lisäämiseksi kartoitettiin eri prosessien yhteistyö- ja rajapintoja.

Eviran laboratorioiden laatu todettiin jälleen korkeatasoiseksi ja laboratoriot saivat FINAS:n määräaikaistarkastuksen jälkeen uuden nelivuotisen laboratorion akkreditointipäätöksen.

Tieteellinen tutkimus

Eviran tieteellisen tutkimuksen strategisena tavoitteena on, että Evirassa tehtävä tieteellinen tutkimus on korkeatasoista, oikein kohdennettu ja verkottunut ja että se tukee kansallista ja EU-

päätöksentekoa. Elintarviketurvallisuus- ja laatu tutkimus kohdistuu koko elintarvikeketjuun ja painottuu mikrobiologiseen ja kemialliseen tutkimukseen. Eläinten terveys- ja hyvinvointitutkimus painottuu Suomessa merkittäviin tuotanto- ja luonnonvaraisten eläinten tauteihin. Kasvintuotannon edellytyksiin ja kasvinterveyteen liittyvän tutkimuksen osalta Evira toimii aktiivisesti yhteistyössä kotimaisten ja kansainvälisten tutkimusorganisaatioiden sekä viranomaisten ja järjestöjen kanssa tutkimuksen kohdentamiseksi oman tehtäväalueensa kannalta tärkeisiin tutkimushankkeisiin. Evira toimi ensisijaisesti valvontaviranomaisena, ja tieteellisen tutkimuksen rooli on sen omaa toimintaa tukeva. Eviran tieteellisen tutkimuksen neuvosto keskittyi toiminnassaan tieteellisen tutkimuksen etenemisen seurantaan ja tulevaisuuden haasteisiin. Eviran tutkimusalueella julkaistiin 29 tieteellistä artikkelia, 25 kokousabstraktia ja 33 muuta julkaisua. Eviralaiset tuottivat edellisten lisäksi 3 opinnäytetyötä, joista kaksi väitöskirjaa. Tieteellinen tutkimus oli verkostoitunutta ja yhteistyötä jatkettiin kotimaisten ja ulkomaisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Scientific News from Evira -uutiskirjeen tekeminen päätettiin lopettaa ja edistää muita kanavia tutkimustoiminnan ja tutkimustiedon jakeluun.

Evira oli mukana Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) kehittämisessä ja toiminnassa. LYNETin johtoryhmä, työvaliokunta, Labor-yhteistyö sekä LYNET-ruokaohjelma olivat pääasialliset yhteistyömuodot. Eviran vetämän LYNET-ruokaohjelman kehittelyä jatkettiin. Evira jatkoi yhteistyötä myös SOTERKO yhteenliittymän kanssa. Evira oli mukana seuraamassa Valtioneuvoston kanslian tutkimuslaitosuudistuksen (TULA) etenemistä ja käynnistämässä 2018 aloittavaa, valtion eri tutkimuslaitosten tiede- ja tutkimuspoliittisia asioita yhdistävää TULANET (Tutkimuslaitosten yhteenliittymä) -yhteistyöelintä.

LYNET-ruokaohjelman puitteissa järjestettiin kaksi ao. tutkimuslaitosten elintarviketutkimusta esittelevää seminaaria, 'Ruoka on kemialla' ja 'Ruokaa kestävästi'. Evira järjesti myös jokasyksyisen Tiedepäivän lisäksi tutkimusseminaarin aiheesta 'Monimuotoinen rapurutto, eläintauti vai vieraslaji?'. Järjestettiin myös epidemiologian perusteiden kertauskurssi 'Epidemiologiaa eviralaisille'.

Riskinarviointi

Riskinarviointia toteutettiin sekä Eviran että ulkopuolisen rahoituksen hankkeina kaikilla Eviran toimialoilla. Riskinarviointeihin liittyvät hankkeet tuottavat tietoa ja käyttökelpoisia menetelmiä yli toimialarajojen. Tutkimusyhteistyötä tehdään myös yli laitos- ja valtorajojen, erityisesti muiden Pohjoismaiden kanssa.

Antimikrobiresistenssin leviämistä tuotantoketjuun ja resistenteistä mikrobeista aiheutuvia riskejä on arvioitu useamman hankkeen yhteydessä: naudanlihan tuotantoketjussa tutkimushankkeessa Eviran, Luonnonvarakeskus Luken ja Suomen ympäristökeskus SYKEn kanssa, sianlihan tuotannossa hankkeessa HY/Kliinisen tuotantoeläinlääketieteen osaston kanssa. Lisäksi bakteereiden antibioottiresistenssiä tutkitaan hankkeessa, jossa arvioidaan haittaeläinten merkitystä tuotantoeläinten zoonosialtistukseen.

Vuoden lopussa päättyi myös yhteishanke HY/Elintarvikehygienian ja ympäristöterveyden osaston kanssa. Hankkeessa kehitettiin tilastollinen altistuksenarviointimenetelmä (BIKE) elintarvikkeiden välityksellä saatavien haitallisten kemikaalien ja mikrobien määrittämiseksi sekä erityisesti mikrobiologisten riskien arviointiin soveltuva ruoankäyttöaineisto keruumenetelmä (CoHa). Samoin jatkettiin Ruotsin Livsmedelsverketin (SLV) kanssa käynnistettyä yhteistyötä kemiallisten ja mikrobiologisten elintarvikeriskien luokittelumiseksi (risk ranking).

Kansallisen hygieniaosaamisjärjestelmän vaikuttavuuden arviointi aloitettiin, ja osallistuttiin nk. Joustavuushankkeeseen, jossa on selvitetty elintarvikelainsäädännön mahdollistaman joustavuuden soveltamista Suomessa.

Kasviravintolisien käytöstä suomalaisille kuluttajille aiheutuvien terveyshaittojen tutkimusta jatkettiin. Riskiprofiilissa tarkastellaan yleisimpiä kasviperäisiä ominaisia aiheita. Polysyklisen aromaattisten hiilivetyjen ja heterosyklisen amiinien riskinarviointia lapsilla jatkettiin, samoin jatkettiin riskiprofiileja elintarvikeparanteisiin liittyvistä aromaattisista aineista ja lisäaineista. Yhteistyössä Luken, SYKEN ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n kanssa tehty selvitys "Assessment of risks related to increasing heavy metal limits for fertilizers in Finland" valmistui ja toimitettiin maa- ja metsätalousministeriöön. Evira osallistui Luken koordinoimaan Pproduct-hankkeeseen, jossa Eviran tehtävänä oli arvioida bromattujen palonsuoja-aineiden (polybromatut difenyylietterit, PBDE) kertymistä kauraan. Yhteistyönä Luken kanssa valmistui myös rehujen salmonellariskinarviointi ja kustannushyötyanalyysi. Lisäksi käynnistettiin riskinarviointi suomalaisten aikuisten altistumisesta raskasmetalleille sekä riskiprofiili elintarvikelainsäädännössä ja monitorintisuosituksissa mainituista vierasaineista ja niiden priorisoinnista kansallisesti.

Kasvintuhoojien kartoitusten alueellisen kohdentamisen tehostamiseksi kehitettiin ja sovellettiin menetelmiä yhdessä Luken, Joensuun yliopiston ja Natural Resources Canadian kanssa. Lisäksi kehitettiin menettely, jonka avulla arvio sään sopivuudesta tulipoltteen oireiden kehittymiselle saadaan jatkossa tehtyä automaattisesti, analysoitiin tuhoajakartoitusten ja tuottajien omien riskinhallintatoimien kannattavuuden edellytyksiä, sekä priorisoitiin perunantuotantoa uhkaavat ankeriset FinnPRIO -mallilla.

Riskiprofiili afrikkalaisen sikaruton mahdollisista maahantuontireiteistä saatettiin ajan tasalle ja julkaistiin, sekä jatkettiin nautatautien seurantaohjelmien arviointia.

Evira jatkoi toimintaansa EFSA:n Focal Point -kansallisena koordinaatiopisteenä Suomessa. Lisäksi Evirasta osallistuttiin EFSA:n asiantuntijaverkostojen ja Kansainvälisen eläintautijärjestön (OIE) Focal Point -toimintaan.

Keväällä järjestettiin kansainvälinen riskinarviointiseminaari Finnish Risk Assessment in Focus. Eviralaisille järjestettiin koulutusta mallintamisesta (DoodleBUGS).

Elintarvikevalvontaketjun ohjaus

Evira osallistui ohjaavien ministeriöiden kanssa aluehallintoviranomaisten (AVI) ja ELY-keskusten tulosohtaukseen ja tulossopimusten valmisteluun. Elintarviketurvallisuuden valvontaketjun sekä AVI:n ja ELY-keskusten toiminnan tavoitteista, painopisteistä, projekteista ja niihin käytävissä olevista resursseista neuvoteltiin kunkin aluehallinnon viranomaisen kanssa järjestetyillä toiminnan suunnittelua koskevilla tapaamisilla. Tulostavoitteista, niiden toteutumisesta ja toiminnan kehittämistä ja priorisoinnista keskusteltiin myös Eviran järjestämällä neuvottelupäivillä keuhällä ja syksyllä.

Toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi osallistuttiin ministeriön johdolla hallinnonalan toimintaympäristön strategisten muutostekijöiden kartoittamiseen ja toimitettiin pilottina tulosohtaukseen liittyvien tunnuslukujen uudistamista ja analysoimista koskevassa hankkeessa, jonka tuloksia hyödynnettiin ensimmäisen kerran vuoden 2017 tulossopimusta koskevassa väliraportoinnissa. Ministeriön ja Eviran välistä tulosohtausprosessia ja Eviran sisäistä tulossopimusprosessia kehitettiin suunnitelmallisesti ja prosessien käynnistämistä aikaistettiin hyvin tuloksin.

Valtakunnallinen monivuotinen valvontasuunnitelma (VASU) toimi edelleen koko Eviran vastuulla olevan elintarvikeketjun valvonnan suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana sekä muiden viranomaisten (AVI, ELY-keskukset, Tulli, Valvira, Puolustusvoimat, Tukes ja kunnalliset valvontayksiköt) suunnittelun ja ohjauksen välineenä. VASU päivitettiin vuodelle 2018 hyödyntäen muun muassa prosessien kuvaamiseen ja IMS-järjestelmän käyttöön ja kehittämiseen liittyvää työtä.

Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmä toimi viranomaisten yhteisen kehittämisen foorumina ja Eviran apuna valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 edellyttämässä toiminnan yhteensovittamisessa ja yhteistyön varmistamisessa. Ryhmä kokoontui neljä kertaa.

Valvontaketjun ohjaukseen liittyvät näkökulmat olivat vahvasti esillä maakuntauudistuksen valmistelussa, johon Evira osallistui aktiivisesti kevästä 2016 alkaen. Suunnittelu VASU-prosessin mukauttamisesta tulevaan maakuntauudistuksen ja uuden Ruokaviraston toimintaan aloitettiin.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Eviran maksamat siirtomenot toteutuivat seuraavasti:

Siirtomeno	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Käytettävissä vuonna 2017	Toteuma 2017
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 064 088	5 017 934	5 134 641	4 764 292
Kasvintuhoojien torjunta	0	49 669		1 780
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	15 180	17 473	6 090	16 551
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	110 397	35 962		
Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	248			2 865
Yhteensä	5 189 913	5 121 038	5 140 731	4 785 488

Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan tiloilta kerättiin ja hävitettiin 36 628 (37 925) nautaa ja 7 574 (7 055) lammasta ja vuohta vuonna 2017. Sikojen ja siipikarjan ruhoja kerättiin ja hävitettiin yhteensä 6,4 milj. kg (6,8 milj. kg). Ruhojen keräilyllä ja hävittämisellä torjuttiin merkittäväällä tavalla eläintauti- ja zoonoosiuhkaa sekä turvattiin ympäristön terveyttä.

Kasvintuhoojien torjuntaan osoitetusta määrärahasta maksettiin Vantaan aasianrunkojäärä-esiin-tymän torjunnasta aiheutuneita puitten kaato-, käsittely- ja hävittämiskustannuksia sekä rajatun alueen kartoituksesta aiheutuneita kustannuksia. Toimenpiteillä varmistettiin, ettei alueella ole uusia saastuneita puita, joista runkojäärä voisi levitä edelleen. Kasvintuhoojien torjuntaan tarkoitettua määrärahasta maksettiin myös asiantuntija- ja tutkimuspalvelumenoja 11 279 euroa.

Hukkakauran torjuntaan suunnattua määrärahaa käytettiin tukemalla viljelijöitä, joiden alueilla esiintyi vakava hukkakaurasaastunta. Hukkakauran torjuntasuunnitelma on maaseutuviranomaisen päätöksellä laadittava alueille, jotka ovat pahoin hukkakauran saastuttamia (laki hukka-kauran torjunnasta 185/2002). Torjuntasuunnitelman viljelijälle laatii useimmissa tapauksissa neuvoja. Evira on korvannut suunnitelmasta ja siementuotantotilan viljelystarkastuksen yhteydessä tehtävästä lohkojen puhtaaksi tarkastuksesta viljelijälle aiheutuneet kustannukset. Tavoitteena on lisätä hukkakauran torjunnan vaikuttavuutta vakavien saastuntojen ehkäisemiseksi ja hukkakaurasta vapautuneiden lohkojen puhtaaksi tarkastamiseksi ja tätä kautta siementuotanto-omahdollisuuksien lisäämiseksi. Vuonna 2017 osa hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvien kustannusten korvaukset maksettiin Eviran toimintamäärärahasta 10 461 euroa ja osa vuoden 2015 talousarvion tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

Kasvinjalostustoiminnan edistämiseksi Evira on kerännyt siemenerien tarkastuttajilta ns. vanhoista viljelykasvilajikkeista kasvinjalostusmaksuja, jotka tilitettiin kasvinjalostajille. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä on kumottu 1.1.2016 alkaen. Loppumaksatukset vuoden 2015 kerätyistä maksuista maksettiin vuonna 2016 eikä kasvinjalostusmaksuja enää vuonna 2017 maksettu.

Siirtomenoja maksettiin myös Eläintautitorjuntaan ja -suojaan osoitetusta määrärahasta.

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

Elintarviketurvallisuusvirastolle asetetut toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet saavutettiin seuraavasti:

Tavoite	Arvosana	Tulosanalyysi
B1. Tukijärjestelmät ovat yksinkertaiset, hallinnollinen taakka on keveä ja lainsäädännön laatu on hyvä.		
- Vähennetään viljelijöiden ja toimijoiden hallinnollista työtä sähköistämällä toimintoja ja vähentämällä päällekkäistä tiedonkeruuta.	3	Sähköistä asiointia kehitettiin ja hallinnollista työtä tehostettiin sähköistämällä monella saralla (mm. Eläinlääkärirekisteri), mutta työtä riittää edelleen. Luomu- ja rehuvalvonnan sekä eläintenpitäjien (Nautarekisteri, EPR) sähköistä asiointia kehitetään. VATI-hankkeeseen tulee sähköisen asiointin mahdollisuuksia. Siemenvälvönnän ja analyysien osalta ollaan kehittämässä sähköistä asiointia. Eläintautidiagnostiikan osalta ollaan tuomassa sähköistä asiointia suoraan eläinlääkärijärjestelmiin ja Eläinten terveyden hallinta -hankkeen esiselvitys valmistui. Eläinvalvontojen sähköisiä työkaluja kehitetään: ID-valvontasovelluksen ja rajoitavat määräysten hallinnointijärjestelmän kehittämisen esiselvitykset tehty yhdessä Mavin kanssa. Eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä ELVIn kehitys jatkui, mutta rekrytointihaasteiden ja runsaiden ylläpitötöiden (mm. Meta II-siirto) vuoksi varsinainen kehittäminen eteni toivottua hitaammin.
- Lisätään joustoa viranomaisten ja toimijoiden ohjaukseen ja erotellaan selkeästi säädösten asettamat vaatimukset ja suosituksen kaltaiset ohjeet.	4	Elintarviketurvallisuuden säädöksiä ja ohjeita kevennettiin ja jouston käyttöä ohjeistettiin ja vahvistettiin. Muutakin ohjeistusta selkeytettiin ja tarkistettiin joustoa lisäten ja työtä jatketaan. Viranomaisten ja toimijoiden ohjauksessa siirryttiin perinteisen valvonnan rinnalla yhä valmentavampaan suuntaan. Eläinlääkintähuolto-ohjelmassa on erotettu vaatimukset ja suositukset.
B2. Hallintomme on avoin, palveleva, tehokas ja verkostoitunut.		
- Yksinkertaistetaan ja sujuvoitetaan lupa- ja ilmoituskäytäntöjä.	3	Tietojärjestelmien kehityksessä pyritään sähköiseen lupa- ja ilmoitusmenettelyyn. Työ jatkuu.
- Kehitetään menetelmiä valvonnan vaikuttavuuden saavuttamiseksi.	4	Valvonnan vaikuttavuutta mitataan ja analysoidaan. Epäkohtiin puututtiin pakkokeinoilla. Viranomaisyhteistyötä tehdään mm. petosten ja laaja-alaisten rikosten torjunnassa ja tilanteiden hoidossa.
- Käynnistetään Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistäminen	4	Hanke eteni suunnitelmallisesti ja aikataulun mukaisesti.
- Vahvistetaan asiantuntijayhteistyötä hallinnonalan virastojen kesken.	4	Yhteistyötä valtion tutkimuslaitosten, kuten LUKE, SYKE ja THL, kanssa lisättiin. Yhteistyötä myös muiden hallinnonalojen virastojen, kuten Valvira, Fimea, STUK, Tulli, Tukes ja Puolustusvoimat, kanssa syvennettiin. Maaseutuviraston (Mavi) kanssa Eviralla on tiivis yhteistyö EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tehtävien hoitamisessa, hallituksen normihankkeessa sekä maakuntauudistuksen valmistelussa. Ruokaviraston valmistelu kytkee yhteen Eviran, Mavin ja Maanmittauslaitoksen.
Palvelulupaus:		
-Evara suunnittelee, tekee ja kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa. Asiakkaat ja kumppanit otetaan mukaan strategiaproessiin, palvelumuotoiluun, valvonnan suunnitteluun, toiminnan tulosten tarkasteluun ja keskeisiin kehittämishankkeisiin.	4	Evara on lisännyt asiakastyötä ja kehittää sitä edelleen aktiivisesti ja aloitteellisesti. Asiakatarpeita on selvitetty, asiakkaita on osallistunut palvelumuotoiluun sekä toiminnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Evara järjesti asiakaskunnalleen strategisen Elintarvikeketjun tulevaisuustyöpajan, minkä lisäksi asiakastyö on päivittäinen osa prosessien työtä. Asiakkuuksien johtamista vahvistetaan virastossa käynnissä olevassa kehittämishankkeessa. Palautetta ja kehittämistoiveita kumppaneilta hankittiin kohdennetulla sidosryhmäkyselyllä. Evara painottaa asiakasoh-

		jautuvaa lähestymistapaa ja asiakkaan vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä myös maakuntauudistuksen ja Ruokaviraston valmistelussa.
-Evira yhdenmukaistaa valvontaa ja huolehtii valvontaketjun ammattitaitoisuudesta.	4	Elintarvikeketjun monivuotista valvontasuunnitelmaa (VASU) ja sen toimeenpanoa ja seurantaa koskeva prosessi, Oiva-järjestelmä, yhteiset neuvottelut ja tilaisuudet, ohjeet, koulutukset, valmentaminen, neuvonta, ketjuauditoinnit sekä AJO-käynnit yhtenäistävät valvontaa ja lisäävät osaamista.
-Keskeisistä laboratoriotutkimuksista 80 % on suoritettu tavoiteajassa.	4	Vuoden 2017 aikana Eviran ulkopuolisille asiakkaille tehdystä laboratoriotutkimuksista 87,8 % tehtiin sovituksessa läpimenoajassa.
B3. Hallinnonala hyödyntää digitaalista teknologiaa, yhteisiä tietolähteitä ja integroitua tietovirtoja oman toiminnan ja tuottavuuden sekä koko toimialan kilpailukykyyn edistämiseksi.		
- Evira pyrkii datan yhdistämiseen ja avaamiseen yhdessä muiden datan tuottajien kanssa.	4	Evira aloitti Erakko-tietojärjestelmän kehittämisen, jolla Eviran tuottamaa ja myös muista lähteistä saatua tietoa voidaan analysoida ja visualisoida ja käyttää tiedolla johtamiseen sekä tietojen julkaisemiseen. Vuoden aikana taloutta ja henkilöstöhallintoa koskevat osat valmistuivat ja otettiin käyttöön. Lisäksi aloitettiin Erakon soveltaminen Eviran laboratoriotietojärjestelmästä peräisin oleviin tietoihin.
- Eviran laboratorioissa otetaan käyttöön automatisaatioon ja digitalisaatioon perustuvia robotteja.	4	Robottiikkaan perustuvia laboratoriolaitteita otettiin käyttöön useassa Eviran laboratorioissa. Myös laboratoriolaitteita on kasvavassa määrin yhdistetty suoraan tietoverkkoon tulosten digitaalista siirtoa varten.
- Evira osallistuu aktiivisesti toimialan kokonaisarkkitehtuurityöhön ja hallintamallin kehittämiseen.	3	Kokonaisarkkitehtuurityöhön liittyvä asiakkuustyö, prosessityö ja tietojärjestelmätyö etenevät suunnitelmallisesti. Palvelukokonaisuuksien ja palvelukuvausten valmistelua sekä palvelumuotoilua on edistetty Evirassa yhdessä asiakkaan kanssa sekä maakuntauudistuksen ja Ruokaviraston valmistelussa. Työ jatkuu.
- Prosessien sujuvuus ja häiriöttömyys pyritään varmistamaan myös maakuntauudistuksen yhteydessä.	4	Evira osallistui aktiivisesti maakuntauudistuksen valmisteluun, mukaan lukien maakuntiin ja Eviraan siirrettävien tehtävien ja niihin liittyvän vuorovaikutuksen ja ohjauksen sekä prosessien ja palvelujen uudelleenjärjestämisen suunnittelu sekä uudistukseen liittyvät lainsäädäntöhankkeet ja valtioneuvoston tason työryhmät. Evira järjesti useita tilaisuuksia, joissa maakuntauudistusta suunniteltiin yhdessä valvontaketjun viranomaisten kanssa (AVI:t, kunnat, ELY-keskukset, Valvira, Tukes, Tulli, Puolustusvoimat).
B4. Valtion ja hallinnonalan konsernipalveluja hyödynnetään täysimääräisesti.		
- Virasto osallistuu yhteisen ympäristön ja yhteisten palvelujen toteutukseen sekä ottaa käyttöön KaPA-lain edellyttämät tukipalvelut.	3	Evira kuvasi palveluprosessejaan ja -polkujaan sisäisessä asiakkuus- ja IMS-työssään sekä KaPA-hankkeessa ja toimitti palvelukuvauksiaan kansalliseen palveluväylään. Tätä kehittämistyötä jatketaan. Maakuntauudistuksen valmistelussa osallistuttiin aloitteellisesti maakuntien palvelukokonaisuuksien valmisteluun painottaen lähtökohtina asiakasnäkökulmaa ja yhden luukun periaatetta.
B5. Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa ennakoivasti yhteiskunnan tietotarpeisiin ja vahvistaa kansallista innovaatiojärjestelmää.		
- Evira tekee yliopisto- ja sektoritutkimusyhteistyötä erityisesti Helsingin yliopiston ja LYNETin kanssa ja noudattaa Eviran tieteellisen tutkimuksen toimenpideohjelmaa vuosille 2015–2019.	4	LYNET- ja Soterko-laitosten sekä yliopistojen kanssa tehtiin aktiivisesti tutkimusyhteistyötä.

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaava kustannusten, tuottojen ja henkilötyövuosien kehitys ydintoiminnoittain toteutui seuraavasti:

	Toteuma 2016			Tavoite 2017			Toteuma 2017		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Elintarviketurvallisuus	28 526	13 422	324	25 338	11 964	283	31 055	16 412	338
Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus							3 203	878	34
Lihantarkastus							10 274	8 710	116
Kemiallinen elintarviketurvallisuus							2 473	1 707	25
Luonnonmukainen tuotanto							2 259	2 793	12
Rehujen turvallisuus ja laatu							1 433	933	15
Vientiedellytysten turvaaminen							1 467	754	17
Laboratoriopalvelut							8 384	293	100
Tieteellinen tutkimus ja riskinarviointi							1 562	344	19
Eläinten terveys ja hyvinvointi	19 661	2 892	179	21 354	3 808	198	18 717	4 172	187
Eläintautien ja zoonoosien torjunta							2 161	879	24
Eläinten lääkitseminen ja terveyden edistäminen							301	7	3
Eläinten hyvinvointi							885	10	6
Eläinten tunnistaminen							2 764	2 163	8
Täydentävät ehdot							247	27	3
Eläinlääkärin ammatinharjoittamisasiat							280	24	3
Eläinlääkintähuolto							103	0	1
Laboratoriopalvelut							11 340	918	132
Tieteellinen tutkimus ja riskinarviointi							636	144	7
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	11 451	6 290	124	15 416	6 395	163	10 585	3 972	120
Siemen ja lajike							3 032	1 638	28
Lannoitevalmisteiden turvallisuus ja laatu							504	137	6
Kasvinterveys ja taimiaineistot							2 746	1 262	33
Viljan käyttökelpoisuus ja turvallisuus							3	0	0
Laboratoriopalvelut							3 919	836	48
Tieteellinen tutkimus ja riskinarviointi							381	99	5
Yhteensä	59 638	22 604	627	62 108	22 167	644	60 357	24 556	645

Toteumat ydintoiminnoittain vuosien 2016 ja 2017 osalta eroavat toisistaan Eviran organisaatiomuutoksesta johtuen. Lisäksi vuoden 2017 tuloihin on vaikuttanut 0,6 milj. euroa vuoden 2016 tulojen jaksottuminen vuodelle 2017. Lisäksi Evirassa on otettu käyttöön uusi kustannuslaskentajärjestelmä vuonna 2017.

Eviran toiminnallisen tehokkuuden keskeisiä tunnuslukuja on esitetty liitteessä 1.1.

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuden ja taloudellisuuden laskennassa käytettiin Tilastokeskuksen käyttämää parivuosi-laskentamallia, jossa tuottavuus lasketaan tuotos- ja työpanosindeksin avulla. Tuotosindeksi lasketaan suoritteiden lukumäärien ja kustannusosuuksien muutoksen avulla.

Tuotosindeksin laskentaa varten viraston tuotokset ryhmiteltiin seuraaviin suoriteryhmiin tai sijaissuureisiin:

Suorite ¹⁾	Määrä 2016 ²⁾	Kust. osuus (%) 2016 ³⁾	Määrä 2017	Kust. osuus (%) 2017 ³⁾	Muutos %
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit ja muut julkaisut (kpl), Laboratoriotutkimukset (kpl)	95	1,1 %	90	1,2 %	- 0,1 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	323 927	39,9 %	333 709	39,9 %	1,2 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	192	29,9 %	195	29,2 %	0,5 %
Lihantarkastus (1 000 kg)	9 983	13,4 %	10 892	13,5 %	1,2 %
	395 818	15,8 %	389 271	16,1 %	- 0,3 %
		100 %		100 %	2,5 %

¹⁾ Organisaatiomuutoksesta johtuen suoritteet on esitetty ryhmittäin virastotasolla (aiemmin toimintokokonaisuuksittain).

²⁾ Suoritemäärät vuodelle 2016 on muutettu yhteismittaliksi vuoden 2017 tietojen kanssa.

³⁾ Suoritteiden kustannusosuudet on laskettu kustannuslaskennan avulla. Vuoden 2016 kustannusosuuksien laskentatapa on muutettu vastaamaan vuoden 2017 laskentatapaa. Laskentatapaa on muutettu vuonna 2017 organisaatiomuutoksesta ja uuden kustannuslaskentajärjestelmän käyttöönotosta johtuen.

Tuotosindeksi nousi yhteensä 2,5 prosenttia. Suoritemäärät ja niiden muutokset on eritelty tarkemmin kappaleessa 1.5.1.

Työpanosindeksi lasketaan henkilötyövuosien määrän muutoksen avulla. Laskennassa käytettävät vertailukelpoiset henkilötyövuodet nousivat edellisvuodesta 21 henkilötyövuodella.

Työpanos	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos %
Henkilötyövuosi ^{*)}	627	648	3,3 %

^{*)} Henkilötyövuosien toteumat TAHTI:n mukaiset.

Viraston tuottavuus kehittyi vuosina 2015–2017 seuraavasti:

Parivuosisvertailu	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Tuottavuusindeksi	100,0	101,1	
Tuottavuusindeksi		100,0	99,2

Viraston tuottavuus laski toimintavuonna edellisvuoden tasosta 0,8 prosenttia.

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus lasketaan kustannus- ja tuotosindeksin avulla. Kustannusindeksin laskennassa kustannukset jaettiin palkka- ja muihin kustannuksiin. Vertailuvuoden kustannukset deflatoitiin Tilastokeskuksen laatiman julkisten menojen hintaindeksin perusteella, jolloin kustannuksista saatiin poistettua inflaation vaikutus. Palkkamenojen inflaatio oli toimintavuonna 1,12 prosenttia ja muiden kustannusten deflatoinnissa käytetty tavaroiden ja palveluiden inflaatio oli 1,13 prosenttia.

Kustannus	Toteuma 2016	Toteuma 2017	Muutos %
Deflatoimattomana			
Palkkakustannukset (1 000€)	36 113	36 402	0,8 %
Muut kustannukset (1 000€)	23 525	23 955	1,8 %
Kustannukset yhteensä (1 000€)	59 638	60 357	1,2 %
Deflatoituna			
Palkkakustannukset (1 000€)	36 113	37 116	2,8 %
Muut kustannukset (1 000€)	23 525	23 785	1,1 %
Kustannukset yhteensä (1 000€)	59 638	60 901	2,1 %

Ilman deflatointia kustannukset nousivat 1,2 prosenttia ja inflaation vaikutuksen eliminoimisen jälkeen kustannukset nousivat 2,1 prosenttia. Kustannustason nousuun vaikuttaneita palkka- ja muiden kulujen muutoksia on käsitelty kappaleessa 1.7.3.

Parivuosisvertailu	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Taloudellisuusindeksi	100,0	103,2	
Taloudellisuusindeksi		100,0	100,4

Viraston taloudellisuus kasvoi 0,4 prosenttia. Tuotosindeksin vaikuttaneita tekijöitä on käsitelty kappaleessa 1.4.1. ja 1.5.1. Kulujen muutoksia on käsitelty kappaleessa 1.7.3.

1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui seuraavasti:

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet			Maksuperustelain mukaiset liiketaloudelliset suoritteet				Maksullinen toiminta yhteensä			
	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Tavoite	Toteuma
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2017	2015	2016	2017	2017
TUOTOT						<i>Hintatuetut</i>	<i>Muut liike- taloudelliset</i>				
Maksullisen toiminnan tuotot											
- maksullisen toiminnan myyntituotot	18 709	18 714	20 084	2 226	2 822	564	2 658	20 935	21 535		23 306
- maksullisen toiminnan muut tuotot	5	2	90	80	3	23	16	85	5		129
= tuotot yhteensä	18 714	18 716	20 174	2 306	2 824	587	2 674	21 020	21 540	20 867	23 435
KOKONAISKUSTANNUKSET											
Erilliskustannukset											
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	307	299	337	104	152	245	67	411	451		649
- henkilöstökustannukset	9 534	9 264	9 040	894	1 206	876	1 201	10 428	10 470		11 117
- vuokrat	568	429	388	239	226	14	78	807	655		480
- palvelujen ostot	3 738	3 765	3 709	705	694	56	773	4 442	4 459		4 538
- muut erilliskustannukset	141	148	151	47	74	3	85	188	222		239
- ELY- keskusten kustannukset	815	889	961	0	0	0	0	815	889		961
= erilliskustannukset yhteensä	15 103	14 794	14 587	1 988	2 352	1 194	2 204	17 091	17 146		17 984
Osuus yhteiskustannuksista											
- tukitoimintojen kustannukset	3 844	3 512	4 554	695	885	923	902	4 539	4 397		6 379
- poistot	283	312	358	50	52	85	63	333	365		506
- korot	7	2	0	3	1	0	0	10	4		0
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
= Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	4 134	3 827	4 912	747	938	1 008	965	4 881	4 766		6 885
= Kokonaiskustannukset yhteensä	19 237	18 621	19 498	2 736	3 290	2 202	3 169	21 972	21 911	21 443	24 869
KUSTANNUSVASTAAVUUS (TUOTOT-KUSTANNUKSET)	-523	95	676	-430	-466	-1 615	-495	-952	-372	-576	-1 434
	97 %	101 %	104 %	84 %	86 %	27%	84 %	96 %	98 %	97 %	94 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki					317	534			317	576	534
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	-523	95	676	-430	-149	-1 081	-495	-952	-54	-	-900
	97 %	101 %	104 %	84 %	95 %	51 %	84 %	96 %	100 %	100 %	96 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki					576	576			576	576	576

Vuoden 2017 aikana Evira otti käyttöön uuden kustannuslaskentajärjestelmän, jonka myötä laskennan kohdistus- ja jakoperiaatteita on täsmennetty.

Maksullinen toiminta yhteensä

Maksullisen toiminnan tuotot 23,4 (21,5) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 1,9 milj. euroa. Tähän on vaikuttanut muun muassa 0,600 milj. euroa vuoden 2016 tulojen kirjautuminen vuoden 2017 tuloiksi. Tämä huomioiden tulojen kasvu vuodesta 2016 oli 0,700 milj. euroa. Kokonaiskustannukset 24,9 (21,9) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 3,0 milj. euroa. Tuottojen ja kulujen osalta lisätietoja on kohdassa 1.7.3. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli toimintavuonna 96 (100) prosenttia. Maksullisen toiminnan tuotot perustuivat maa- ja metsätalousministeriön asetukseen (1425/2016) Elintarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista.

Julkisoikeudellinen toiminta

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 104 (101) prosenttia. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotot 20,2 (18,7) milj. euroa kasvoivat 1,5 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja kustannukset 19,5 (18,6) milj. euroa nousivat 0,9 milj. euroa edellisestä vuodesta. Tuloista suurimpina olivat lihantarkastus ja laitosvalvonta 8,7 milj. euroa, luomuvalvonta 2,8 milj. euroa, eläinten merkintä ja rekisteröinti 2,2 milj. euroa, eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvonta 1,6 milj. euroa, kasvinterveys 1,3 milj. euroa.

Liiketaloudellinen toiminta

Liiketaloudellisen toiminnan tuotot 3,3 (2,8) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Tuloja kasvatti noin 0,2 milj. euroa elintarvikkeiden viennin edistämisen asiantuntijatyö. Liiketaloudellisen toiminnan kustannukset 5,4 (3,3) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 2,1 milj. euroa. Lisätietoa kulujen muutoksista on kohdassa 1.7.3. Kustannusten muutoksiin on vaikuttanut myös kohdistus- ja jakoperiaatteiden täsmentyminen uuden laskentajärjestelmän myötä.

Vuoden 2017 talousarviossa oli hintatukea 0,576 milj. euroa maksullisten eläntätautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen. Tarvittava hintatuki on arvioitu laboratorioanalyysille vuonna 2014 laskettujen analyysikohtaisten kustannusten perusteella. Näiden laskelmien pohjalta hintatukea vuodelle 2017 kirjattiin ja laskettiin tarvittavan 0,534 milj. euroa. Hintatuen tarve osoittautui kuitenkin kustannuslaskennan jälkeen suuremmaksi, koska analyysien kirjaamiseen on vuoden 2017 aikana tehty tarkennuksia ja kohdistus- ja jakoperiaatteita on uuden laskentajärjestelmän myötä täsmennetty. Lisäksi laboratoriokustannukset ovat muun muassa aineiden ja tarvikkeiden osalta viime vuosina nousseet.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty osastoittain liitteessä 1.3.

1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui seuraavasti:

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	323	166		111
- EU:lta saatu rahoitus	171	98		49
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	13	15		36
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	391	398		436
= tuotot yhteensä	898	677	1 000	632
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	130	88		73
- henkilöstökustannukset	1 286	788		818
- vuokrat	224	110		181
- palvelujen ostot	114	59		102
- muut erilliskustannukset	65	23		28
= erilliskustannukset yhteensä	1 819	1 067		1 202
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset				
- tukitoimintojen kustannukset	677	584		655
- poistot	134	36		4
-korot	4	1		0
- muut yhteiskustannukset				
= Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	814	621		659
= Kokonaiskustannukset yhteensä	2 633	1 688	2 500	1 861
KUSTANNUSVASTAAVUUS	34 %	40 %	40 %	34 %
(tuotot - kustannukset)	-1 735	-1 011	-1 500	-1 229
OMARAHOITUSOSUUS %	66 %	60 %	60 %	66 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat hieman edellisestä vuodesta 0,045 milj. euroa ja kokonaiskustannukset nousivat 0,173 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuuden tavoitetta 60 prosenttia ei aivan saavutettu omarahoitusosuuden ollessa 66 prosenttia. Omarahoitusosuuteen vaikutti lähinnä kustannusten kasvu, tuottojen pysyessä lähes vuoden 2016 tasolla. Yhteisrahoitteinen hanketoiminta liittyi pääosin tieteelliseen tutkimukseen ja riskinarviointiin. Vuonna 2017 Evira osallistui aktiivisesti yksin ja yhteistyössä kansainvälisten organisaatioiden kanssa alan rahoitushakuihin, mm. EFSA ja Makera -rahoitushakuihin.

Tavoitteena on, että tieteellinen tutkimus on korkeatasoista, oikein kohdennettua ja verkottunutta antaen tukea sekä kansalliselle että EU:n tason päätöksenteolle. Evira toimii ensisijaisesti valvontaviranomaisena ja tieteellisen tutkimuksen rooli virastossa on osittain myös Eviran omaa toimintaa tukevaa. Riskinarvioinnin osalta hankkeet, joita toteutettiin myös yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten kanssa, tuottivat tietoa ja käyttökelpoisia menetelmiä yli toimialarajojen. Tavoitteena on jatkaa yhteisrahoitteisen toiminnan kehittämistä ja aktiivisista osallistumisista rahoitushakuihin myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet toteutuivat seuraavasti:

Suorite	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Toiminnallinen tehokkuus				
Taloudellisuusindeksi (kokonaistuottavuus) ¹⁾	100	103	-	-
Tuottavuusindeksi (työn tuottavuus) ¹⁾	105	101	101	99
Eviran virastokohtaiset tunnusluvut:				
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, % ²⁾	100		100	
Tuotokset ja niiden kehitys				
Tieteelliset referoidut julkaisut (kpl) ³⁾	27	40	24	32
Alansa parhaaseen neljännekseen kuuluvissa sarjoissa julkaistujen osuus (%)			50	50
Muut tieteelliset julkaisut (kpl) ³⁾				3
Muut julkaisut (kpl) ³⁾	55	55	53	58
Elintarviketurvallisuus				
Vertailulaboratoriot toiminta (htv)	10		10	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	56 000	78 923	55 000	92 957
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv) ⁹⁾	75	103	75	102
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	1 650		1 650	3 124
- Ensisaapumisvalvonta	300	178	300	187
- Rehuvalvonta ⁶⁾		1 798		1 782
- Kasvisten kaupanormit	50	41	50	20
- Luonnonmukainen tuotanto ⁴⁾	900	899	1 020	1 135
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	400	707		
Lihantarkastus (1 000 kg)	370 000	395 818	375 000	389 271
Eläinten terveys ja hyvinvointi				
Vertailulaboratoriot toiminta (htv)	20		20	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	230 000	194 605	220 000	196 856
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv) ⁹⁾	56	58	56	45
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	1 600		1 600	2 486
- Luonnonmukainen tuotanto ⁴⁾	0		0	0
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	1 600	1 169	2 000	2 486
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys				
Vertailulaboratoriot toiminta (htv)	4		4	
Laboratoriotutkimukset (kpl)	51 200	50 399	51 200	43 896
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv) ⁹⁾	47	45	47	48
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	6 612		6 612	5 282
- Lannoitevalmisteet ⁷⁾		474		453
- Siementuotanto	1 500	1 656	1 500	1 652
- Kasvinterveys	1 382	1 552	1 700	1 975
- Metsänviljelyaineiston taimitarhat ja varastot	36	25	35	28
- Venäjän tuontipuu	3 100	1 484	3 100	1 174
- Luonnonmukainen tuotanto	120			
Laadunhallinta ja sen kehitys				
Asiakastytyt väisyyys				
Ulkop. rahoituksen hankehakemukset (kpl) ³⁾	15	18	15	15
- josta hyväksytyt rahoituspäätökset (%) ³⁾	87	83	87	53
Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, % ⁵⁾				
- Evira.fi		99	99	99
- Eläintietojärjestelmä		99	99	99
- Oiva		99	99	99
Green Office -ympäristö-järjestelmä	Hyväksytty	Hyväksytty	Hyväksytty	Hyväksytty
Siirtomenoihin liittyvät suoritteet				
Tuotantoeläinten hävittäminen				
- Naudat (kpl)	36 500	37 925	35 000	36 628
- Lampaat ja vuohet (kpl)	6 500	7 055	7 000	7 574
- Sika ja siipikarja (1 000 kg)	7 100	6 750	7 100	6 400
- Kasvintuhoojien torjuntapäätökset (kpl) ⁸⁾	176	117	50	125

1) Tuottavuusindeksi perustuu Tilastokeskuksen julkaisemaan valtion tuottavuustilastoon.

2) Sisältää muiden maksullisen toiminnan suoritteiden osalta v. 2016 alkaen hintatukea.

3) Tunnusluku koskee vain tutkimuslaitoksia

4) Luonnonmukainen tuotanto on huomioitu vuodesta 2016 alkaen elintarviketurvallisuudessa.

5) Tarkoitetaan viraston asiakkaiden käytössä olevien sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaikaan suhteessa tavoiteltuun käytössäolo aikaan (= 24/7) %:na.

6) Laskutapaa muutettu. Aiemmin huomioitiin vain laitostarkastukset, mutta vuoden 2017 osalta mukana ovat kaikki tarkastuksiin ja tuotteiden valvontaan liittyvät päätökset ja luvat sekä vientitodistukset.

7) Laskutapaa muutettu. Aiemmin huomioitiin vain laitostarkastuspäätökset (44), mutta vuoden 2017 osalta mukana ovat kaikki toiminnan ja tuotteiden valvontaan liittyvät päätökset ja luvat.

8) Siirretty siirtomenoihin.

9) Suunnittelun, ohjauksen ja asiantuntijatyön henkilötövuosien laskentatapa muutettu vuonna 2017 johtuen organisatiomuutoksesta ja uuden kustannuslaskentajärjestelmän käyttöönotosta.

Evira.fi-verkkosivuilla oli yhteensä 2 805 889 käyntiä eli keskimäärin 7 700 päivässä. Kasvua edellisvuoteen oli yli 6 prosenttia. Mobiilikäyttö kasvaa edelleen. Käynneistä 51 prosentissa käytettiin puhelinta tai tablettia. Vuonna 2017 julkaistiin 57 mediatiedotetta suomeksi, ruotsiksi ja osin englanniksi. Ulkoisen viestinnän painopiste siirtyi edelleen enemmän sosiaaliseen mediaan ja vuorovaikutukseen. Twitterin ja Facebookin seuraajien määrä kasvoi. Kesällä perustetulla Instagram-tilillä julkaistiin kuvia arkisesta työstä Evirassa. Seuraajia on noin 200. Eviran asiantuntijoiden kirjoittamia blogeja julkaistiin viime vuonna 9. Henkilökohtaisia haastatteluja asiantuntijat ilmoittivat antaneensa 400. Suosituimpia aiheita olivat mm. hyönteiset elintarvikkeina, lintuinfluenssa ja mikrobilääkeresistenssi.

Tieteelliset, vertaisarvioidut artikkelit julkaistiin laadukkaissa lehdissä, ja niiden lukumäärä ylitti asetetun tavoitteen kolmanneksella. Myös muu julkaisutoiminta oli aktiivista ja tavoite ylitettiin. Tutkimuksellisia hankehakemuksia toimitettiin eri rahoitusinstrumentteja hyödyntäen tavoitteeksi asetettu 15 kappaleen määrä. Kiristynyt tutkimusrahoitustilanne käy ilmi tuloksesta, jonka mukaan vain noin puolelle hakemuksista myönnettiin rahoitus.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Asiakkaan toiminnan, tarpeiden ja odotusten huomioiminen on tärkeä lähtökohta Eviran kaikessa toiminnassa. Asiakasnäkökulmaansa ja palvelukykyänsä Evira vahvisti vakiinnuttamalla toimintaprosessinsa, jotka alkavat asiakkaasta ja tuottavat asiakkaalle toimialan valvonta-, tutkimus-, laboratorio- ja asiantuntijapalveluita. Tavoitteena on tuottaa laadukasta palvelua ripeästi ja sujuvasti, asiakkaita tasapuolisesti kohdellen. Myönteiseen ajatteluun perustuva kumppanuus sekä rohkeus ja vastuullisuus asiakastyössä ja ratkaisujen etsimisessä ovat Eviralla tärkeitä arvoja.

Tavoitteidensa toteuttamiseksi Evira perehtyi yhdessä toimijoiden ja asiakkaiden kanssa elintarvikeketjun haasteisiin sekä asiakkaiden tarpeisiin ja prosesseihin pyrkimyksensä yhteisten päämäärien edistäminen, asiakasarvon tuottaminen ja asiakkailta oppiminen. Toimintatavoissa painottuivat yhteistyö, asioiden avoin valmistelu, kuuntelu ja ennakoiva viestintä. Asiakasymmärryksen ja -ohjautuvuuden lisäämiseksi Evirassa kokeiltiin ja otettiin käyttöön uusia työtapoja, joilla asiakkaita otettiin yhä vahvemmin mukaan toiminnan suunnitteluun, tekemiseen ja kehittämiseen. Lisäksi laadittiin palvelumuotoiluja ja jatkettiin kansallista palveluväylää koskevaa työtä. Toiminnan tunnuslukujen, asiakkailta saadun palautteen sekä kumppaneille osoitetun kohdennetun sidosryhmäkyselyn tulosten perusteella Eviran palvelulupaukset ovat toteutuneet hyvin. Asiakasnäkökulmaa korostettiin ydintavoitteena myös maakuntauudistuksen valmistelussa sekä uuden Ruokaviraston valmistelussa.

Laaturyhmän toiminta uudessa prosessiorganisaatiossa käynnistyi aktiivisesti laatutyön suunnitelman mukaisesti. Laadunhallinnassa Eviralla on käytössään toimintakäsikirja, joka kattaa koko toiminnan. Toiminnan arviointien ja palautteen perusteella tehdyt havainnot käsiteltiin järjestelmällisesti mm. johdon katselmuksissa ja korjaavia toimenpiteitä toteutettiin. Laatutyön toiminnalliset mittarit olivat käytössä. Eviran laboratorioiden laatu todettiin jälleen korkeatasoiseksi ja laboratoriot saivat uuden 4-vuotisen laboratorion akkreditoinnin. Prosessien laadunhallintaa vahvistettiin ottamalla käyttöön IMS-toimintajärjestelmä. Viraston kokonaisarkkitehtuurityötä jatkettiin.

Evira noudattaa toiminnassaan jatkuvan parantamisen periaatetta. Eviran oman toiminnan suunnittelun, toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen lisäksi Evira on vastuussa monivuotisesta kansallisesta valvontasuunnitelmasta (VASU), jolla toimeenpannaan Eviran strategiaa yhdessä muiden viranomaisten kanssa, sekä sen raportoisesta komissiolle vuosittain kesäkuussa. VASU-raportissa on kattava kuvaus elintarvikeketjun valvonnan toteumasta. Valvontaketjun toimivuuden varmistamiseksi jatkettiin riippumatonta ketjuauditointia ja selvitettiin järjestelmän uudistamistarpeita.

Viraston käytössä olleet laadunhallintamenetelmät toteutuivat seuraavasti:

Viraston/laitoksen tunnusluvut	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017
CAF –itsearviointi	Käytössä	Käytössä	Käytössä
FINAS – laboratorion laatujärjestelmä	Akkreditoitu	Akkreditoitu	Akkreditoitu
ISTA – sementarkastuksen laatujärjestelmä	Akkreditoitu	Akkreditoitu	Akkreditoitu
GLP – laboratorion laatujärjestelmä	Ei käytössä	Ei käytössä	Ei käytössä
Green Office – ympäristöjärjestelmä	Hyväksytty	Hyväksytty	Hyväksytty
Toimintakäsikirja	Käytössä	Käytössä	Käytössä

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Eviralle asetetut voimavarojen hallinnan tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Tavoitteet	Arvosana	Tulosanalyysi
C1. Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin.		
-Jatketaan edelleen hallittua kulutusta kehityksen puitteissa sekä kehitetään uusia toimintamalleja.	4	Määrärahakehelyssä pysyttiin ja toimintaa kehitettiin.
C2. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita.		
-Lisätään tilatehokkuutta uusilla toimitilarkaisuille ja uusilla työn tekemisen malleilla. Tuleva synergialaboratoriohanke tukee tavoitteen toteutumista.	4	Eviran laboratoriotilojen tilasuunnittelu eteni hyvin. SY-KEEn kanssa tehtiin hyvää yhteistyötä tulevien tilojen suunnittelussa.
C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.		
- Kehitetään edelleen Eviran sisäistä tukipalvelua ulkoisten rahoituskanavien hyödyntämiseksi.	4	Hankerahoitusta kartoitettiin, uusia rahoituskanavia löytyi ja työtä jatketaan edelleen.
C4. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.		
- Evira siirtyy prosessiorganisaatioon ja panostaa prosessien kehittämiseen tavoitteena palvella asiakkaitaan nykyistä paremmin.	4	Evira siirtyi prosessiorganisaatioon ja prosessien kehittäminen ja tehostaminen on käynnissä mm. Lean-mallilla sekä prosessinomistajien koulutusta hyödyntämällä. Asiakaskeskeisyys lisääntyi.
C5. Henkilöstö on osaavaa ja voi hyvin.		
- Otetaan käyttöön henkilöstöstrategia.	4	Eviran henkilöstöstrategia valmistui ja julkaistiin. Se sisältää henkilöstövision, Eviran arvot, painopistealueet sekä toimenpiteet, jolla tavoitteisiin päästään. Henkilöstöstrategian painopisteet ovat: strateginen henkilöstösuunnittelu, johtaminen ja esimiestyö sekä uudistuva toimintakulttuuri. Henkilöstöstrategian toimeenpanosuunnitelmaa toteutetaan ja toimeenpano kytkeytyy jatkossa kiinteäksi osaksi Eviran johtamista sekä vuotuista ja pidemmän aikavälin suunnittelua.
- Kiinnitetään huomiota henkilöstön motiivointiin sekä vuorovaikutuksen parantamiseen.	4	Ylimmän johdon, esimiesten ja prosessinomistajien valmennuksessa kiinnitettiin huomiota henkilöstön motiivointiin ja vuorovaikutustaitoihin. Koko henkilöstölle tarjottavan vuorovaikutuskoulutuksen valmistelu on käynnissä ja se on toteutetaan vuonna 2018.
- Kehitetään johtamisosaamista tukemaan henkilöstön hyvinvointia.	4	Johtamisosaamisen kehittäminen on Eviran uuden henkilöstöstrategian yksi painopiste. Johtamisosaamista kehitetään systemaattisesti esimiehille ja prosessinomistajille suunnatuin koulutuksin. Koulutus on jatkuvaa.

Henkisten voimavarojen hallintaa sekä sen kehitystä koskevat keskeiset tunnusluvut, tavoitteet ja niiden toteumat on esitetty seuraavassa taulukossa:

Tunnusluku	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Henkilöstön rakenne				
- Henkilöstömäärä, henkilötyövuotta, josta				
- toimintamomentilta palkattu	632	623	640	645
- muilta TA-momenteilta palkattu	-	4	4	3
Hyvinvointi ja osaaminen				
- Työtyytyväisyysindeksi, indeksiluku 1-5 (VMbaro)	3,44	3,5	3,5	3,5
- Johtaminen	3,25	3,2	3,3	3,3
- Työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet	3,92	4,0	4,0	4,0
- Palkkaus	2,64	2,7	2,7	2,8
- Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen	3,36	3,4	3,4	3,5
- Työyhteisön toimintakulttuuri	3,86	3,8	3,9	3,8
- Työ- ja toimintaympäristö	3,65	3,8	3,7	3,8
- Vuorovaikutus ja viestintä	3,15	3,3	3,2	3,3
- Työnantajakuva ja arvot	3,5	3,7	3,6	3,7
- Sairauspoissaolot, tpv/htv	11	13,8	9	12,2
- Terveyspäiväprosentti (%) ¹⁾	96	94,5	96,5	95,2
- Koulutustaso, indeksiluku	5,6	5,6	5,6	5,7
- Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)	2,6	1,3	3,0	1,7
Muut				
Toimitilatehokkuus [tsto] ²⁾		28,58	19,56	26,08

1) Laskenta: Mittari on niiden työpäivien % -osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä.

Mittari on 100,0 % - (sairauspäivien lkm: kaikkien työpäivien lkm). Käänteinen mittari terveyspäiväprosentille on sairauspoissaolojen määrä vuositasona, joka kokonaisuutena oli 4,8 % kaikista työpäivistä. Kunkin vuoden kaikki työpäivät saadaan kertomalla vuoden HTV-kertymä vuoden käytettävissä olevilla työpäivillä, joita vuonna 2017 oli 251.

1) Senaatin HTH-järjestelmän tieto toimistotilojen huoneisto neliö/hlö.

Eviran työtyytyväisyyttä mittaava kokonaisindeksi sai kyselyssä arvon 3,52 (2016: 3,49). Koko valtion kokonaisindeksi vuonna 2017 oli 3,54 ja MMM:n hallinnonalan 3,74.

Myönteisinä asioina Eviran arjessa vastaajat nostivat esiin muun muassa työn tavoitteiden tietämisen, oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet työssä, työskentelytilat ja työskentelyvälineet sekä oikeudenmukaisen kohtelun työtovereiden ja lähiesimiehen taholta. Eniten muutoksen tarvetta koettiin palkkausjärjestelmän reagoinnissa työsuorituksen muutokseen ja ylimmän johdon toimintaan esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä.

Työtyytyväisyyskyselyn tulosten perusteella Eviran johtoryhmä valitsi virastotason kehittämiskohteiksi uuden toimintakulttuurin kehittämisen, vuorovaikutuksen ja viestinnän parantamisen sekä asiakkuuksien ja sisäisen palvelun parantamisen. Kehittämiskohteet kytketään henkilöstöstrategian mukaisiin toimenpiteisiin vuonna 2018.

Henkilöstön kehittämistä ja koulutusta toteutettiin Eviran henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutusta ja valmennusta kohdennettiin organisaation uudistumisvaiheessa erityisesti esimiehille ja prosessinomistajille. Koulutuksia järjestettiin myös yhteistyössä LYNET-virastojen kanssa.

Sekä Evirasta että muista valvontaketjun organisaatioista osallistuttiin aktiivisesti Euroopan komission järjestämiin, Suomessa Eviran koordinoimiin Better Training for Safer Food (BTSF) koulutuksiin. Osallistuminen verkko-opiskeluna tapahtuviin eLearning koulutusohjelmiin jatkui aktiivisena.

Sairauspoissaolot vähentyivät hieman edellisvuodesta ja olivat 12,2 (2016: 13,8) työpäivää per henkilötyövuosi. Asetettua tavoitetta 9,0 ei saavutettu. Yhteistyössä työterveyshuoltojen kanssa

hyödynnettiin työhyvinvointitietoa suunniteltaessa ja toteutettaessa henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia tukevia toimia.

Yhteenveto henkilöstömäärästä, -rakenteesta ja -kuluista sekä työhyvinvoinnista ja osaamisesta on esitetty liitteessä 1.4.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Rahoituksen rakenne	Edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat	Vuoden 2017 määrärahat (TA+LTA)	Vuoden 2017 määrärahat yhteensä	Toteuma 2017	Määrärahat -toteuma
Toimintamenot	10 476 886	40 262 000	50 738 886	41 025 594	9 713 292
Toimintamenot*	10 217 479	39 686 000	49 903 479	40 491 664	9 411 815
Maksullisen eläintutkimuksen hintatuki**	259 407	576 000	835 407	533 930	301 477
Muu talousarviorahoitus	790 962	1 199 283	1 990 245	1 402 660	378 949
Eläintautitorjunnan ja -suojelun menot*		442 000	442 000	433 671	0
Kasvintuhoojien torjunta*		138 000	138 000	13 059	0
Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköinen järjestelmä	469 537		469 537	469 537	0
Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen	321 425		321 425	246 059	0
Hallinnolliset järjestelyt		420 000	420 000	215 799	204 201
Osaamisen kehittäminen		23 326	23 326	23 326	0
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö		175 957	175 957	1 209	174 748
Siirtomenot	10 731	5 130 000	5 140 731	4 770 382	370 349
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	6 090		6 090	6 090	0
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	4 641	5 130 000	5 134 641	4 764 292	370 349
Yhteensä	11 278 579	46 591 283	57 869 862	47 198 636	10 462 590

*Toimintamenojen, Eläintautitorjunnan ja -suojelun menoihin ja Kasvintuhoojien torjuntaan sisältyy siirtomenoja. Siirtomenoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.3.2.

**Momentin 30.20.02.2. määrärahan käyttötarkoitus oli vuonna 2016 Eläinten hyvinvointiverkosto. Määräraha uudelleen budjetettiin vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarviossa Eviran toimintamomentille. Vuonna 2017 käytettävissä olevat siirretyt erät Eläinten hyvinvointiverkosto ja Kasvisjalostustoiminnan edistäminen peruutettiin.

Virastolla oli vuonna 2017 käytettävissään määrärahoja yhteensä 57,9 milj. euroa, mikä oli 2,1 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Toimintamenot

Talousarviossa myönnettiin Eviran toimintamenoihin nettomäärärahaa 40,3 milj. euroa. Lisäksi käytössä oli edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha 10,5 milj. euroa. Yhteensä nettomääräraha oli 50,8 (48,3) milj. euroa. Talousarviossa arvioitiin viraston toiminnan rahoitukseen saatavan toimintameno määrärahaan nettoutettavina maksullisen toiminnan tuloina ja muina tuloina 22,2 milj. euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa toimintamäärärahan mitoituksessa otettiin huomioon seuraavat muutokset:

	(1 000 €)
Eläinlääkintähallinnon tietojärjestelmän kehittäminen (Elvi) ja ympäristöterveydenhuollon Vati-hanke (siirto momentilta 30.01.23)	920
Eviran Julkishallinnon yhteinen käyttöliittymä ympäristöterveydenhuollolle -hanke (v. 2016 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-866
Eviran Julkishallinnon yhteinen käyttöliittymä ympäristöterveydenhuollolle -hanke (v. 2017 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	1 194
Tuottavuussäästön tilapäinen käyttö, lisäyksen poisto	-1 950
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	-399
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	14
Palkkaliukumasäästö	-94
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	-186
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-54
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-197
Toimintamenojen säästö (HO 2015)	-54
Työajan pidentäminen (Kiky)	-260
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-40
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-299
Yhteensä	-2 271

Toimintamäärärahan keskeisimmät muutokset koskivat tietojärjestelmien kehittämismenojen rahoitusta. Tuottavuussäästöjen tilapäiseen käyttöön tarkoitettua määrärahaa siirtona momentilta 30.01.23. käytettiin ympäristöterveydenhuolto (Vati) -hankkeeseen ja eläinlääkintähallinnon tietojärjestelmän kehittämiseen (Elvi). Vuonna 2017 Elintarviketurvallisuusviraston talousarviossa toimintamäärärahaan sisältyi hukkakauralain ([185/2002](#)) mukaisesti hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvien kustannusten vastaavien korvausten maksaminen. Maksullisen toiminnan muihin suoritteisiin kuuluviin maksullisiin eläintautitutkimuksiin myönnettiin hintatukea 0,6 milj. euroa.

Maa- ja metsätalousministeriö myönsi Elintarviketurvallisuusvirastolle käyttö- ja kirjausoikeuden momentille 30.01.23. Hallinnolliset järjestelyt suuruudeltaan 420 000 euroa käytettäväksi vuosina 2017 – 2018 Nautarekisteri -hankkeen menoihin. Tämä on muutos aiempaan käytäntöön, jossa tuottavuutta edistäviin toimenpiteisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta osoitetut määrärahat on budjetoitu momentille 30.20.02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot.

Maa- ja metsätalousministeriö muutti lisäksi talousarvion tilijaotteluaan siten, että momentin 30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta määrärahaa vähennettiin 800 000 euroa. Kolmannessa lisätalousarviossa Elintarviketurvallisuusviraston toimintamomentin 30.20.02.1. määrärahaa lisättiin 321 000 euron verran johtuen 71 000 euron uudelleenbudjetoinnista ja 250 000 euron lisäyksestä eläintautien torjuntaa tehostaviin toimenpiteisiin.

Muu talousarviorahoitus

Muuta talousarviorahoitusta oli 1,9 milj. euroa maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta eläinlääkintähuollon ja kasvintuhoojien torjunnan määrärahasta eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menoihin, kasvintuhoojien torjuntaan, kansainvälisen yhteistyön määrärahasta Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämiseen ja muuhun elintarvikkeiden viennin edistämiseen. Lisäksi, maa- ja metsätalousministeriön momentilta 30.01.23. myönnettiin määräraha Eviran Nautarekisteri -hankkeen menojen maksamiseen suuruudeltaan 0,4 milj. euroa ja ulkoministeriön momentilta 24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön edistämiseksi suuruudeltaan 0,2 milj. euroa. Valtiovarainministeriön pääluokasta oli 0,02 milj. euron rahoitus osaamisen kehittämiseen.

Siirtomenot

Rahoitusta siirtomenoihin oli yhteensä 5,1 milj. euroa, joista tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämiseen 5,1 milj. euroa ja hukkakauran torjuntasuunnitelmiin 0,006 milj. euroa. Siirtomenoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.3.2.

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Kokonaisrahoitus

Kokonaisrahoituksesta toteutui 71,8 (66,4) milj. euroa, josta toimintamenomomentin toteuma oli 65,6 (60,4) milj. euroa eli 91,4 prosenttia, muun talousarviorahoituksen toteuma oli 1,4 (0,9) milj. euroa eli 2,0 prosenttia ja siirtomenojen toteuma 4,8 (5,1) milj. euroa eli 7,0 prosenttia. Käytetty kokonaisrahoitus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 5,4 milj. euroa. Muun talousarviorahoituksen kasvu aiheutui pääasiassa Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämistyön, muun elintarvikkeiden viennin edistämisen edistymisestä ja nautarekisterihankkeen menoista. Toimintamenomomentin toteuma kasvoi 5,3 milj. euroa.

Rahoituslähde (1 000 €)	Toteuma	Toteuma	Toteuma
	2015	2016	2017
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	66 332	66 366	71 757
Toimintamenomomentin rahoitus yhteensä, josta	60 785	60 356	65 574
- Nettomääräraha / nettokäyttö	38 653	37 752	41 026
- Yhteisrahoitus valtion talousarvion sisäältä	323	166	111
- Yhteisrahoitus EU:lta	171	98	50
- Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta	404	413	472
- Maksullinen toiminta	20 936	21 535	23 306
- Muut tulot	298	392	609
Muu talousarviorahoitus	357	889	1 398
Siirtomenot	5 190	5 121	4 785

Toimintamenot

Toimintamenoihin budjetoidut bruttotulot 22,2 milj. euroa toteutuivat suunniteltua suurempina, toteuman ollessa 24,5 milj. euroa. Budjetoidut bruttomenot 62,1 milj. euroa toteutuivat suunniteltua suurempina. Bruttomenojen toteuma oli 65,6 milj. euroa. Bruttomenoista katettiin nettomäärärahalla 63 prosenttia ja tulorahoituksella 37 prosenttia.

Toimintamenomomentille budjetoidut tulot ja menot toteutuivat seuraavasti:

(1 000 €)	Toteuma	Toteuma	Toteuma	Muutos 2016–2017
	2015	2016	2017	
Henkilöstömenot	36 428	35 640	36 554	914
Vuokramenot	7 204	6 073	6 074	1
Palvelujen ostomenot	13 270	14 537	17 398	2 861
Muut menot	3 513	3 773	4 933	1 160
Investointimenot (aineelliset hyödykkeet)	370	333	615	282
Bruttomenot	60 785	60 356	65 574	5 218
Maksullisen toiminnan tulot	20 936	21 535	23 306	1 771
Muut tulot	1 196	1 069	1 242	173
Bruttotulot	22 132	22 604	24 548	1 944
Nettokäyttö	38 653	37 752	41 026	3 274
Toimintamenomomentin rahoitus				
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	3 270	6 374	10 549	4 175
Talousarvio;				
- bruttomenot	64 245	64 094	64 963	869
- bruttotulot	22 488	22 167	24 701	2 534
- Nettomenot yhteensä	41 757	41 927	40 262	-1 665
Käytettävissä yhteensä	45 027	48 301	50 811	2 510
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha	6 374	10 549	9 713	-836

Toimintamenomäärärahan nettokäyttö oli yhteensä 41,1 (37,8) milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna määrärahan nettokäyttö kasvoi yhteensä 3,3 milj. euroa eli yhdeksän prosenttia. Toimintamenoista seuraavalle vuodelle siirtyi 9,7 milj. euroa. Siirretty erä aleni 0,8 milj. euroa.

Bruttotulot 24,5 (22,6) milj. euroa kasvoivat 1,9 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin kahdeksan prosenttia. Maksullisen toiminnan tulot nousivat 1,8 milj. euroa ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulot laskivat 0,04 milj. euroa. Muut tuotot kasvoivat yhteensä 0,2 milj. euroa.

Bruttomenot 65,6 (60,4) milj. euroa kasvoivat noin 5,2 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin yhdeksän prosenttia. Henkilöstömenot 36,6 (35,6) milj. euroa kasvoivat edellisvuodesta 1,0 milj. euroa eli kolme prosenttia. Vuokramenot 6,1 (6,1) milj. euroa pysyivät edellisvuoden tasossa. Palveluiden ostomenot 17,4 (14,5) milj. euroa kasvoivat 2,9 milj. euroa eli noin 20 prosenttia johon lähinnä asiantuntijapalvelujen ostoista IT-järjestelmien kehittämishankkeiden edistämiseen. Aine- ja tarvikeostot 3,0 (2,7) kasvoivat 0,3 milj. euroa eli noin 11 prosenttia. Muissa menoissa 1,9 (1,0) milj. euroa oli kasvua noin 0,9 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna.

Muu talousarviorahoitus

Muilta maa- ja metsätalousministeriön pääluokan momenteilta saadusta talousarviorahoituksesta eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot olivat 0,4 (0,3) milj. euroa, kasvintuhoojien torjunnan menot 0,01 (0,05) milj. euroa, Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämisen ja muun elintarvikkeiden viennin edistämisen olivat yhteensä 0,7 (0,6) milj. euroa ja hallinnolliset järjestelyt momentilta maksetut Nautarekisteri-hankkeen menot olivat 0,2 milj. euroa. Näiden lisäksi, valtiovarainministeriön osaamisen kehittämisen momentilta maksetut menot olivat 0,02 (0,02) milj. euroa ja ulkoministeriön Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen edistämisen momentilta maksetut hankeyhteistyön menot olivat 0,001 milj. euroa.

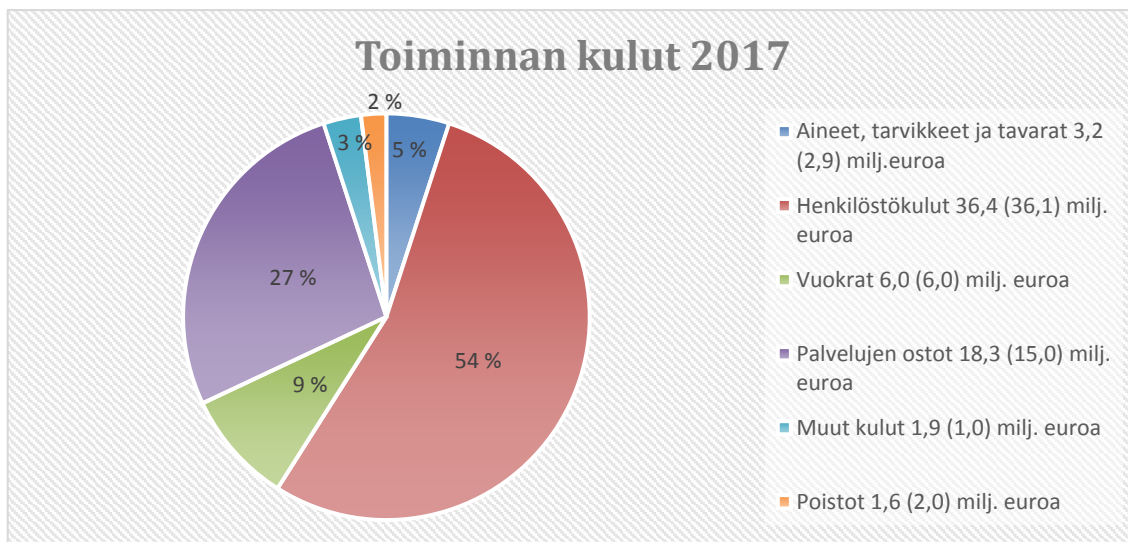
Siirtomenot

Siirtomenojen käyttö oli tilikaudella yhteensä 4,8 (5,1) milj. euroa, joista suurimpana eränä tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävitys. Siirtomenoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.3.2.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan kokonaistuotot olivat 24,5 (22,6) milj. euroa ja ne kasvoivat vertailuvuodesta 1,9 milj. euroa. Tuotot muodostuivat pääosin maksullisen toiminnan tuotoista 23,3 (21,5) milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 1,8 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Edellisen vuodenvaihteen tuottojen jaksotukset vaikuttavat osaltaan tuottojen kasvuun.

Kulurakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Toiminnan kulut olivat yhteensä 61,2 (60,4) milj. euroa ja ne kasvoivat vertailuvuodesta 0,8 milj. euroa. Muutosta toiminnan kuluissa selittää aineiden ja tarvikkeiden sekä henkilöstömenojen kasvu, molempien muutosten ollessa 0,3 milj. euroa. Lisäksi muutosta selittävät 3,3 milj. euron kasvu palveluiden ostoissa 18,3 (15,0) milj. euroa ja 0,9 milj. euron kasvu muissa kuluissa 1,9 (1,0) milj. euroa. Vertailuvuoteen nähden poistot laskivat 0,5 milj. eurolla ja taseeseen aktivoitu valmistus omaan käyttöön kasvoi 3,6 milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat pääasiassa tietojärjestelmähankkeisiin, joiden edistäminen kasvatti myös palvelujen ostoja.

Siirtotalouden kulut 4,8 (5,1) milj. euroa laskivat 0,3 milj. euroa. Muutosta selittää se, että tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisen valtionapuun käytettiin vertailuvuotta vähemmän määrärahoja.

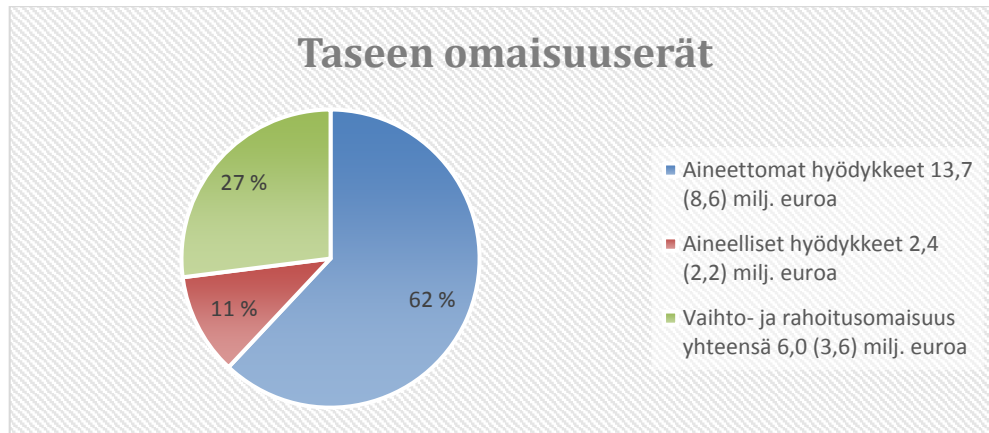
Eviran kulujäämä 46,2 (46,8) milj. euroa pieneni vertailuvuodesta 0,6 milj. euroa.

Eviran kululaskelma sisältää takaisinmaksuja tulonoikaisuina noin 0,1 milj. euroa aiempina vuosina liikaa perityistä lihantarkastusmaksuista teurastamoille, joissa on Eviran lihantarkastaja.

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma oli 22,1 (14,4) milj. euroa ja kasvua oli lähes 7,8 milj. euroa. Taseen omaisuuserien jakauma vastasi pääpiirteittäin vertailuvuotta. Loppusumman kasvuun vaikuttivat investoinnit tietojärjestelmiin.

Aineettomista hyödykkeistä valmiit tietojärjestelmät muodostivat 3,7 (3,3) milj. euroa ja kesken-
eräiset tietojärjestelmät 10,0 (5,2) milj. euroa.

Aineellinen käyttöomaisuus muodostui laboratoriolaitteista ja kalusteista 2,3 (2,2) milj. euroa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus muodostui lyhytaikaisista saamisista jakautuen myyntisaamisiin 4,0 (2,7) milj. euroa, muihin siirtosaamisiin 1,3 (0,6) milj. euroa ja muihin lyhytaikaisiin saamisiin 0,5 (0,2) milj. euroa.

Aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuneet investoinnit olivat 6,4 (2,8) milj. euroa muodostuen omasta valmistuksesta. Tietojärjestelmien kehittäminen kohdistui edellisvuosien tapaan erityisesti strategiaan tietojärjestelmiin. Tilikaudella aktivoitiin kuusi valmistunutta tietojärjestelmää.

Oma (valtion) pääoma 10,7 (2,8) milj. euroa kasvoi 7,9 milj. euroa. Kasvu selittyy pääoman siirtojen 54,1 (45,3) milj. euroa ja tilikauden kulujäämän 46,2 (46,8) milj. euroa erotuksella.

Lyhytaikainen vieras pääoma oli 11,5 (11,6) milj. euroa muodostuen pääosin siirtoveloista 7,0 (7,5) milj. euroa ja ostoveloista 2,7 (2,2) milj. euroa. Vieraan pääoman osuus taseessa laski 0,2 milj. euroa vertailuvuoteen nähden.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Eviran sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa viraston johto. Arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu Eviran johdon arvioon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä Eviran riskienhallinnan kehittämistyöhön ja sen tuloksiin.

Sisäisen tarkastuksen suorittama sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arviointi toteutetaan Evirassa joka toinen vuosi. Siihen on kuulunut Eviran johtoryhmän ja yksiköiden johtajien suorittama arviointi sähköisen työkalun avulla. Vuotta 2017 koskien arviointia ei toteutettu. Vuoden 2017 aikana keskityttiin edellisessä arvioinnissa kehittämiskohteiksi nousseiden kokonaisuuksien, kuten riskienhallinta, edistämiseen. Kehittämistyötä jatketaan vuoden 2018 aikana. Sisäisen tarkastuksen suorittama arviointi tehdään jälleen vuoden 2018 toiminnassa ja silloin arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää myös vuoden 2019 alussa aloittavan Ruokaviraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisessä.

Eviran riskienhallintapolitiikkaa ja riskienhallinnan toimintamallia kehitettiin vuoden aikana perustuen keväällä 2017 Valtiovarain controller -toiminnon antamaan suositukseen riskienhallintapolitiikasta. Suositusta tukee valtionhallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmän (VAHTI) julkaisema ohje riskienhallintaan (VM julkaisu 22/2017). Kehitystyö tehtiin pääosin tulevan Ruokaviraston valmisteluhankkeen (EMMA-hanke) kokonaisturvallisuusryhmässä. Työssä keskityttiin Ruokaviraston kokonaisvaltaisen riskienhallintamallin luomiseen ja työ jatkuu vuonna 2018. Konkreettista riskienhallintaa toteutettiin Eviran tietosuojaprojektissa, jossa sovellettiin edellä mainittua valtiovarainministeriön ohjetta.

Arviointi- ja vahvistuslausumaa laadittaessa otettiin huomioon sisäisen tarkastuksen ja Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamat tarkastukset. Sisäisen tarkastuksen kohteina olivat: Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskukselta Valtorilta saatava palvelu, tulojen kerääminen Eviralle kolmansien osapuolten toimesta sekä johdon matka- ja kululaskutus. Lausuman pohjana olivat myös koko Eviran toimintaa käsittelevä toimintakäsikirja, toimintakäsikirjan mukaiset katselmukset ja sisäiset auditoinnit.

Eviran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioidaan toimivan toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.9. Arviointien tulokset

Euroopan komission Terveysten ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (DG SANTE) teki Suomeen kolme perinteistä ja kaksi fact finding -auditointia. Perinteiset auditoinnit tehtiin koskien Suomen auditointijärjestelmää, GMO-valvontaa sekä eläintautien seurantaohjelmien toteuttamista. Fact finding -auditoinnit tehtiin koskien ”ready to eat” -valmisteiden valvontaa sekä afrikkalaista sikaruttoa. GMO-auditoinnista ei tullut suosituksia. Ketjuauditointijärjestelmän auditoinnista tuli kaksi suositusta, jotka liittyvät auditointijärjestelmän riskiperusteisuuden parantamiseen sekä korjaavien toimenpiteiden toteuttamisen seurantaan. Eläintautien seurantaohjelman raportti ei valmistunut vielä vuonna 2017.

FINAS (Finnish Accreditation Service) suoritti Eviran laboratorioiden määräaikaistarkastuksen syksyllä 2017 ja myönsi uuden nelivuotisen laboratorion akkreditointipäätöksen.

Eviran laadunhallintaan liittyvät arvioinnit on esitetty kappaleessa 1.5.2.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Evirassa ei ollut havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia tai takaisinperintöjä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2017	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot- ja veronluonteiset tulot	635 284,44	647 942	647 941,86	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	635 284,44	647 942	647 941,86	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	16 885,29	319 286	319 286,49	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1,72	311 063	311 063,07	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	16 883,57	8 223	8 223,42	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	652 169,73	967 228	967 228,35	0,00	100 %

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA ja LTA:t)	Talousarvion määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	0,00	175 957	1 209,50	174 747,50	175 957,00	0,00	0,00	175 957,00	1 209,50	174 747,50
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3V)	0,00	175 957	1 209,50	174 747,50	175 957,00	0,00	0,00	175 957,00	1 209,50	174 747,50
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	27 297,52	28 928	28 927,50	0,00	28 927,50	0,00	0,00	23 326,00	23 326,00	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	5 255,52	5 602	5 601,50		5 601,50	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (S2V)	22 042,00	23 326	23 326,00	0,00	23 326,00	0,00	0,00	23 326,00	23 326,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	51 662 487,41	51 789 311	41 368 199,29	10 287 840,74	51 656 040,03	133 270,55	11 514 275,84	57 326 275,84	46 727 372,03	10 287 840,74
30.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (S3V)							790 962,77	790 962,77	715 595,99	0,00
30.01.21.1. Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittäminen (EK) (enintään)							469 537,32	469 537,32	469 537,32	0,00
30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (enintään)							321 425,45	321 425,45	246 058,67	0,00
30.01.23. Hallinnolliset järjestelyt (S2V)	0,00	420 000	215 799,48	204 200,52	420 000,00	0,00	0,00	420 000,00	215 799,48	204 200,52
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	4 520 441,05	5 397 311	5 397 310,58		5 397 310,58	0,00				
30.20.02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (nettob) (S2V)	41 927 000,00	40 262 000	30 548 708,36	9 713 291,64	40 262 000,00	0,00	10 548 545,06	50 810 545,06	41 025 594,82	9 713 291,64
30.20.02.1. Toimintamenot	41 276 000,00	39 686 000	30 274 185,23	9 411 814,77	39 686 000,00	0,00	10 217 479,19	49 903 479,19	40 491 664,42	9 411 814,77

30.20.02.2. Maksullisen eläintutkimuksen hintatuki (EK) (enintään)	75 000,00	576 000	274 523,13	301 476,87	576 000,00	0,00	71 658,60	647 658,60	274 523,13	301 476,87
30.20.02.3. Maksullisen eläintutkimuksen hintatuki (EK) (enintään)	576 000,00						259 407,27	259 407,27	259 407,27	0,00
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	335 046,36	580 000	446 729,45		446 729,45	133 270,55				
30.20.20.2. Eläintautitorjunnan ja eläin-suojelun menot (KPY)	285 377,61	442 000	433 670,65		433 670,65	8 329,35				
30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta (KPY)	49 668,75	138 000	13 058,80		13 058,80	124 941,20				
30.20.42. Eräät korvaukset (S3V)							170 127,39	170 127,39	6 089,70	0,00
30.20.42.1. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (KPY)							164 037,69	164 037,69	0,00	0,00
30.20.42.2. Hukkakauran torjuntasuunnitelmat (KPY)							6 089,70	6 089,70	6 089,70	0,00
30.20.62. Eräät valtionavut (S2V)	4 880 000,00	5 130 000	4 759 651,42	370 348,58	5 130 000,00	0,00	4 640,62	5 134 640,62	4 764 292,04	370 348,58
30.20.62.1. Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (KPY)	4 880 000,00	5 130 000	4 759 651,42	370 348,58	5 130 000,00	0,00	4 640,62	5 134 640,62	4 764 292,04	370 348,58
Määrärahatilit yhteensä	51 689 784,93	51 994 195	41 398 336,29	10 462 588,24	51 860 924,53	133 270,55	11 514 275,84	57 525 558,84	46 751 907,53	10 462 588,24

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole talousarviossa myönnettyjä valtuuksia eikä niiden käytöstä aiheutuneita menoja.

3. Tuotto- ja kululaskelma

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2017 - 31.12.2017		1.1.2016 - 31.12.2016	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	23 305 694,81		21 535 264,83	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	44 490,22		54 814,30	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 185 050,74</u>	24 535 235,77	<u>1 042 918,74</u>	22 632 997,87
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	3 174 319,36		2 894 461,29	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	6 520,94		692,30	
Henkilöstökulut	36 402 371,68		36 113 499,00	
Vuokrat	6 091 063,27		6 076 985,09	
Palvelujen ostot	18 342 463,00		14 981 465,87	
Muut kulut	1 924 227,59		1 014 412,32	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-6 359 905,01		-2 786 639,27	
Poistot	1 626 479,91		2 079 858,79	
Sisäiset kulut	<u>37 455,26</u>	<u>-61 244 996,00</u>	<u>37 339,00</u>	<u>-60 412 074,39</u>
JÄÄMÄ I		-36 709 760,23		-37 779 076,52
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	19 801,73		28 292,65	
Rahoituskulut	<u>-660,43</u>	19 141,30	<u>-6 122,64</u>	22 170,01
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	1 118,01	1 118,01	5 196,43	5 196,43
JÄÄMÄ II		-36 689 500,92		-37 751 710,08
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	566,00		0,00	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	4 784 922,29		5 068 091,39	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>0,00</u>	<u>-4 785 488,29</u>	<u>38 341,40</u>	<u>-5 106 432,79</u>
JÄÄMÄ III		-41 474 989,21		-42 858 142,87
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	647 941,86		635 284,44	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-5 402 912,08</u>	<u>-4 754 970,22</u>	<u>-4 527 239,18</u>	<u>-3 891 954,74</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-46 229 959,43</u>		<u>-46 750 097,61</u>

4. Tase

	31.12.2017		31.12.2016	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	17 203,17		23 694,82	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 657 189,27		3 353 701,57	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>10 062 372,76</u>	13 736 765,20	<u>5 196 461,84</u>	8 573 858,23
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakenteet	94 104,00		0,00	
Koneet ja laitteet	2 331 266,28	2 425 370,28	2 239 948,52	2 239 948,52
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ				
		16 162 135,48		10 813 806,75
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>53 246,13</u>	53 246,13	<u>59 767,07</u>	59 767,07
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	4 099 358,30		2 650 091,23	
Siirtosaamiset	1 282 119,23		627 950,81	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>529 188,15</u>	5 910 665,68	<u>226 111,20</u>	3 504 153,24
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	4 153,34		2 303,37	
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>4 486,31</u>	<u>8 639,65</u>	<u>0,00</u>	<u>2 303,37</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
		5 972 551,46		3 566 223,68
		<u>22 134 686,94</u>		<u>14 380 030,43</u>

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON TASE

	31.12.2017		31.12.2016	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	4 885 822,73		4 885 822,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-2 122 231,99		-692 398,29	
Pääoman siirrot	54 145 464,82		45 320 263,91	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-46 229 959,43</u>	10 679 096,13	<u>-46 750 097,61</u>	2 763 590,74
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	117 237,40		150 788,66	
Ostovelat	2 674 334,77		2 210 608,09	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	723 885,96		771 031,84	
Edelleen tilitettävät erät	762 618,51		693 110,03	
Siirtovelat	7 003 376,19		7 455 048,37	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>174 137,98</u>	<u>11 455 590,81</u>	<u>335 852,70</u>	<u>11 616 439,69</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		11 455 590,81		11 616 439,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>22 134 686,94</u>		<u>14 380 030,43</u>

5. Liitetiedot

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Maa- ja metsätalousministeriö muutti päätöstään koskien määrärahan myöntämistä Suomen elintarvikeviennin edistämiseen Elintarviketurvallisuusvirastolle. Siirretyn määrärahan alkusaldoa muutettiin siten, että momentin 4.15.30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen alkusaldoa vähennettiin 100 000 eurolla ja kolmella henkilötyökuukaudella.

Maa- ja metsätalousministeriö myönsi Elintarviketurvallisuusvirastolle käyttö- ja kirjausoikeuden momentille 30.01.23. Hallinnolliset järjestelyt suuruudeltaan 420 000 euroa käytettäväksi vuosina 2017 – 2018 Nautarekisteri -hankkeen menoihin. Tämä on muutos aiempaan käytäntöön, jossa tuottavuutta edistäviin toimenpiteisiin Elintarviketurvallisuusvirastolle maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta osoitetut määrärahat on budjetoitu momentille 30.20.02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot.

Maa- ja metsätalousministeriö muutti lisäksi talousarvion tilijaotteluaan siten, että momentin 30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta määrärahaa vähennettiin 800 000 euroa sekä III lisätalousarviossa Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenomomentin 30.20.02.1. määrärahaa lisättiin 321 000 euron verran johtuen 71 000 euron uudelleenbudjetoinnista ja 250 000 euron lisäyksestä eläintautien torjuntaa tehostaviin toimenpiteisiin.

2. Valuuttakurssi jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Valuuttakursseja muutettaessa on käytetty Euroopan keskuspankin noteeraamia vuodenvaihteen valuuttakursseja.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujaamisen sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Elintarviketurvallisuusvirastossa yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja –menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvia merkittävän suuruisia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia ei ole tehty.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole ilmoitettavia tietoja

6. Selvitys varainhoitovuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista.

Varainhoitovuoden jälkeen ei ole tapahtunut sellaisia olennaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat tilinpäätöksen laatimiseen tai tilinpäätösten vertailtavuuteen.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Ver-tailu Talous-arvio-Tilin-päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
30.20.02 Elintarvike-	Bruttomenot	64 531 309,00	55 249 586,27		64 962 877,91					65 573 526,91	
turvallisuusviraston	Bruttotulot	22 604 309,00	24 700 877,91		24 700 877,91					24 547 932,09	
toimintamenot (nb)	Nettomenot	41 927 000,00	40 262 000	30 548 708,36	9 713 291,64	40 262 000,00	0,00	10 548 545,06	50 810 545,06	41 025 594,82	9 713 291,64
S2V											

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		311 063,07
Vuosi 2015		239 404,47
30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (enintään)	75 366,78	
30.20.42.1. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (KPY)	164 037,69	
Vuosi 2016		71 658,60
30.20.02.2. Eläinten hyvinvointikeskusverkosto (EK) (enintään)	71 658,60	
Pääluokat yhteensä		311 063,07
Vuosi 2015		239 404,47
Vuosi 2016		71 658,60

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2017	2016
Henkilöstökulut	30 848 188,36	30 266 166,70
Palkat ja palkkiot	31 087 064,04	30 017 578,94
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-238 875,68	248 587,76
Henkilösivukulut	5 554 183,32	5 847 332,30
Eläkekulut	5 099 530,08	5 034 295,09
Muut henkilösivukulut	454 653,24	813 037,21
Yhteensä	36 402 371,68	36 113 499,00
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 986 180,18	2 661 172,16
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo €tai %
Aineettomat hyödykkeet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
1140020 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	10	10	0
1140040 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	7	14,29	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10	10	0
1191010 Keskeneräiset aineettomat oikeudet	Ei poistoaikaa			
Aineelliset hyödykkeet				
1249010 Muut rakenteet	Tasapoisto	30	3,33	0
1249020 Muu rakenteet	Tasapoisto	20	5	0
1250010 Autot ja muut maajetälineet	Tasapoisto	5	20	0
1253020 Raskaat työkoneet	Tasapoisto	10	10	0
1255010 ATK- ja oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1259020 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
1269010 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1270010 Asuinhuoneisto ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1279010 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskenener. Hank.	
Hankintameno 1.1.2017	32 458,27	6 080 154,89	5 196 461,84	11 309 075,00
Lisäykset	0,00	1 493 994,09	10 062 372,76	11 556 366,85
Vähennykset	0,00	0,00	5 196 461,84	5 196 461,84
Hankintameno 31.12.2017	32 458,27	7 574 148,98	10 062 372,76	17 668 980,01
Kertyneet poistot 1.1.2017	8 763,45	2 726 453,32	0,00	2 735 216,77
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	6 491,65	1 190 506,39	0,00	1 196 998,04
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	15 255,10	3 916 959,71	0,00	3 932 214,81
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	17 203,17	3 657 189,27	10 062 372,76	13 736 765,20

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2017	0,00	3 967 459,25	0,00	3 967 459,25
Lisäykset	94 104,00	520 799,63	0,00	614 903,63
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2017	94 104,00	4 488 258,88	0,00	4 582 362,88
Kertyneet poistot 1.1.2017	0,00	1 727 510,73	0,00	1 727 510,73
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	429 481,87	0,00	429 481,87
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	0,00	2 156 992,60	0,00	2 156 992,60
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	94 104,00	2 331 266,28	0,00	2 425 370,28

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole valtion talousarviotaloudesta myönnettyjä varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole tilinpäätöshetkellä arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseen rahoituseriä ja velkoja

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassaolleita valtiontakauksia eikä valtiontakuita.

Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	6 332 721,96	6 381 487,32	6 114 834,56	6 090 593,40	30 007 517,91	48 594 433,19
Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarvio- menot 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha-tarve 2020	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eläimen omistajalle nautojen, lampaiden, vuohien, sikojen ja siipikarjan raatojen keräilystä ja hävittämisestä aiheutuviin kustannuksiin (96/2010)	4 764 292,04	5 130 000,00	0,00	0,00	0,00	5 130 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 764 292,04	5 130 000,00	0,00	0,00	0,00	5 130 000,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	11 097 014,00	11 511 487,32	6 114 834,56	6 090 593,40	30 007 517,91	53 724 433,19

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä kirjanpitoyksikön hallinnoimia rahastoituja varoja, säätiöitä ja yhdistyksiä.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseessa olevaa valtionvelkaa.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseessa olevaa valtionvelkaa.

Elintarvikeviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole muita tarpeellisia oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavia täydentäviä tietoja.

6. Allekirjoitus

Hyväksyn Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen vuodelta 2017

Helsingissä 15.2.2018

Pääjohtaja

Matti Aho

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilin-
tarkastuskertomus.

Helsingissä

8/6.2018

Mari Brusila

Johtava tilintarkastaja

Toimintakertomusta täydentävät tiedot esitetään seuraavilla liitteillä.

LIITE 1.1. Tunnusluvut

1.1.1. Vaikuttavuuden tunnusluvut

A2. Edellytykset bionaluteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyiselle kasvulle ovat hyvät

Maatalouden tuotantopanosten valvontakohteet täyttävät vaatimukset 2017 % (Lähde Evira)

4

Elintarvikeviennin arvo (2009-2016), mrd € (viimeisin tieto on vuodelta 2016)

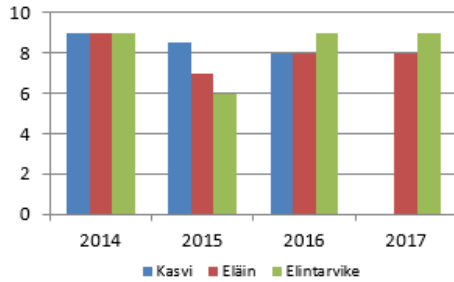
Vaativukset täyttävien valvontakohteiden suhteelliset osuudet ovat pysyneet edelleen korkealla. Huolimatta siitä, että otantojen painotukset vaihtelevat vuosittain, luvuissa ei juuri ole vuosikohtaista hajontaa. Luvuista voi päätellä, että toimijat noudattavat säädöksiä hyvin. Elintarvikeviennin arvo on laskenut johtuen mm. EU:n Venäjälle asettamien pakotteiden aiheuttamista Venäjän vastapakotteista. Elintarvikeviennin kasvattamiseksi on suunnattu resursseja viennin edistämiseen. Yleisesti voidaan arvioida, että Suomalaisen elintarvikeviennin vahvuus on elintarvikeketjun puhtaus, minkä varmistamisessa Eviralla on merkittävä rooli. Tunnuslukujen valvossa olemme menossa päämäärää kohti maatalouden tuotantopanosten, kasvinterveystieteiden ja luomun osalta. Viennin edistämiseen on panostettava aiempaa enemmän koko elintarvikeketjussa.

A3. Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi samalla sovittaen yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet

4

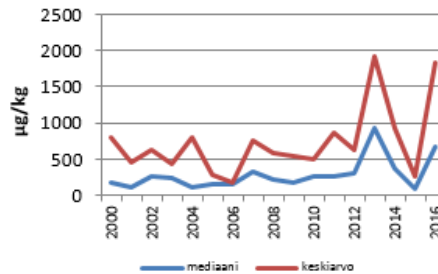
Onnistuminen uusien vaarojen hallinnassa 2014-2017, laadullinen arviointi 1-10 (lähde Evira) 4

Onnistuminen uusien vaarojen hallinnassa

Kotimaisten elintarvikkeiden ja rehun hometoksiinipitoisuus 2000-2016, µg/kg 4

Kauran DON 2000-2016

Uusien vaarojen hallinnassa lähestytään tavoitetasoa, sillä vaaratilanteet on saatu hallittua hyvin. Vaarojen ennakoitiin kuitenkin ole täysin vakiintunutta. Eläin-toimialalla on laadittu kuvaus siitä, millä tahoilla ennakoitotyötä tehdään ja miten niistä koostetaan yhteenvedot. Lisäksi on päivitetty eläintautivalmiussuunnitelmia ja saatu uudet eläintautitilanteet hoidettua. Myös Eviran strategian päivityssykliin kuuluu vakiintuneesti toimintaympäristöanalyysi ja sen päivitykset, mitä on tehty kuluvana vuonna - tämä on myös osa tulosohtauksen ja uuden viraston valmistelua. Elintarvikkeiden osalta vuoden 2017 brassiliha- ja fiproniilikohujen seurauksena ryhdyttiin laatimaan Eviran ja elinkeinon (ETL, PTY) yhteisiä toimintamalleja erityistilanteiden hoitoon. Valtakunnallisen elintarvike- ja rehukriisien valmiussuunnitelman laatiminen aloitettiin. Tilanteet on saatu hoidettua hyvin.

Kauran DON-toksiinipitoisuudet olivat yleisesti korkeita vuoden 2016 viljasadossa, johtuen todennäköisesti kesän sääolosuhteista. Evira on osallistunut aktiivisesti tilanteen aiheuttamaan keskusteluun mahdollisuudesta hallita hometoksiiniriskejä. Toksiinipitoisuuksiin vaikuttavien tekijöiden (mm. kylvösiemenen laatu, viljelytekniikka, kasvukauden aikaiset toimenpiteet) tunnistaminen ja hallinta edellyttää aktiivista osallistumista myös Eviralta. Tunnuksien valossa eteneminen kohti päämäärää on oikeasuuntaista, joskin vielä vahvemmin ja kokonaisvaltaisemmin Evira voisi osallistua toksiiniriskien hallintaan soveltuvan tiedon tuottamiseen. Muutos edellyttää uusien vaarojen tunnistamisprosessin täsmentämistä sekä toksiini-indikaattorin arvoissa tapahtuvien muutosten merkityksen tunnistamista Eviran toiminnan kannalta.

Ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, hyvinvointi ja turvallisuus on varmistettu vastuullisella toiminnalla (A4)

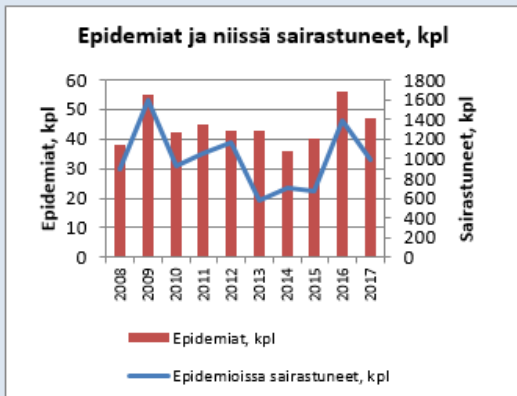
4

Elintarviketurvallisuuden taso on edelleen hyvä. Kotimaisissa elintarvikkeissa esiintyy vähän terveysvaaraa aiheuttavia mikrobeja, kemiallisia aineita tai fyysikaalisia vaaroja. Eläinten terveyden korkea taso säilytettiin varsin hyvin. Tuotanto- ja harraste-eläinten terveyden korkea taso säilyi lukuun ottamatta kaloissa todettua IHN-tautia. Eläintautiuhka kasvoi, mutta sitä onnistuttiin pääsääntöisesti torjumaan. Markkinoilla olleet maatalouden tuotantopanokset olivat laadukkaita ja turvallisia. Myös kasvi-terveyden hyvä tilanne säilyi. Hankalan puintikauden seurauksena viljojen laatu kärsi jonkin verran.

ELINTARVIKKEET

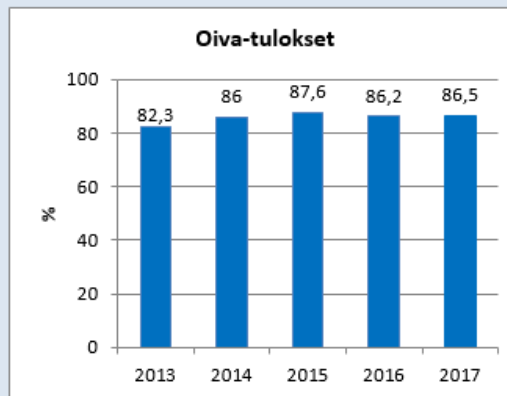
Raportoidut elintarvikkeivälitteiset epidemiat ja niissä sairastuneet 2008-2017, kpl (lähde Evira)

4

Oiva-tulosten kehitys (parhaimpien arvosanojen osuus) 2013-2017, % (lähde Evira)

4

Epidemioiden ja niissä sairastuneiden määrää ei vielä ole vahvistettu. Tämä raportoidaan elokuussa 2018. Arvion mukaan epidemioiden määrä on palannut vuoden 2015 tasolle. Epidemioiden ja niissä sairastuneiden määrää ei vielä ole vahvistettu. Tämä raportoidaan elokuussa 2018. Arvion mukaan epidemioiden määrä on palannut vuoden 2015 tasolle.

ELÄINTAUDIT JA KASVINTUHOOJAT

Vaarallisten tai helposti leviävien eläintautitapausten määrä 2008-2017, kpl (lähde Evira)

4

Uusien vaarallisten kasvintuhoojien määrä pysyvästi 2008-2017, kpl (lähde Evira)

4

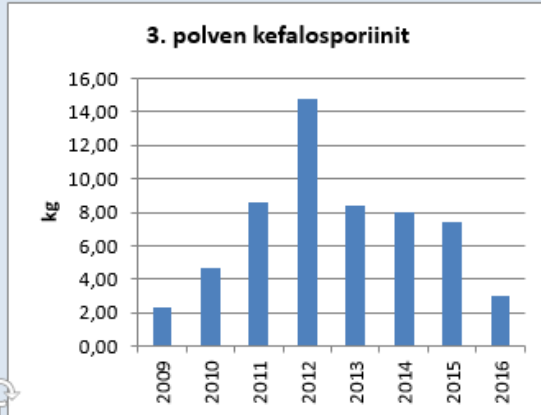

Uusia vaarallisia kasvintuhoojia löydetään säännöllisesti mm. puisesta pakkausmateriaalista, mutta ne eivät pääse asettumaan maahan pysyvästi. Tämä kertoo toisaalta viranomaistoiminnan onnistumisesta ja toisaalta myös toiminnanharjoittajien osaamisesta ja vastuullisuudesta. Vaarallisia ja helposti leviäviä eläintauteja esiintyi jonkin verran, mutta ne saatiin neljän kalanviljelypaikan IHN-tautia lukuun ottamatta pidettyä poissa tuotanto- ja lemmikkieläimistä. Luonnonvaraisissa eläimissä todettiin lintuinfluenssaa ja lepakkorabiasta. Eläintautiuhkat ovat kasvaneet. Tilanteen hallitsemiseksi on jätetty vähemmän kiireisiä töitä tekemättä, lisätty resursointia perustamalla uusi valmiusvirka ja panostamalla tietojärjestelmien kehittämiseen (Elmo, ELTE-esiselvitys), viestitty aktiivisesti, kehitetty ja ylläpidetty diagnostiikkaa sekä tarjottu näytteenottokoulutusta ja -ohjausta. Tunnusluvun valossa olemme etenemässä kohti asetettua päämäärää, jonka mukaan ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, hyvinvointi ja turvallisuus on varmistettu vastuullisella toiminnalla.

ELÄINTEN HYVINVOINTI

Eläinten hyvinvoinnin valvontakohteet täyttävät vaatimukset 2008-2017, % tarkastuksista (lähde Evira)

Mikrobilääkkeiden myyntimäärät 2009-2016, kg (lähde Fimea, viimeisimmät saatavilla olevat tiedot vuodelta 2016)

Hyvinvoinnin tulokset tarkastellaan väliraportissa elokuussa 2018.

1.1.2. Toiminnallisen tehokkuuden tunnusluvut

B1. Tukijärjestelmät ovat yksinkertaiset, hallinnollinen taakka keveä ja lainsäädännön laatu on hyvä

4

Strategisten tietojärjestelmähankkeiden toteutuminen (aikataulu) 2016-2017

3

	2016	2017
Tietojärjestelmähanke		
VATI		
Elvi		
EPR		
Nautarekisteri		
ID/valvontasovellus		
ELTE/rajoittavat määräykset		
Sähkösiemen		
Erakko		

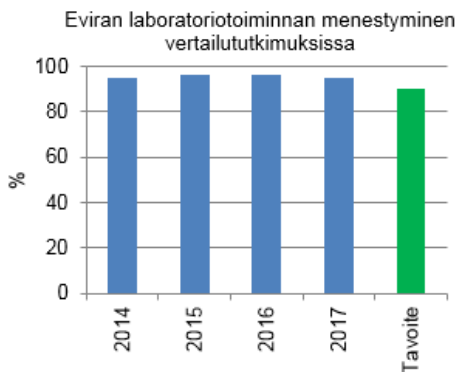
Strategisten tietojärjestelmien suunnittelussa ja resursoinnissa on pyritty entistä enemmän saattamaan käynnissä olevia projekteja päätökseen, tiivistämään aikatauluja sekä reagoimaan voimakkaammin mahdollisiin virhetilanteisiin. Strategisista tietojärjestelmä -hankkeista elintarvikevalvonnan VATI, siementarkastuksen SähköSiemen, Eläintenpitäjärekisterin sähköinen asiointi (EPR) sekä ID-valvontasovelluksen ja Eläinten terveyden hallinta (ELTE) -järjestelmän esiselvitykset ovat aikataulussa. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin Elvi -järjestelmä on hieman viivästynyt. Projektissa on tehty projektin ulkopuolisia pakollisia ylläpito- sekä teknisiä muutostöitä liittyen mm. Meta II siirtoon ja datasiirtojen korjaustoimenpiteisiin. Lisäviivästysten välttämiseksi on pyydetty ja saatu Mitpaan uusi projektipäällikkö ja tehostettu ohjausryhmän toimintaa. Lisäksi toimintamallia on kehitetty ja kehitystyö jatkuu edelleen. Ylläpitotehtävien siirto pois kehitystiimiltä ei ole vielä onnistunut. Ylläpidon uusi resurssi saatiin vasta marras-joulukuun vaihteessa 60 % allokatiolla, joten toteutustimin on vielä 2017 vuoden ollut mukana tiiviivsti myös ylläpidon tehtävissä. Korjaavien toimenpiteiden vaikutuksesta tilanne on paranemassa vuodelle 2018.

B2. Hallintomme on avoin, palveleva, tehokas sekä kansallisesti että kansainvälisesti verkostoitunut vaikuttaja

4

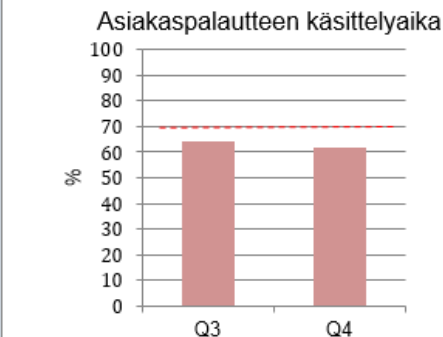
Eviran laboratoriotoiminnan menestyminen vertailututkimuksissa 2014 - 2017, %

5

Asiakaspalautteen käsittelyaika 2017 (käsittely aloitettu 14 vrk kuluessa saapumisesta, % palautteesta)

4

Eviran laboratorio on menestynyt vertailututkimuksissa erinomaisesti. Tavoitetaso on ylitetty. Asiakaspalautteen käsittelyaika on parantunut koko ajan. Noin 95 % palautteesta otetaan käsittelyyn 14 vrk kuluessa saapumisesta. Määräaika seurataan tosin tällä hetkellä vain laboratorion osalta. Molempien tunnuslukujen valossa ollaan etenemässä suotuisasti kohti päämäärää. Asiakaspalautteen seuranta on aloitettu toimialoilla 1.7.2017 alkaen, minkä jälkeen tunnusluku kertoo Eviran onnistumisesta nykyistä laajemmin.

B3. Hallinnonala hyödyntää digitaalista teknologiaa, yhteisiä tietolähteitä ja integroituja tietovirtoja oman toiminnan ja tuottavuuden sekä koko toimialan kilpailukyyn edistämiseksi

4

Sähköisten palveluiden saatavuus (% tavoiteajasta) 2017

4

Järjestelmä	Toteuma	Tavoite
Oiva	yli 99 %	99
Elvi	yli 99 %	99
Evira.fi	yli 99 %	99

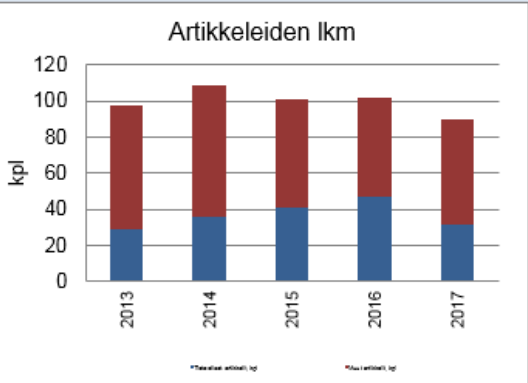
Sähköisten palveluiden käytettävyyden tavoitteeksi on asetettu 99 %, jolloin palvelut olisivat lähes aina asiakkaiden ja sidosryhmien käytettävissä. Korkean palvelutason haasteena on kuitenkin se, että palveluilla ei ole 24/7 ylläpitoa, joten palveluissa olevat virhetilanteet hoidetaan käytännössä seuraavan työpäivän aikana. Sähköisten palveluiden tulisi olla aina käytettävissä asiakkaalle. Tunnuslukujen tavoitteeksi on asetettu 99 % tästä tavoiteajasta. Kaikkien kolmen järjestelmän osalta tavoite on ylitetty. Asetettua päämäärää kohti on siten edetty tavoitteiden mukaisesti kaikilla toimialoilla.

B5. Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa ennakoivasti yhteiskunnan tietotarpeisiin ja vahvistaa kansallista innovaatiojärjestelmää

4

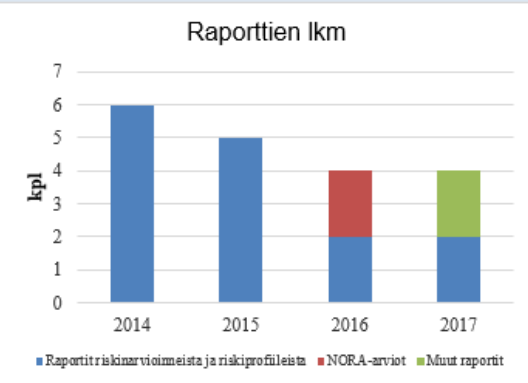
Evirassa syntyneiden tieteellisten ja muiden artikkeleiden määrä 2013 -2017, kpl

4

Riskinarviointiraporttien sekä asiantuntijarvioiden ja lausuntojen määrä 2014 - 2017, kpl

4

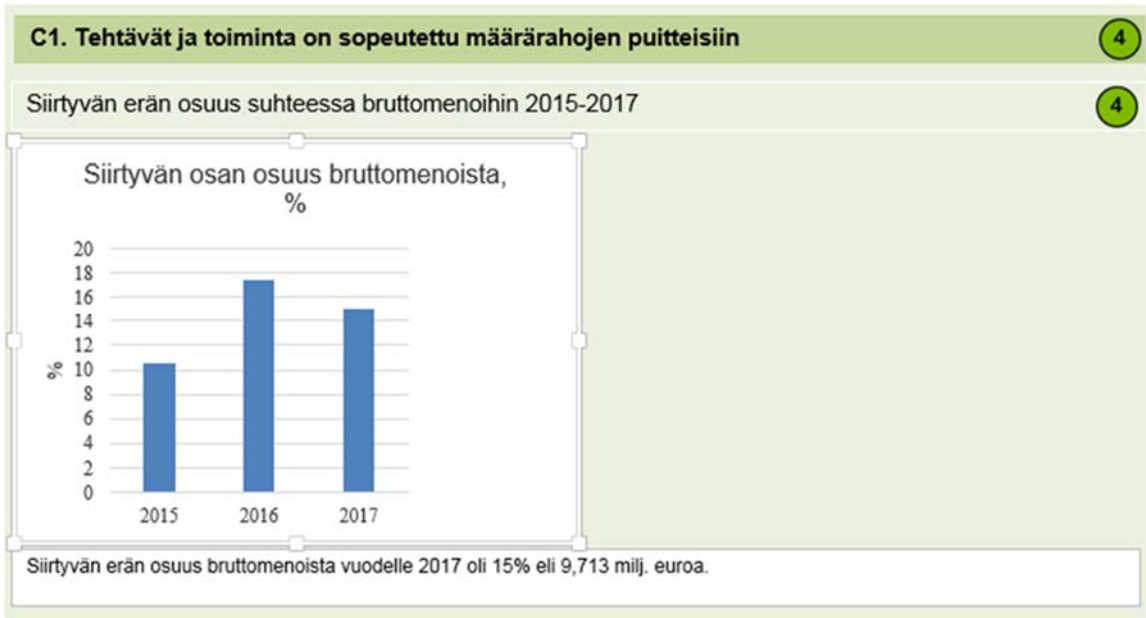

Eviran tieteellisen tutkimuksen toimenpideohjelmassa 2015-2019 tavoitteeksi on asetettu 30 tieteellistä artikkelia/vuosi ja 50 muuta artikkelia/vuosi. Vuonna 2017 on ilmestynyt 32 tieteellistä artikkelia ja 58 muuta artikkelia.

Raporttina julkaistun ASF-riskiprofiilin päivityksen lisäksi kasvinterveysriskinarviointiin liittyvät työt julkaistiin Internetissä mm. karttoina selityksineen. Lisäksi valmistuivat loppuraportit 'Maa-, metsä- ja puutarhataloutta uhkaavien uusien kasvinuhojen priorisointi FinnPRIO -mallilla' ja 'Altistus mikrobiologisille ja kemiallisille elintarvikevaaroille' (BIKE).

Viraston tunnusluvut	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Taloudellisuus			
- Taloudellisuusindeksi (TK: kokonaistuottavuus)	103	100	100
Tuottavuus			
- Tuottavuusindeksi (TK: työn tuottavuus)	101	101	99
Toiminnan kustannukset, 1000€	59 638	62 108	60 357
Maksullinen toiminta			
- Julkisoikeudelliset tuotot yhteensä	18 716	18 683	20 174
- Kustannukset yhteensä	18 621	18 683	19 498
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	95	-	676
- Kustannusvastaavuus, %	101 %	100 %	104 %
- Liiketaloudelliset tuotot yhteensä	2 824	2 184	3 261
- Kustannukset yhteensä	3 290	2 760	5 371
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-466	-576	-2 110
- Hintatuki	317	576	534
- Kustannusvastaavuus, %	95 %	100 %	71 %
Yhteisrahoitteinen toiminta			
- Tuotot yhteensä, josta	677	1 000	632
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	166		111
- EU:lta saatava rahoitus	98		49
- muu valtiontalouden ulkop. rahoitus	15		36
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	398		436
- Kokonaiskustannukset	1 688	2 500	1 861
- Tuotot - kustannukset (=oma rahoitus)	-1 011	-1 500	-1 229
- Kustannusvastaavuus, %	40 %	40 %	34 %
Tietohallinto ja muut perusrakenteet			
Tietotekniikan käyttökulut yhteensä	4 146	4 633	4 356
Tietotekniikkainvestoinnit yhteensä	2 699	4 423	5 386
Muut merkittävät investoinnit	346	570	615

1.1.3. Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

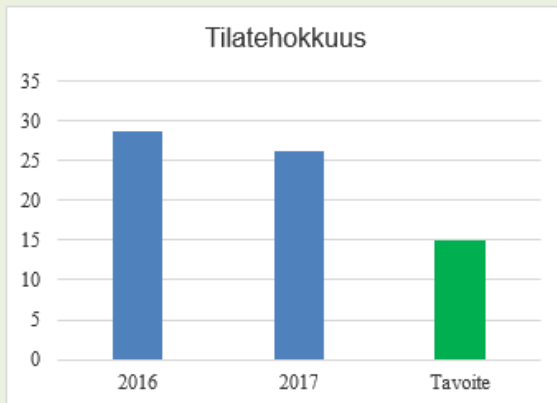

C2. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita

4

Eviran tilatehokkuus 2016-2017

5

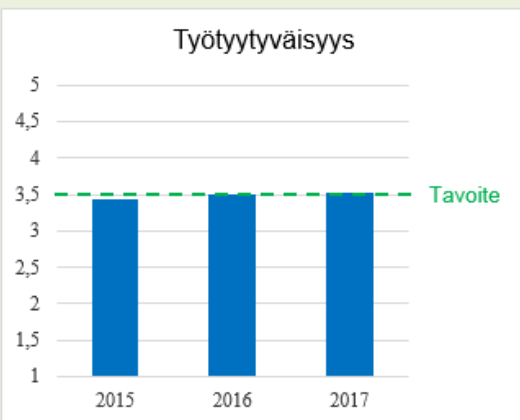
Vuonna 2017 toimitilatehokkuus toimistotiloja koskien oli 26,08. Tilatehokkuutta parannetaan Evirassa käynnissä olevalla toimitilahankkeella.

C5. Henkilöstö on osaavaa ja voi hyvin

4

Eviran työtyytyväisyysindeksi 2015-2017

4

Eviran työtyytyväisyyttä mittaava kokonaisindeksi sai kyselyssä arvon 3,52 (2016: 3,49). Koko valtion kokonaisindeksi vuonna 2017 oli 3,54 ja MMM:n hallinnonalan 3,74.

Myönteisinä asioina Eviran arjessa vastaajat nostivat esiin muun muassa työn tavoitteiden tietämisen, oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet työssä, työskentelytilat ja työskentelyvälineet sekä oikeudenmukaisen kohtelun työtovereiden ja lähiesimiehen taholta. Eniten muutoksen tarvetta koettiin palkkausjärjestelmän reagoinnissa työsuorituksen muutokseen ja ylimmän johdon toimintaan esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä.

Työtyytyväisyyskyselyn tulosten perusteella Eviran johtoryhmä valitsi virastotason kehittämiskohteiksi uuden toimintakulttuurin kehittämisen, vuorovaikutuksen ja viestinnän parantamisen sekä asiakkuuksien ja sisäisen palvelun parantamisen. Kehittämiskohteet kytetään henkilöstöstrategian mukaisiin toimenpiteisiin vuonna 2018.

LIITE 1.2. Toiminnan tuotot, kustannukset ja htv:t toiminnoittain

	Tuotot 1 000 €	Kustannukset 1 000 €	HTV
Kaikki yhteensä	24 556	60 357	645
Elintarviketurvallisuus	16 412	31 055	338
<i>Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus</i>	878	3 203	34
Elintarvikehygienia	760	2 198	22
Elintarvikemikrobiologia ja elintarvikeväälitteiset zoonoosit	118	1 005	12
<i>Lihantarkastus</i>	8 710	10 273	116
Lihantarkastus	8 710	10 273	116
<i>Kemiallinen elintarviketurvallisuus</i>	1 707	2 473	25
Elintarvikkeiden koostumus, tiedot ja laatu	1 707	2 473	25
<i>Luonnonmukainen tuotanto</i>	2 793	2 259	12
Luonnonmukainen tuotanto	2 793	2 259	12
<i>Rehujen turvallisuus ja laatu</i>	933	1 433	15
Rehujen turvallisuus ja laatu	933	1 433	15
<i>Vientiedellytysten turvaaminen</i>	754	1 467	17
Vientiedellytysten turvaaminen	754	1 467	17
<i>Laboratoriopalvelut</i>	293	8 384	101
Elintarvikemikrobiologia	53	1 338	15
Kontaminantit ja jäämät	27	1 151	15
Antibioottiresistenssi	5	933	12
Lääkejäämät mikrobiologisesti	3	217	3
Epäorgaaninen kemia	56	658	7
Vierasaineanalytiikka	29	1 345	16
Koostumus ja alkuperä	65	1 130	13
Rehuanalytiikka	37	762	10
Rehu- ja lannoitemikrobiologia	18	849	11
<i>Tieteellinen tut. (Elint.)</i>	344	1 562	19
Riskinarviointi (elintarvike)	102	1 227	15
Tieteellinen tutkimus (elintarvike)	241	335	4
Eläinten terveys ja hyvinvointi	4 172	18 717	187
<i>Eläintautien ja zoonoosien torjunta</i>	879	2 161	24
Elävien eläinten sisämarkkinakauppa	17	396	5
Valmius ja tautitapausten hoito	1	315	4
Eläintautiseuranta	5	484	5
Sivutuotteet	3	198	2
Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	854	768	8
<i>Eläinten lääkitseminen ja</i>	7	301	3
Terveystuoto	0	12	0
Mikrobilääkeresistenssi	1	28	0
Eläinten lääkitseminen	6	262	3
<i>Eläinten hyvinvointi</i>	10	885	6
Eläinten hyvinvointi	10	885	6
<i>Eläinten tunnistaminen</i>	2 163	2 764	8
Rekisterien ylläpito ja kehittäminen	51	-32	2
Eläinten merkintä ja rekisteröinti	2 111	2 780	6
Eläinjalostustoiminta	1	16	0

<i>Täydentävät ehdot</i>	27	247	3
Täydentävät ehdot	27	247	3
<i>Eläinlääkärin ammatinharjoittamisasiat</i>	24	280	3
Eläinlääkärin ammatinharjoittamisasiat	24	280	3
<i>Laboratoriopalvelut</i>	918	11 340	131
Villieläintaudit	3	723	9
Vesieläintaudit	46	407	4
Parasitologia	2	427	5
Eläintautivirologia	268	3 599	39
Kontaminantit ja jäämät	4	24	0
Antibioottiresistenssi	4	66	1
Patologia	8	650	8
Rokotteiden erävapaus	14	56	0
Eläintautibakteriologia	42	1 855	21
Tuotantoeläintaudit	385	3 006	38
Seuraeläintaudit	143	527	6
<i>Eläinlääkintähuolto</i>	0	102	1
Eläinlääkintähuolto	0	102	1
<i>Tieteellinen tut. (Eläin)</i>	144	635	7
Tieteellinen tutkimus (eläin)	117	332	3
Riskinarviointi (eläin)	26	304	4
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	3 972	10 585	120
<i>Siemen ja lajike</i>	1 638	3 032	28
Siemenmarkkinoiden toimivuus	1	107	2
Lajikkeet	184	449	6
Hukkakaura	1	100	1
Siemenen laatu	1 452	2 376	19
<i>Lannoitevalmisteiden turvallisuus</i>	138	503	6
Lannoitevalmisteiden turvallisuus ja laatu	138	503	6
<i>Kasvinterveys ja taimiaineistot</i>	1 262	2 746	33
Kasvintuhoojien maahantulon estäminen	598	679	8
Metsänviljelyaineisto	17	284	2
Kasvintuotannon terveys	648	1 783	23
<i>Viljan käyttökelpoisuus ja turvallisuus</i>	0	3	0
Viljamarkkinoiden toimivuus	0	0	0
Viljasadon turvallisuus ja laatu	0	3	0
<i>Laboratoriopalvelut</i>	836	3 919	48
Lannoiteanalytiikka	21	601	7
Siementutkimukset	690	978	15
Perunatutkimukset	7	490	7
Ekotoksikologia	0	50	1
Kasvitaudit ja tuholaiset	8	891	7
Vilja-analyysit	108	680	8
Puu-analyysit	1	230	3
<i>Tieteellinen tut. (Kasvi)</i>	99	381	5
Riskinarviointi (kasvi)	62	270	4
Tieteellinen tutkimus (kasvi)	37	111	1

LIITE 1.3. Maksullisen toiminnan lisätiedot (1 000 €)

ELINTARVIKETURVALLISUUS	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET				YHTEENSÄ
	Lihantarkastus	Pienteuras-tamo	Muut julkisoi-keudelliset	Liiketaloudelli-set	
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot	8 437	237	5 811	1 235	15 720
Maksullisen toiminnan muut tuotot	35	0	20	8	64
Tuotot yhteensä	8 471	237	5 831	1 243	15 784
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5		199	42	246
Henkilöstökustannukset	6 880	77	914	796	8 668
Vuokrat	388	1	158	53	235
Palvelujen ostot	74	88	1 429	163	1 754
ELY-keskusten kustannukset			961		961
Muut erilliskustannukset.		67	20	73	186
Erilliskustannukset yhteensä	7 007	234	3 681	1 127	12 049
Osuus yhteiskustannuksista					
Tukitoimintojen kustannukset	2 405	28	838	474	3 745
Poistot	78	16	79	11	184
Korot					
Muut yhteiskustannukset					
Osuus yhteiskustannuksista yht.	2 483	44	917	485	3 928
Kokonaiskustannukset yht.	9 490	278	4 598	1 612	15 978
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 019	-41	1 233	-369	-193
	89 %	85 %	127 %	77 %	99 %

ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET		YHTEENSÄ
	JULKISOIKEUDELLISET	LIIKETALOUDELLISET	
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	3 217	577	3 794
Maksullisen toiminnan muut tuotot	9	25	34
Tuotot yhteensä	3 226	602	3 828
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68	257	325
Henkilöstökustannukset	462	916	1 378
Vuokrat	101	17	117
Palvelujen ostot	1 961	58	2 019
ELY-keskusten kustannukset			
Muut erilliskustannukset.	7	13	20
Erilliskustannukset yhteensä	2 599	1 260	3 859
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	363	958	1 321
Poistot	18	87	105
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	381	1 045	1 426
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 980	2 305	5 285
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		534	534
KUSTANNUSVASTAAVUUS	246	-1 169	-923
	108 %	49 %	83 %

KASVINTUOTANNON EDELLYTYKSET JA KASVINTERVEYS	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET		YHTEENSÄ
	JULKISOIKEUDELLISET	LIIKETALOUDELLISET	
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	2 264	1 393	3 665
Maksullisen toiminnan muut tuotot	27	6	32
Tuotot yhteensä	2 290	1 399	3 697
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	65	13	78
Henkilöstökustannukset	706	366	1 072
Vuokrat	105	22	127
Palvelujen ostot	157	608	765
ELY-keskusten kustannukset			
Muut erilliskustannukset.	31	2	34
Erilliskustannukset yhteensä	1 065	1 011	2 076
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	919	394	1 313
Poistot	168	49	217
Korot			
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yht.	1 087	443	1 530
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 152	1 454	3 606
	138	-55	91
KUSTANNUSVASTAAVUUS	106 %	96 %	103 %

LIITE 1.4. Yhteenveto henkilöstömäärästä, -rakenteesta ja -kuluista sekä osaamisesta ja työhyvinvoinnista

	2015	2016	2017	Vuosi­muutos %
1. Henkilöstöresurssit				
henkilöstömäärä	648	651	676	3,8
naiset	520	522	540	3,4
miehet	128	129	136	5,4
henkilötyövuodet	631,5	626,6	647,8	3,4
keski-ikä	49,0	48,6	48,5	-0,2
naiset	49,0	48,7	48,5	-0,4
miehet	48,6	48,2	48,3	0,3
henkilöstömäärät ikäluokittain				
-24	5	8	6	-25,0
25-34	66	65	71	9,2
35-44	147	157	168	7,0
45-54	207	205	214	4,4
55-64	216	211	212	0,5
65-	7	5	5	0,0
koulutustaso­indeksi	5,6	5,6	5,7	1,6
naiset	5,6	5,6	5,8	1,8
miehet	5,4	5,4	5,4	0,9
vakinaiset	583	561	575	2,5
naiset	475	454	464	2,2
miehet	108	107	111	3,7
määräaikaiset	65	90	101	12,2
naiset	45	68	76	11,8

miehet	20	22	25	13,6
kokoaikaiset	583	594	632	6,4
naiset	463	475	501	5,5
miehet	120	119	131	10,1
osa-aikaiset	65	57	44	-22,8
naiset	57	47	39	-17,0
miehet	8	10	5	-50,0
säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	77,3	78,1	79,4	1,7
palkkasumma, €/vuosi	30 123 047,7	30 311 395,1	31 281 595,4	3,2
josta johdon palkkasumma, €/vuosi	2 407 242,8	2 566 345,6	1 932 696,9	-24,7
luontoisetuudet, €/vuosi	172,0	416,0	305,0	-26,7
henkilösivukulut, €/vuosi	6 098 813,4	5 195 471,5	5 521 837,6	6,3
josta eläkekulut, €/vuosi	5 713 479,5	4 947 424,8	4 987 245,7	0,8
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	37 000 001,6	36 201 196,3	36 803 433,0	1,7
tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	75,7	77,1	77,0	-0,2
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	14 199 734,1	12 823 656,0	12 717 674,3	-0,8
välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	62,3	54,9	52,8	-3,7
henkilötyövuoden hinta, €	58 590,5	57 772,8	56 813,2	-1,7

2. Työhyvinvointi

kokonaistyötyytyväisyysindeksi	3,4	3,5	3,5	0,0
sairauspoissaolot, työpäivää/htv	11,3	13,8	12,2	-11,9
sairaustapauksien lkm	1 620	2 005	1 536	-23,4

LIITE 1.5. Tietojärjestelmähankkeiden yhteenveto

Vuoden 2017 aikana oli käynnissä 23 järjestelmäkehitysprojektia. Näistä päättynyt 9 projektia (39 % kaikista projekteista), ELÄIN-puolen päätyneistä selvitysprojekteista käynnistyy vuonna 2018 toteutusprojektit.

	Käynnissä 2017 (kpl)	Päättynyt 2017 (kpl)	Päätyneet projektit
ELITA	9	4	SSD2, Kuti 2B, Rymy, eControl
KASVI	2	1	KataElmo
ELÄIN	6	2	Elte-esiselvitys, Eläinvalvonnan esiselvitys
LABRA	2	0	
HALLI	3	2	Projektin- ja salkunhallintamalli, Erakko: HR&talous
JOSTU	1	0	
YHT.	23	9	

- Projekteissa kiinnitetty sisäisesti huomiota erityisesti seurannan ja projektipäällikköjen osaamisen kehittämiseen.
- Projekteissa järjestetty säännöllisesti demo-tilaisuuksia, joiden avulla voidaan seurata kehitystyön ja tarvittavien toiminnallisuuden etene- mistä jo ennalta.
- Poimintoja vuoden 2017 kehitysprojektien saavutuksista:
 - Kiinan vienti toimii eCertin maitotodistusten kautta, myös sianlihatodistukset odottavat Kiinan viranomaisten kommentteja
 - Valvontaa on kehitetty, esim. eControlin ansiosta käytössä nyt jatkuvasti päivitettävää valvonta- ja omavalvontatietoa sekä laitosten perustietoja Kiinan vientiin hyväksytyistä sianlihalaiteksista
 - Luomu-pilotointiin saatiin valmius (käynnistetään alkuvuonna 2018), tämän avulla tarkastuksen voi jatkossa täyttää kohteessa esim. tabletilla suoraan sovellukseen ja toimittaja voi kuitata yhteenvedon sähköisesti
 - Eläin-puolella mm.
 - Nautarekisterin Elna-projekti alkoi syksyllä viranomaiskäyttöliittymän toteutuksen osalta
 - Elvi-projektissa toteutettiin eläinten hyvinvoinnin maatalotantatarkastusten ja eläinkuljetustarkastusten raportit sekä eläinlääkä- rirekisterin raportit. Syksyllä päästiin aloittamaan myös eläinsuojelun epäilyyn perustuvien ja ilman epäilyä tehtävien tarkastus- ten toteutusta.
 - EPR:n viranomaissovellusta ja sähköistä asiointipalvelua toteutettiin suunnitelmien mukaan ja eläintenpitäjärekisterin sähköi- nen asiointipalvelu otetaan käyttöön elokuussa 2018.
 - Käynnistettiin eläinvalvontakokonaisuuden kehittäminen yhteistyössä Maaseutuviraston kanssa. Sovellusten uudistustyö aloi- tettiin toiminnallisella selvitystyöllä ja toteutushankkeen tehtävät aloitetaan tammi-helmikuussa 2018. Eläinvalvonnan havainto- jen tallennusten mobiilikäyttöliittymän arvioitu käyttöönotto on vuoden 2019 alussa.
 - Eviran talous ja HR –tietojen raportointia ja analysointia on kehitetty, työtä jatketaan ja tavoitteena on, että saadaan myös muita Eviran tuottamia ja muista lähteistä saatua tietoa analysoitua ja visualisoitua ja käytettyä tiedolla johtamiseen sekä tietojen julkaisemiseen.

Kooste vuoden 2017 kuluista:

- Projektien työhön vaikutti
 - Meta II –kuormitus, joka työllisti erityisesti Mitpan toteuttajia
 - Toimittajien vaihtuvuus ja rekrytointihaasteet
 - Eviran sisäisessä projektien käynnistämässä havaittiin myös kehitystarpeita
 - Projekteja käynnistetään, vaikka ei välttämättä ole riittävästi tekijöitä substanssissa, tietohallinnossa tai toteutuksessa

Eviran sisäinen kehitysbudjetti 2017 (yht.)	5 568 000 €
Tuottavuusrahoitus	2 098 959 €
Omarahoitus	3 469 041 €
Toteuma 2017	5 386 276 €
Erotus (sisäinen kehys – toteuma)	181 724 €